

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜRLERİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
(TTK ve ETTK KARŞILAŞTIRMALI OLARAK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAMET KOYLU

1210030015

Anabilim Dalı: ÖZEL HUKUK

Programı: ÖZEL HUKUK

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Merih Kemal OMAĞ

HAZİRAN 2015

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜRLERİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
(TTK ve ETTK KARŞILAŞTIRMALI OLARAK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAMET KOYLU

1210030015

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 08.06.2015

Tezin Savunulduğu Tarih: 22.06.2015

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Merih Kemal OMAĞ

Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Ayşe Nur Berzek

Doç. Dr. Hanife Öztürk

HAZİRAN 2015

GİRİŞ VII

KISALTMALAR IX

LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜRLERİN GÖREVLERİ VE SORUMLULUKLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜDÜR KAVRAMI

1. Limited Ortaklık Kavramı ve Müdürler	11
2. Müdür Olabilecek Kişiler	13
2.1. Gerçek Kişiler	13
2.2. Tüzel Kişiler	15
3. Müdürlük Sıfatının Kazanılması	16
3.1. Genel Olarak	16
3.2. Müdürlük Sıfatının Ortaklık Esas Sözleşmesi İle Kazanılması	17
3.3. Ortaklık Genel Kurul Kararı İle Atama	18
4. Ortaklık İle Müdür Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	20
4.1. Genel Olarak	20
4.2. Sözleşmesel Sorumluluğun Hukuki Niteliği	21
4.2.1. Vekâlet Akdi Görüşü	21
4.2.2. Hizmet Akdi Görüşü	22
4.2.3. Nevi Şahsına Münhasır (Sui Generis) Akit Görüşü	24
4.2.4. Ortaklıklar ve Borçlar Hukukuna İlişkin Unsurları Birlikte Barındıran Sözleşme Görüşü	25
4.2.5. Değerlendirme	25
5. Müdürlerin Çalışma Tarzı	26
5.1. Genel Olarak	26
5.2. Müdürler Kurulunun Toplanması ve Karar Alma Esasları	26
5.3. Tek Müdür Durumu	28

İKİNCİ BÖLÜM

MÜDÜRLERİN GÖREVLERİ, HAKLARI, YÜKÜMLÜLÜKLERİ, VE MÜDÜRLÜK VASFININ YİTİRİLMESİ

1. Müdürlerin Hakları.....	30
1.1. Ücret Hakkı	30
1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	33
1.3. Genel Kurul Kararlarının İptalini İsteme Hakkı	34
1.4. İbra Edilmeyi Talep Hakkı	34
1.5. Müdürler Arasında Eşitlik ve Özel Statü	35
1.6. Ortaklığı İdare ve Temsil Hakkı.....	35
2. Müdürlerin Yükümlülükleri	35
2.1. Görevlerin Bizzat Yerine Getirilmesi	35
2.2. Özen Yükümlülüğü	35
2.2.1. Tedbirli Yönetici Kavramı (Business Judgment Rule).....	37
2.2.2. Özen Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları	37
2.3. Sadakat Yükümlülüğü	38
2.3.1. Sadakat Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları	39
2.4. Ortaklara Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	39
2.5.Ortaklara Eşit Davranma Yükümlülüğü.....	40
2.5.1. Ortaklara Eşit Davranma Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları.....	40
2.6. Sır Saklama Yükümlülüğü	41
2.6.1. Sır Saklama Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları	41
2.7. Müdürün Ortaklıkla İşlem Yapmama Yükümlülüğü	41
2.7.1. Ortaklıkla İşlem Yapmama Kuralının Şartları	42
2.7.2. Ortaklıkla İşlem Yapmama Kuralına Aykırılığın Sonuçları.....	43
2.8. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü	44
2.8.1. Rekabet Yasağının Başlangıcı ve Süresi	45

2.8.2. Rekabet Yasağına Aykırılığın Koşulları	45
2.8.3. Rekabet Yasağına Aykırılığın Sonuçları	46
2.8.3.1. Rekabet Yasağına Aykırılığın Ortaklık Açısından Sonuçları	46
2.8.3.2. Rekabet Yasağına Aykırılığın Müdür Açısından Sonuçları	47
2.8.4. Rekabet Yasağına Aykırılık Halinde Zamanaşımı	48
3. Müdürlerin Görevleri	48
3.1. Genel Olarak	48
3.2. Müdürlerin Limited Ortaklık Kuruluş Aşamasındaki Görevleri	51
3.3. Müdürlerin İdare Yetkisi	52
3.4. Müdürlerin Temsil Görevi	54
3.4.1. Genel Olarak	54
3.4.2. Temsil Yetkisinin Kapsamı	54
3.4.3. Temsil Yetkisinin Kullanılması	56
3.4.3.1. Çifte İmza Kuralı	56
3.4.3.2. Esas Sözleşme İle Temsil Yetkisinin Belirlenmesi	57
3.4.3. Temsil Yetkisinin Devri	58
3.4.4. Müdürlerin Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması	59
3.4.4.1. Merkez veya Şube İşlemleri İle Sınırlandırma	60
3.4.4.2. Birlikte Temsil Esası İle Sınırlama	61
3.4.5. Tek Kişilik Limited Ortaklıklarda Temsil Yetkisi	62
3.4.6. Müdürlerin Temsil Yetkisinin Kaldırılması	63
3.5. Ortaklık Genel Kuruluna İlişkin Görevleri	63
3.5.1. Müdürlerin Genel Kurul Toplantıya Çağırması ve Usulü	63
3.5.2. Müdürlerin Genel Kurul Toplantısındaki Görevleri	65
3.5.3. Genel Kurul Kararlarının İcrası	66
3.6. Müdürlerin Ortaklığın Hesap ve Defterlerine İlişkin Görevleri	66
3.6.1. Defter ve Belgelerin Tutulması ve Saklanması	66

3.6.2. Yıllık Finansal Tabloların Hazırlanması	67
3.6.3. Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanması.....	68
3.7. Müdürlerin Ortaklığın Sermayesine İlişkin Görevleri	69
3.7.1. Sermayenin Korunması ve Ek Ödemeler Durumunda Müdürlerin Görevleri	69
3.7.2. Sermayenin Karşılıksız Kalması ve Borca Batıklık Halinde Müdürlerin Görevleri.....	70
3.8. Müdürlerin Ortaklığın Tasfiyesi Durumunda Görevleri	72
3.9. Diğer Görevler.....	73
4. Müdürlük Vasfının Yitirilmesi.....	74
4.1. Müdürlük Sıfatının Kendiliğinden Sona Ermesi	74
4.1.1. Kanuni Sebeplerle Sona Erme.....	74
4.1.2. Ortaklık Esas Sözleşmesi Öngörülen Sebeplerle Sona Erme.....	74
4.2. İstifa (Çekilme)	75
4.3. Azil (Görevden Alma).....	75
5. Ticaret Sicilinin Üçüncü Kişilere Etkisi.....	76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÜDÜRLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI

1. Genel Olarak	77
2. Sorumluluğun Şartları ve Genel Sorumluluk Halleri.....	79
2.1. Zarar Kavramı	80
2.1.1. Doğrudan Zarar – Dolaylı Zarar Kavramı.....	81
2.1.2. Zararın İspatı ve Hesaplanması	82
2.2. Hukuk Aykırılık	82
2.3. İlliyet Bağı.....	83
2.4. Kusur Kavramı	84
2.4.1. Kusurun İspatı	85
2.5. Genel Sorumluluk Halleri	86

3. Hukuki Sorumluluğun Fonksiyonları.....	86
3.1. Denkleştirici Fonksiyon	86
3.2. Sermayenin Korunması Fonksiyonu	86
3.3. Kişiyi Koruma Fonksiyonu	87
3.4. Önleyici Fonksiyon	87
4. Müdürlerin Sorumluluklarının Özellikleri	87
4.1. 6102 s. TTK ile Getirilen Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi.....	87
4.2. Farklılaştırılmış Teselsülde İndirim Sebepleri	90
4.3. Farklılaştırılmış Teselsülün Uygulanamayacağı Durumlar	90
4.4. Müdürlerin Haksız Fiillerinden Ortaklığın Sorumluluğu.....	91
5. Sorumluluk Davasının Tarafları.....	92
5.1. Davacılar	92
5.1.1. Ortaklık.....	92
5.1.2. Ortakların ve Alacaklıların Dava Hakkı.....	93
5.1.2.1. Hukuki Dayanağı.....	93
5.1.2.2. Doğrudan Zararlar Durumunda Dava Hakkı.....	94
5.1.2.3. Dolayısıyla Zararlar Durumunda Dava Hakkı	95
5.1.2.3.1. Dolayısıyla Zararlarda Ortakların Dava Hakkı	95
5.1.2.3.2. Dolayısıyla Zararlarda Ortaklık Alacaklıların Dava Hakkı	96
5.1.3. İflas İdaresini ve Tasfiye Memurlarının Dava Açma Hakkı	97
5.2. Davalılar	97
5.3. Sorumluluk Davasında Ortaklığın Temsili	97
5.4. Sorumluluk Davalarında Diğer Hususlar	98
5.4.1. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	98
5.4.2. Davaların Birleştirilmesi ve Kesin Hüküm	99
5.4.3. Yargılamada Usul.....	99
6. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran Haller	100

6.1. İbra İle Sorumluluğun Ortadan Kalkması	100
6.1.2. İbrada Karar Yeter Sayısı	102
6.1.3. İbra Kararlarının Hukuki Niteliği	103
6.1.4. İbra Davası	104
6.1.4.1. Genel Olarak	104
6.1.4.2. Hukuki Niteliği.....	104
6.1.5. Sorumluluk Davalarına İbranın Etkisi.....	105
6.1.5.1. Ortaklığın Sorumluluk Davasına İbranın Etkisi	105
6.1.5.2. Ortakların Sorumluluk Davasına İbranın Etkisi	105
6.1.5.2.1. Ortakların Dolaylı Zararlar Sebebiyle Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın Etkisi.....	105
6.1.5.2.2. Ortakların Doğrudan Zararlar Sebebiyle Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın Etkisi.....	106
6.1.5.3. Alacaklıların Sorumluluk Davasına İbranın Etkisi	106
6.2. Kusursuzluğun İspatı.....	107
6.3. Zarar Görenin Rızası	107
6.4. Sulh.....	108
6.4.1. Sulh Sözleşmesinin Ortakların Dava Hakkına Etkisi.....	109
6.4.2. Sulh Sözleşmesinin Alacaklıların Dava Haklarına Etkisi	109
6.5. Zamanaşımı İle Sorumluluğun Ortadan Kalkması.....	110
DEĞERLENDİRME	112
KAYNAKÇA	118

GİRİŞ

Limited ortaklık kavramı, 19. yy sonlarına doğru Almanya da ortaya çıkan bir ortaklık çeşididir. Bu ortaklık türü şahıs ortaklıkları gibi kendiliğinden gelişerek ortaya çıkmamış, Almanya'nın sömürgeleriyle olan ticaretinde, anonim ortaklıklara göre kurulması basit sınırlı sorumlu bir ortaklık şekline duyulan ihtiyacı karşılamak üzere ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra bu ortaklık çeşidi dünyada rehabet görmüş ve tüm dünyaya yayılmıştır.

Ülkemizde de en fazla tercih edilen ortaklık türü limited ortaklıklardır. Günümüzde var olan her yüz sermaye ortaklığından seksen beşini limited ortaklıklar oluşturmaktadır. Ülkemizde ticaret siciline kayıtlı yaklaşık 800.000 – 820.000 arası limited ortaklık bulunmaktadır. Bu çerçevede limited ortaklıkların yöneticisi durumunda olan müdürlerin görev ve sorumlulukları bir hayli önem kazanmıştır.

01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 s. TTK ile beraber limited ortaklıklarda köklü değişiklikler yapılmış ve birçok yeni düzenleme ihdas edilmiştir. Bu çerçevede ticaret hayatında önemli bir yere sahip olan limited ortaklığın uygulamadaki yeri daha da artmıştır. Ancak bir sermaye ortaklığı olan limited ortaklıklar düzenlenirken, anonim ortaklık hükümlerinde yararlanılması olağan ise de, mülga TTK da olduğu gibi 6102 s. TTK da da anonim ortaklık hükümlerine gereksiz atıfların yapılması, bazı önemli konuların limited ortaklıklarda düzenlenmeden anonim ortaklıklara atıf yapılarak düzenlenmesi, limited ortaklığın söz konusu önemi ile uyumlu olmamıştır.

Limited ortaklık bir sermaye şirkettir. Limited ortaklığın üçüncü kişilerle işlemde bulunabilmesi için organlara ihtiyacı vardır. Bu çerçevede limited ortaklığın yönetimi ve temsili organ olarak müdürlere aittir.

Tezimizin konusunu oluşturan hususlar hem mülga TTK ile 6102 s. TTK hükümleri karşılaştırılarak hem de anonim – limited ortaklıklar bağlamında incelenmiştir. Böylelikle eski düzenlemedeki eksikliklerin öngörülerek yeni düzenlemelerin ne şekilde anlaşılması ve yorumlanması gerektiği açıklığa kavuşturulacaktır.

Tezimiz üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde limited ortaklıktaki müdür kavramı üzerinde durulacaktır. Limited ortaklıkta kimlerin müdür olabileceği hususu üzerinde durulacak ve müdürlerin nasıl seçildiği mülga TTK ile karşılaştırılmalı olarak

değerlendirilecektir. Ayrıca limited ortaklık ile müdürler arasındaki ilişki değerlendirilecek ve bu değerlendirme ileride müdürlerin sorumluluğunun konusunda tezimize katkı sağlayacaktır.

İkinci bölümde müdürlerin görevleri, hakları ve yükümlülükleri değerlendirilmiştir. Bu bölümde müdürlerin devredilmez ve vazgeçilmez görevleri dahil müdürlerin tüm görevleri incelenmiştir. Ayrıca müdürlerin görevleri dolayısıyla kazandığı hakları ve yine görevleri dolayısıyla girmiş oldukları yükümlülükler üzerinde durulmuştur. Son olarak da limited ortaklık müdürlük vasfının ne şekillerde sona erdiği üzerinde durulmuştur.

Üçüncü ve son bölümde ise müdürlerin hukuki sorumlulukları değerlendirilmiş, bu çerçevede öncelikle sorumluluğun şartları üzerinde durulmuş, 6102 s. TTK ile getirilen farklılaştırılmış teselsül ilkesi incelenmiştir. Ayrıca müdürlere karşı kimlerin, hangi sorumluluk davaları açabileceği açıklanmıştır. Son bölümde ise sorumluluğu sona erdiren haller incelenerek tezimiz sonlandırılmıştır.

KISALTMALAR

AO	: Anonim Ortaklık
AÜHFD	: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Batider	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BJR	: Business Judgment Rule
BK	: 818 sayılı Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
ETTK	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
HD	: Hukuk Dairesi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İK	: İcra İflas Kanunu
İş K.	: 4857 sayılı İş Kanunu
K.	: Karar
KVK	: Kurumlar Vergisi Kanunu
LO	: Limited Ortaklık
m.	: Madde
RG	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
s.	: Sayılı
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

THYKS	: Ticaret Hukuku ve Yargı Kararları Sempozyumu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
Vb.	: Ve benzeri
Vd.	: Ve devamı
Vs.	: Vesaire
Yarg.	: Yargıtay
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YKD	: Yargıtay Kararları Dergisi

LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜRLERİN GÖREVLERİ VE HUKUKİ SORUMLULUKLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜDÜR KAVRAMI

1. Limited Ortaklık Kavramı ve Müdürler

Limited kavramı İngiliz dilin de sınırlı anlamına gelmekte ve bu kavram genellikle sınırlı sorumlu ortaklıklarda kullanılmaktadır¹. Batı dillerinin etkisiyle Türk Hukukunda da bu ortaklık limited olarak nitelendirilmeye başlanmıştır.

Limited ortaklık ilk olarak Almanya da ortaya çıkmıştır. Anonim ortaklık ve şahıs ortaklıklarının uygulamada çıkan sorunlara ve ihtiyaçlara yetersiz kalması üzerine, bu iki ortaklık arasında ortakların sorumluluğunun sınırlandırıldığı yeni bir ortaklık türü yaratılması fikrinde meydana gelmiştir². Bu neticede özellikle sorumluluğun sınırlı oluşu, kuruluş ve teşkilatının basitliği ve kolaylığı sebebiyle çok fazla rağbet görmüş ve ekonomik, ticari hayatta önemli bir rol üstlenmiştir. Sorumluluğun sınırlı olması ile ortakların sorumluluğunun sınırlı olması kastedilmektedir. Ortaklığın sorumluluğu ise tüm malvarlığı ile sınırsızdır.

Limited ortaklık modeli Almanya da rağbet gördükten sonrada diğer ülkelere yayılmış, İsviçre, İngiltere, Fransa ve ABD başta olmak üzere pek çok ülke iç hukuklarında limited ortaklığı düzenlemişlerdir. Türk Hukukunda ise ilk olarak 1926 tarihli Türk Ticaret Kanununda düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin kaynağı ise Fransız Hukukudur³. 1956 tarihli Türk Ticaret Kanununda limited ortaklık tekrar düzenlenmiştir. Buradaki düzenlemenin kaynağı ise İsviçre Borçlar Kanunudur. Limited ortaklığın kaynağının Almanya olması ve diğer ülkelerin Almanya'dan alarak kendi iç hukuklarında düzenlemesine rağmen, Türk Hukukunun düzenlemenin kaynağı Almanya yerine sırayla Fransa ve İsviçre hukukundan alması doktrinde eleştirilmiştir⁴.

¹ ALIŞKAN/Murat, Limited Şirket, Legal Yayıncılık, 1. Bası, İstanbul 2013, s.1.; YARALI/Levent, Limited Şirketin Kamu Borçlarından Müdürlerin ve Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 2010, s.6.; ÇEKER/Mustafa, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, 5. Bası, Adana 2012, s.398.

² ALIŞKAN, s.4.

³ YARALI, s.4.; ALIŞKAN, s.63.

⁴ ALIŞKAN, s.69.

6102 s. TTK da limited ortaklık 573. madde de düzenlenmiştir. Hüküm; “limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur; esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur.

Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler.

Limited şirket, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Tüzel kişiler üçüncü kişilerle olan ilişkilerini organları yani kurumları vasıtasıyla yerine getirirler. Tüzel kişinin organı yani kurumu, tüzel kişinin iradesinin oluşmasını ve bu iradenin açıklanmasını sağlayan, kişi veya kişi topluluklarıdır⁵. Bu sebeple tüzel kişinin organları tarafından ifade edilen irade, tüzel kişinin iradesi olarak kabul edilmektedir. Organları vasıtası ile hareket ederek ve iradesini yansıtan bizzat tüzel kişinin kendisidir⁶.

Limited ortaklıkların yasal organları da genel kurul ve müdürlerdir. Limited ortaklıklara müdürler, anonim ortaklıklardaki yönetim kurulunun yerini tutmaktadır. Müdür kelimesi, Arapça kökenli “mudir” kelimesinden dilimize girmiş olup, kelimenin genel sözlük anlamı, idare eden, yöneten, çeviren, idare işi ile uğraşan kişi veya kurumu ifade eder⁷. Müdürlerin organ niteliği mülga 6762 s. TTK’nın aksine, 6102 s. TTK da açıkça belirtilmiştir. Mülga TTK döneminde ortak olmayan müdürün ticari mümessil olarak kabul edilmesinden bahisle organ niteliği ve sıfatı bulunmadığı ileri sürülmekteydi. Ortaklığın karar ve irade organı olarak genel kurul, yönetim ve temsil organı olarak müdürler bulunmaktadır. Müdürler, genel kuruldan farklı olarak daimi yani sürekli bir organdır. Ortaklığın kurulma anından, feshedilerek tasfiyeye girdiği hatta kimi durumlarda tasfiye aşamasında dahi ortaklığı yönetir ve temsil ederler.

Müdürlerin organ niteliğine sahip olmasının, ortaklığın akdi ve haksız fiil sorumluluğu yönünden önemli sonuçları vardır. Müdürler, ortaklığı idare ve temsilde görevli ve yetkili oldukları için, görevleri dolayısıyla yapmış oldukları hareketler ve işlemler neticesinde sözleşmeye aykırılık veya haksız fiil gibi sorumluluk hal ve durumlarından ortaklık sorumlu

⁵ DURAL/Mustafa, ÖĞÜZ/Tufan, Türk Özel Hukuku C.II, Kişiler Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2002, s.231.

⁶ İSMAİLOĞLU/Ayşe, Limited Şirketlerde Müdürler ve Hukuki Sorumlulukları, Ankara 2007, s.3.

⁷ YARALI, s.22.

olacaktır. Buna karşılık müdürün görevi ile ilgisi olmayan kişisel (şahsi) davranışları sonucu meydana gelen haksız fiillerden sadece müdür sorumlu olacaktır. Böyle durumlarda ortaklığın sorumluluğu söz konusu olmayacaktır⁸.

2. Müdür Olabilecek Kişiler

2.1. Gerçek Kişiler

Gerçek kişiler limited ortaklıklarda müdür olabilmekle birlikte 6102 s. TTK da gerçek kişi müdürlerin işlem ehliyeti konusunda açık bir düzenleme ya da bilgi bulunmamaktadır. Bununla beraber kanunun 359. maddesinde anonim ortaklıklarda yönetim kurulu üyesi olarak seçilecek kişinin tam ehliyetli olması gerektiği ifade edilmiştir⁹. Bu sebeple her ne kadar limited ortaklıklarda müdürlerin tam ehliyetli olması yönünde açık bir düzenleme olmasa da gerek anonim ortaklık hukukunda ki düzenlemeler gerekse de müdürlerin kanundan ve sözleşmeden kendisine verilen görev ve sorumluluklar gereği tam ehliyetli olması gerektiği açıktır¹⁰.

Türk Hukukuna göre temyiz kudretine sahip, ergin olan ve kısıtlı olmayan kişiler tam ehliyetli kabul edilirler¹¹. Medeni Kanuna göre yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes ayırt etme gücüne sahiptir. Erginlik ise yasanın belirttiği erginlik yaşına gelmiş veya yasanın belirttiği başka bir yolla ergin duruma getirilmiş kimsedir¹². Kısıtlanma ise yasada düzenlenen ve tahdidi olarak sayılan bazı durumların varlığı halinde alınabilecek bir tedbirdir.

Temyiz kudretine sahip olmayan kimseler tam ehliyetsizdir. Kanunda gösterilen ayrık durumlar saklı kalmak kaydıyla temyiz kudreti bulunmayan kimsenin eylemleri hukuki sonuç doğurmaz. Dolayısıyla bu kişilerin müdür olarak seçilmeleri ve atanmaları mümkün

⁸ YILDIRIM/Alı Haydar, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2008, s.29.; DURAL/ÖĞÜZ, s.240.

⁹ 6102 s. TTK m.359/3 “Yönetim kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır”.

¹⁰ YILDIZ/Şükrü, Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:12, Sayı.24, Güz 2013/2, s. 63. ; KARA AHMETOĞLU/İsmail Özgün, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketin Temsili, Seçkin Yayıncılık, Şubat 2014, s.29.; YARALI, s.34.

¹¹ OĞUZMAN/M. Kemal, SELİÇİ/Özer, OKTAY ÖZDEMİR/Saibe, Kişiler Hukuku, (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 8. Bası, İstanbul 2005, s.42.

¹² OĞUZMAN/SELİÇİ/ÖZDEMİR, s.51.

değildir¹³. Kişi tam ehliyetli olarak müdür olarak seçilip atanmış iken, daha sonra ehliyetini kaybederse, bu durum, müdürlük vasfının kendiliğinden sona ermesi sonucunu doğurur. Ancak ehliyetin geçici olarak kaybolması durumunda ise bu sonuç çıkartılamaz¹⁴ ve kişi müdürlük görevini sürdürmeye devam eder.

Sınırlı Ehliyetsizler ise temyiz kudretine sahip küçükler veya temyiz kudretine sahip kısıtlılardır. Bu kişiler kural olarak kendi aleyhlerine borç oluşturacak faaliyetleri tek başına yapamazlar. Bu işlemler için veli veya vasilerinin izni gerekmektedir. 6102 s. TTK da sınırlı ehliyetsizlerin müdür olarak atanıp atanmayacağı konusunda da açık bir düzenleme mevcut değildir. Türk hukukunda kanun koyucunun bu konuyu değerlendirmeden sessiz kalması karşısında çeşitli görüşler oluşmuştur. Bir görüşe göre yasa koyucu bu sessizliği ile sınırlı ehliyetsizlerin müdür olabilmesine imkan verdiği kabul edilmektedir¹⁵. Diğer bir görüşe göre ise TTK'nın m. 359/3. fıkrasının limited ortaklıklarda müdürler içinde kıyas yoluyla uygulanması ve müdürlerin sadece tam ehliyetli olabilmesi gerektiğidir¹⁶. Sınırlı ehliyetsizin yasal temsilcisi olan veli veya vasinin, sınırlı ehliyetsizin müdürlük görevini kabul etmesine izin vermesi dahi bu durumu değiştirmeyecektir. Zira yasal temsilcinin müdürlük görevinin bu kimseye yükleyeceği tüm görev, sorumluluk ve yükümlülükleri bilmesi hatta öngörmesi bile mümkün değildir. Ayrıca açık atıf olmamasına rağmen 6102 s. TTK'nın 390. maddesinin 2. fıkrasında anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamayacakları hükmünün limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacağıdır. Bu sebeple sınırlı ehliyetsizin veli veya vasisi aracılığı ile toplantılara katılması mümkün değildir¹⁷. Bizim de katıldığımız bu görüşe sınırlı ehliyetsizlerin limited ortaklıkta müdür olarak atanabilmeleri mümkün değildir. İleride de inceleyeceğimiz üzere limited ortaklıklarda müdürlerin görev ve sorumlulukları oldukça fazla olduğundan, sınırlı ehliyetsiz bir kişinin veli veya vasisi yardımı ile bu görevi yerine getirmesi mümkün görünmemektedir. Ayrıca 6102 sayılı TTK' da düzenlenen sorumluluk düzenlemeleri ve farklılaştırılmış teselsül ilkesi sınırlı ehliyetsiz için koruyu değil tam tersi zarar verici nitelik taşımaktadır. Kanunda öngörülen özen derecesinin sınırlı ehliyetsiz

¹³ KARAAHMETOĞLU, s.31.

¹⁴ YILDIRIM, s.7.

¹⁵ YILDIRIM, s.8.

¹⁶ YILDIZ/Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına göre Limited Şirketler Hukuku, İstanbul 2007, s. 250.; İSMAİLOĞLU, s.8.; YILDIRIM, s.8-9.; KARAAHMETOĞLU, s.38.

¹⁷ KARAAHMETOĞLU, s.33.; YILDIRIM, s.9.

kimseden beklenmesi de düşünülemez. Zira bu özen derecesi de kişisel vasıf ve yeteneklere dayanmaktadır.

Son olarak da sınırlı ehliyetlilerden de bahsetmek gerekir. Sınırlı ehliyetliler ergin ve temyiz kudreti bulunan, kısıtlı olmayan kişiler olup, aslında tam ehliyetlilerdir. Ancak yasa koyucu bazı durumların oluşması durumunda bu kişilerin bazı faaliyetlerini, birtakım kimselerin rıza vermesi koşuluna bağlamıştır. Bu kişilere bazı işlemleri yapabilmeleri için yasal danışman atanabilmektedir. Gerçekten de müdürler görevleri gereği yaptıkları işlemlerden tüm malvarlığı ile sorumlu olmaktadır. Bu sebeple sınırlı ehliyetlilerin limited ortaklıkta müdür olmamasının bu kimseler için daha yararlı olacağı açıktır. Zira limited ortaklıklardaki sorumluluk hükümleri, sınırlı ehliyetliler için zarar verici bir nitelik taşır.

2.2. Tüzel Kişiler

6102 s. TTK' nın 623. maddesinin 2. fıkrasında ” Ortaklığın müdürlerinden biri, bir tüzel kişi olduğu takdirde, bu kişi bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek bir gerçek kişiyi belirler.” denilerek tüzel kişilerinde limited ortaklığa müdür olarak atanabileceği belirtilmiştir. Mülga TTK'nın 540. maddesinin 4. fıkrasında da benzer bir düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenleme de limited ortaklıkta müdürler arasında bir tüzel kişi bulunduğu takdirde ancak o tüzel kişi adına limited ortaklığın temsil ve yönetimi üzerine almış gerçek kişi ortaklığın temsilcisi olarak tescil ve ilan edileceği belirtilmiştir¹⁸.

Tüzel kişilerin müdür olarak atanması limited ortaklık açısından olumlu ve faydalı sonuçlar doğuracaktır. Zira tüzel kişi konum itibari ile daha kurumsal ve uzman bir yapıya sahiptir. Ayrıca kararlar tüzel kişilik bünyesinde belli bir aşama ve süzgeçten geçerek verileceği için çok daha sağlıklı ve verimli olacaktır. Ayrıca sorumluluk açısından da tüzel kişiliğin tüm malvarlığı ile sorumlu olması muhatap firmalar, şahıslar ve alacaklılar için daha güvenli olacağı açıktır.

Doktrinde mülga TTK'nın 540.maddesindeki hükmüne rağmen bazı yazarlar, tüzel kişilerin limited ortaklığa müdür seçilemeyeceklerini ileri sürmekteydi. Bu görüşe göre, müdür olarak tüzel kişiler değil, sadece bu tüzel kişilerin temsilcileri müdür olarak seçilebilir

¹⁸ ÇEVİK/Orhan Nuri, Uygulamada Şirketler Hukuku, Ankara 1989, s.436.; KARAAHMETOĞLU,s.40.

ve ticaret siciline tescil edilebilir¹⁹. 6102 s. TTK ile beraber tüzel kişilerin yönetici ve müdür olarak atanabileceği açıkça belirtilerek bu görüş ayrılığına son verilmiştir.

Limited ortaklıkta müdür olarak seçilmiş tüzel kişi, kendisini temsil edecek bir gerçek kişiyi belirler. Bu kişi, tüzel kişinin yetkili organları tarafından alınacak bir kararla belirlenecektir. Tüzel kişi sadece tek bir gerçek kişi temsilci belirleyecektir. Birden fazla kişinin bu şekilde görevlendirilmesi mümkün değildir²⁰. Nitekim bu husus 6102 s. TTK da limited ortaklıklarda açıkça ifade edilmese de, anonim ortaklıklarda yönetim kuruluna tüzel kişinin seçilebileceğini düzenleyen 359. maddesinde açıkça ifade edilmiştir²¹. Anonim ortaklığa ilişkin bu hükmün, limited ortaklıklar içinde uygulanması yerinde olacaktır.

3. Müdürlük Sifatının Kazanılması

3.1. Genel Olarak

Mülga TTK da müdürlük sıfatı üç yolla kazanılmaktaydı²². Bunlar

- Müdürlük Sifatının Kanun Gereği Kazanılması
- Müdürlük Sifatının Ortaklık Esas Sözleşmesi Gereği Kazanılması
- Müdürlük Sifatının Ortaklar Genel Kurul Kararı Gereği Kazanılması

6102 s. TTK ile özen organ ilkesinden vazgeçilmiştir²³. Kanun koyucu bunun yerine yönetimde uzmanlaşma ve profesyonelleşme gerekçesi ile seçilmiş yönetim organı sistemini benimsemiştir²⁴. Kanun koyucu bu düzenleme ile mülga TTK'dan farklı olarak, ortaklık esas sözleşmesi ile veya ortaklık genel kurulu ile ortaklığa müdür atanmadığı takdirde tüm

¹⁹ İSMAİLOĞLU, s.9.; GÖNEN/Eriş, Türk Ticaret Kanunu – Ticari İşletme ve Şirketler, 4. Bası, Ankara 2007, s.2751.

²⁰ ÇEVİK, Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, 4. Bası, Ankara 2003, s. 336.; YILDIRIM, s.5.

²¹ 6102 s. TTK m.359/2 "Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir".(Ayrıntılı bilgi için bkz. KARAAHMETOĞLU,s.47).

²² ÇEVİK, s.436.; KUMKALE/Rükmettin, Limited Şirketler, Ankara 2006, 2. Bası, s.157.; ERDİL/Engin, Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, Güncelleştirilmiş 2. Bası, İstanbul 2010, s.6.; İSMAİLOĞLU, s.5.; YARALI, s.38.

²³ TEKİNALP/Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları, Güncelleştirilmiş 2. Bası, İstanbul 2011, s.411.; BİLGİLİ/Fatih, DEMİRKAPI/Ertan, Şirketler Hukuku, Dora Yayıncılık, 2. Baskı Şubat 2012, s.349.; KARAAHMETOĞLU,s.65.

²⁴ PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınları, Ankara 2012, s.1106.; PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, Adalet Yayınları, Ankara 2011, s.2126.; BİLGİLİ/DEMİRKAPI/ Şirketler Hukuku, s.351.

ortakların müdür sıfatını taşıması prensibinden de vazgeçmiştir²⁵. Bu nedenle müdürler ortaklık sözleşmesi veya ortaklık genel kurulu tarafından yapılan seçimle atanacaktır. Ayrıca kanun koyucu 6102 s. TTK'nın 363. maddesinde anonim ortaklıkta yönetim kurulunda üyelerden herhangi birinin boşalması söz konusu olduğunda yönetim kurulun gerekli vasıflara sahip birini geçici olarak seçebilmesi şeklindeki düzenlemeyi limited ortaklıklar için kabul etmemiştir.

3.2. Müdürlük Sıfatının Ortaklık Esas Sözleşmesi İle Kazanılması

6102 s. TTK'nın 576. maddesinde limited ortaklıklarda esas sözleşmede bulunması gereken zorunlu kayıtlar açıkça sayılmıştır. Bu hükümde esas sözleşmede müdürlerin adları, soyadları, unvanları, vatandaşlıklarının yer alması zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple müdürlerin ortaklığın kuruluşu sırasında esas sözleşme ile atanması bir zorunluluktur.

Müdürler ortaklar arasından veya ortaklık dışından da atanabilir. Ancak 6102 s. TTK özden organ ilkesinden vazgeçmiş olsa da, ortaklık yönetim ve temsilinin tamamen üçüncü kişilere bırakılmasını da uygun görmemiş ve kanunun 623. maddesinde, en azından bir ortağın, ortaklığın yönetim ve temsilinde yetkisinin bulunması gerektiği şeklinde hükmüne yer verilmiştir. Ancak kanun koyucu bu koşula yönelik gerekçede herhangi bir açıklamaya yer vermemiştir.

Mülga TTK döneminde, müdürlük görevine yasa gereği sahip olan ortağın, ortaklık sıfatının herhangi bir sebeple son bulması veya devredilmesi durumunda müdürlük görevi de otomatik olarak ortadan kalkıyordu. Müdürlük sıfatı ortaklık esas sözleşmesi veya ortaklık genel kurul kararı ile kazanılması durumunda ise, ortaklık sıfatının sona ermesi durumunda, müdürlük görevi sona ermeyecek ve müdür, ortak olmayan müdür olarak görevine devam edebilecektir²⁶.

²⁵ ÇAMOĞLU/Ersin, Yürürlükteki ve Yeni Ticaret Kanununda Limited Ortaklık Müdürlerinin Değiştirilmesi, Yaklaşım Dergisi, Nisan 2011, www.ticaretkanunu.net.; KENDİGELEN/Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, s.536.; APAK/Talha, Limited Şirket Müdürlerinin Görev ve Sorumluluklarının Eski ve Yeni TTK Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, www.MuhasebeTR.com.; YILDIZ, Sorumluluk, s.63.; YILDIRIM, s.16.; Mülga TTK döneminde müdürlere tanınan bu yetki sadece kuruluş aşamasında bulunan ortaklara tanınmıştır. Kuruluktan sonra ortaklığa giren ortaklar, bu hususta genel kurul ayrı bir karar almadıkça yönetim ve temsile yetkili değildir (İSMAİLOĞLU,s.5).

²⁶ DEMİRKAPI/Ertan, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri, İzmir 2008, s.493.

Müdür olarak atanacak ortak, ortaklık esas sözleşmesini imzaladığı anda, kendinin müdür olarak atanmasını da kabul etmiş olacaktır²⁷. Diğer kişiler için ise atanan kişinin bunu ayrıca kabul etmesi bir zorunluluktur. Ancak bu kişiler ortaklık esas sözleşmesi ile atansa dahi, esas sözleşme değişikliği yapılmadan genel kurul tarafından alınacak bir kararla görevlerinden alınabilir, azledilebilirler²⁸. Bu durumun esas sözleşme ile aksi de kararlaştırılabilir. Ancak esas sözleşme ile müdürlük kendisine özel bir hak olarak verilen kimseler ancak haklı sebeplerin bulunması halinde azledilerek görevden alınabilirler. Aksi bir durumda görevden alınmaları için esas sözleşme değişikliğine ihtiyaç duyulacaktır²⁹.

3.3. Ortaklık Genel Kurul Kararı İle Atama

6102 s. TTK 616. maddesine genel kurulun devredilemez yetkileri arasında müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları da belirtilmiştir. Bu sebeple bu yetki başkaca herhangi bir organa ya da kuruma devredilemeyen mutlak yetkiler arasında sayılmıştır³⁰.

Müdürlerin atanmasıyla ilgili olarak yasa koyucu özel bir karar yetersayısı aramamıştır. 6102 s. TTK'nın 620. maddesinde kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır hükmüne yer vermiştir. Yargıtay uygulaması da bu doğrultudadır³¹.

Esas sözleşme ile yasada belirlenen basit oy çoğunluğu yerine daha nitelikli bir oy nisabının da aranması mümkündür. Bu durumda müdürlerin seçiminde yasada belirtilen oy nisabına erişilmesine rağmen esas sözleşmede belirtilen oy nisabına ulaşamaması halinde ne şekilde bir yol izleneceği hususu karşımıza çıkmaktadır. Bu durumlarda genel kurul tarafından alınan bu kararlar, geçersiz değil, iptal edilebilir nitelikte olacaktır³².

Anonim ortaklıktaki genel kurul kararlarının butlan ve iptaline ilişkin genel kurul kararlarının TTK'nın 644. maddesi uyarınca kıyas yoluyla limited ortaklıklar içinde uygulama

²⁷ POROY/Reha, TEKİNALP/Ünal, ÇAMOĞLU/Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2003, s.927.; KARAAHMETOĞLU,s.67.

²⁸ Aksi görüş için bkz. ÇAMOĞLU, Yürürlükteki ve Yeni Ticaret Kanununda Limited Ortaklık Müdürlerinin Değiştirilmesi, s.2. Yazara göre esas sözleşme ile atanan müdürler, ancak esas sözleşmenin tadili yolu ile görevden alınabilirler.

²⁹ YILDIRIM, s.18.

³⁰ ÇEVİK, s.304. ; ERİŞ, s.2748.; KARAAHMETOĞLU, s.68.

³¹ Yarg. 11. H.D. 21.03.2006, 2006/3154 E. -2006/2964 K. (Bu karar için bkz. ERİŞ, s.2739)

³² PULAŞLI/Hasan, Şirketler Hukuku, 4. Bası, Adana 2003, s. 356.; YILDIRIM, s.19.

alanı bulacağı belirtilmiştir. Genel kurul kararlarının yokluk, butlan veya iptal edilebilir nitelikte olduğu, bu kararlara karşı kimlerin itiraz ya da dava yoluna başvurabileceği açısından önem taşımaktadır. Zira yokluk veya butlanla sakat olarak verilen atama kararlarına karşı hukuki yararı bulunan herkes herhangi bir süreye bağlı kalmadan itiraz veya dava yoluyla bu hakkını kullanabilir³³. Bu dava bir tespit davası niteliğindedir³⁴. Ancak iptal edilebilir nitelikteki kararları ise sadece kanunda belirtilen ilgililer ve belirtilen süreler içinde talep edebilecektir.

6102 s. TTK'nın 622. maddesinin atfı gereğince Kanunun 445. maddesinde genel kurul kararlarına karşı kimlerin hangi sürede iptalini isteyebileceği belirtilmiştir. Gerçekten de kanunda belirtilen ilgililer kararın alınmasından itibaren 3 ay içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Mahkeme tarafından iptal kararı verilmeye kadar genel kurul kararıyla atanan müdür, müdürlükten doğan tüm hak ve yetkisini kullanabilir. Ancak mahkeme tarafından bu kararın inceleme sonuna kadar yürütülmesinin durdurulması istenebilecektir³⁵. Mahkemenin iptal kararı kesinleştiği andan itibaren geçmişe etkili olarak sonuç doğurur. Genel Kurul kararlarının iptal ve hükümsüzlüğünün geçmişe etkisi müdürün atanmasına ilişkin kararda farklı bir özellik taşımaktadır.

Geçersizliği tespit edilmiş veya mahkemede yapılan tahkikatla iptal edilmiş bir genel kurul kararıyla atanmış olan müdürün, görev döneminde yapmış olduğu fiil ve faaliyetlerin sonucuna ilişkin ikili bir ayırım yapmak gerekmektedir. Gerçekten de bu müdürlerle görev dönemi boyunca faaliyette bulunan iyi niyetli üçüncü kişilerin yapmış oldukları iş ve faaliyetler ortaklığı bağlar. Zira aksi bir düşünce ticari hayatta karmaşıklık ve güvensizliğe sebep olur. Nitekim TTK gerekçesinde bu husus “bu şekilde bir düzenleme getirilmesindeki amaç üçüncü kişiye izleyemeyeceği, belirleyemeyeceği ve yargılayamayacağı bir yükümlülük yüklenmesini engellemek ve işlem güvenliği ile adaleti sağlamaktır” şeklinde belirtilmiştir³⁶. Ortaklık ancak bu aykırılığın üçüncü kişiler tarafından bilindiğinin ispat edilmesi halinde yani

³³ ERDOĞAN/Moroğlu, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Bası, İstanbul 2004, s.124, YILDIRIM, s.22.

³⁴ MOROĞLU, s.124-125.

³⁵ YILDIRIM, s.22.

³⁶ 6102 S. TTK Gerekçesi.

üçüncü kişilerin kötü niyetli olduklarının bilinmesi durumunda sorumluluktan kurtulabilecektir³⁷.

4. Ortaklık İle Müdür Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

4.1. Genel Olarak

Limited ortaklık ile müdürler arasındaki ilişkinin hukuki dayanağının tespiti, ileride değineceğimiz müdürlerin sorumluluğunun kaynağını açıklamada bize kolaylık sağlayacaktır. Mülga TTK da daha önceden de değindiğimiz üzere özden organ ilkesi geçerliydi. Dolayısıyla ortaklık esas sözleşmesi ile veya ortaklık genel kurulu tarafından ortaklığa müdür veya müdürler seçilmediği takdirde her bir ortak aynı zamanda müdür olabiliyordu. 6102 s. TTK ile beraber kanun koyucu özden organ ilkesinden vazgeçmiştir.

Mülga TTK döneminde ortak olmayan müdürün ortaklıkla ilişkisi akdi olarak ifade edilirken, ortak olan müdürün hukuki durumu hakkında herhangi bir açıklama ya da düzenleme bulunmamaktaydı. Yargıtay ise bu konuda bazı kararlarında ortak müdürün, kendi işini gören bağımsız bir kişi olduğunu ifade etmiştir. Yargıtay bu kararlarında bir taraftan müdürün kendi işini gören bağımsız bir kişi olduğunu belirtirken, diğer taraftan ortaklık ile ortak müdür arasındaki ilişkinin vekalet hükümlerine tabi olduğunu belirtmiştir³⁸.

Mülga TTK döneminde Türk hukukunda limited ortaklıkla müdürler arasında mevcut ilişkinin bir akde dayandığı hususunda görüş birliği hâkimdi³⁹. 6102 s. TTK doktrinin bu noktada görüşünü değiştirmesini gerektirecek bir düzenlemeye yer vermemiştir. Müdürler ile ortaklık arasındaki hukuki ilişki, müdürlerin genel kurul tarafından veya esas sözleşme ile seçilmesi ve seçilen üyenin icap niteliğindeki bu seçimi kabul etmesi, yani her iki tarafında karşılıklı birbirine uygun şekilde rızalarını beyan etmeleri şeklinde gerçekleşir⁴⁰. Müdürün icabı ile ortaklıkla müdür arasında sözleşmesel ilişki kurulmuş olur. Görüldüğü üzere müdürle ortaklık arasında karşılıklı irade beyanlarının uyuşmasıyla meydana gelen ve kural olarak her iki tarafa da borç yükleyen (sinallagmatik) bir sözleşmesel ilişki ortaya çıkmaktadır.

³⁷ YILDIRIM, s.23.

³⁸ YILDIRIM, s.30.; ERİŞ, s.2843.

³⁹ AKDAĞ GÜNEY/Necla, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012, s.174.;ÇAMOĞLU/Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Bası, İstanbul 2010, s.111,

⁴⁰ AKDAĞ GÜNEY, s.174.

Ayrıca müdürlerin yasadan ve sözleşmeden doğan idare, temsil ve görevleriyle ilgili hususlardan doğan sorumlulukları sözleşmeye aykırılık teşkil etmekle birlikte, müdürlerin bu eylemlerinin aynı zamanda haksız fiil teşkil etmesi durumunda, her iki sorumluluk durumunun yarışması da mümkündür⁴¹. Bu durumda zarar gören sözleşmesel veya haksız fiil sorumluluğundan birini seçme konusunda tercih hakkına sahiptir⁴².

4.2. Sözleşmesel Sorumluluğun Hukuki Niteliği

Müdür ile ortaklık arasındaki ilişkinin sözleşmeye dayandığını belirtmiştik. Ancak bu sözleşmesel ilişkinin niteliği doktrinde tartışmalıdır. Bu hususta başlıca dört görüş bulunmaktadır. Bunlar müdürle ortaklık arasındaki ilişkiyi hizmet akdi olarak niteleyen görüş, vekalet akdi olarak niteleyen görüş, nevi şahsına münhasır sözleşme (sui generis) olduğunu niteleyen görüş ve son olarak da şirketler ve borçlar hukukuna ilişkin unsurları birlikte barındıran sözleşme görüşüdür. Müdürle ortaklık arasındaki sözleşmesel ilişkinin hukuki niteliğini tespit etmek, ortaklık esas sözleşmesinde veya TTK da hüküm bulunmayan hallerde bu ilişkiye hangi hükümlerin uygulanacağı hususunu tespit etmek açısından oldukça önemlidir⁴³.

4.2.1. Vekâlet Akdi Görüşü

Doktrinde hâkim olan bu görüşe göre, müdürler limited ortaklığa karşı sözleşmeye aykırı davranışları nedeniyle sorumludurlar. Bu sorumluluğun kaynağı da, vekâlet sözleşmesindeki vekilin özen yükümlülüğüdür. Türk hukukunda çoğunluk görüşü, anonim ortaklık (limited ortaklık) ile yönetim kurulu üyeleri (müdürler) arasında bir sözleşme ilişkisi bulunduğunu ve bununla vekâlet sözleşmesi olduğunu kabul ederler⁴⁴. Bu görüş mülga BK m. 530 (yeni TBK m.630) da yer alan “idarecilere şirket ve ortaklar arasındaki hukuki münasebet hakkında kanun veya esas mukavelede hüküm bulunmadığı takdirde, vekâlet hükümleri uygulanır” yolundaki hükümden yola çıkarak, taraflar arasındaki sözleşmeye ortaklık yapısına uygun oldukları ölçüde vekâlet sözleşmesi hükümleri uygulanması gerektiğini ileri sürerler⁴⁵. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda 1986 tarihli bir kararında

⁴¹ OĞUZMAN/M. Kemal, ÖZ/Turgut, Borçlar Hukuku, 7. Basi, İstanbul 2009, s.709 vd.; AKDAĞ GÜNEY, s.174.

⁴² AKDAĞ GÜNEY, s.174.

⁴³ KARAAHMETOĞLU, s.77.; ÇAMOĞLU, s.117. ; YILDIRIM, s.32.; AKDAĞ GÜNAY, s. 175.

⁴⁴ ÇAMOĞLU, s.117. ; YILDIRIM, s.38.

⁴⁵ Yönetim Kurulu üyeleri açısından aynı yönde bkz. ARSLAN/İbrahim, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya 1994, s.72. ; ŞAHİNKUŞU/Gözde Sert, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketlerde Kuruluşun Doğan Sorumluluk, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013, s.54.; ÇAMOĞLU, s.163.

müdür ile ortaklık arasındaki ilişkinin vekalet sözleşmesi olduğunu belirtmiştir⁴⁶. Ayrıca TTK m.126 hükmünün atfı nedeniyle TBK m. 502/2 hükmünün esas alınması gerekliliği de savunulmuştur. Hükme göre “Vekâlete ilişkin hükümler, niteliklerine uygun düştükleri ölçüde, bu kanunda düzenlenmemiş olan iş görme sözleşmelerine de uygulanır.” Böylelikle konusu iş görme olan ama hiçbir sözleşme kategorisi içerisinde değerlendirilemediği için, limited ortaklık ile müdür arasındaki sözleşmeye de niteliğine uygun düştüğü ölçüde vekâlet sözleşmesi olarak nitelendirmek uygun olabilecektir⁴⁷.

Aynı şekilde bu görüşü savunanlar aşağıda değineceğimiz hizmet sözleşmesi görüşünün aksine müdürün vekil gibi bir kısım bağımsızlığa sahip olduğunu, bunun dayanağının ise 6102 s. TTK'nın 625. maddesi olduğunu belirtmektedirler. Zira kanunun 625. hükmünde açıkça kanunla ve esas sözleşme ile genel kurula görev ve yetki verilmeyen tüm konularda müdürlerin yetkili olduğu belirtilerek müdürlerin geniş yetkiler ile donatıldığı görülmektedir. Aynı zamanda çalışma saatleri konusunda da ortaklık ile müdür arasında katı düzenlemelerin bulunmaması, tam tersine esnek düzenlemelerin var olmasını, müdürlerin vekil gibi davrandıkları gösterdiğini savunmaktadırlar⁴⁸.

Bu görüşe göre ortaklıkla müdür arasındaki sözleşmesel ilişkinin vekâlet akdi olduğunun diğer bir gerekçesi ise mülga BK m.386/2 deki konusu iş görme olan bir sözleşme, diğer sözleşmelerin niteliklerine uygun olmazsa, vekâlet hükümleri uygulanır hükmüdür. Ancak tabi ki Borçlar Kanundaki vekâlete ilişkin tüm hükümlerin müdürler için uygulanması söz konusu olamaz.

4.2.2. Hizmet Akdi Görüşü

Ortaklık ile müdürler arasındaki ilişkiyi nitelendiren bir diğer görüş ise, bu sözleşmesel ilişkinin niteliğinin hizmet akdi olduğunu savunmaktadır. Hizmet akdi, işçinin belirli veya belirli olmayan bir süre zarfında işverene bağımlı olarak hizmet görmeyi ve işverenin de ona bu hizmeti karşılığında ücret ödemeyi taahhüt ettiği bir hukuki ilişkidir. Bu görüşü savunanların bulunduğu nokta TBK m.393 hükmünden ileri gelmektedir. Hükme göre, “Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir” şeklindeki düzenlemeden hareketle bu görüşte olanlar gerekçelerini ileri

⁴⁶ Yarg. HGK, 28.03.1986, 1985/339 E. 1986/311 K. (www.kazanci.com.tr)

⁴⁷ KARAAHMETOĞLU, s.87.

⁴⁸ YILDIRIM, s.37.

sürmektedir. Buna göre, müdürler ile ortaklık arasındaki ilişkinin yapılacak işlerin belirli ve daimi yani sürekli olması nedeniyle hizmet sözleşmesi olduğu kanaatindedirler.

Bu görüş taraftarlarına göre, müdürler ile ortaklık arasındaki bu ilişkiyi, belirli işlere özgülenmiş olması ve devamlı olması nedeniyle hizmet akdi olarak nitelendirilmektedir. Burada en temel durum müdürün bağımlı çalışan bir kimse olup olmadığıdır. Gerçekten de müdür ile ortaklık arasındaki sözleşmesel ilişkide müdürün çalışma saatleri tam olarak sıkı sıkıya tespit edilmişse, bu durumda ilişkinin hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilebileceğini belirtmek gerekir. Ortaklıkla müdür arasında hizmet sözleşmesi bulunduğunu ileri sürenlerin diğer bir gerekçesi ise, müdürlerin vekâlet akdindeki gibi sadece belirlenen işlemler için değil, diğer organların devredemeyeceği yetkisine girmeyen tüm idare ve temsil ile ilgili olarak işleri yerine getirmekle yükümlü olmasıdır⁴⁹.

Doktrinde haklı olarak bu görüşe eleştiriler getirilmiştir. Gerek 4857 sayılı İş Kanunu gerekse TBK hükümleri birlikte değerlendirildiğinde hizmet sözleşmesinin dört adet zorunlu unsuru olduğu sonucuna ulaşmaktayız⁵⁰. Bunlar iş görme, süre, ücret ve bağımlılık unsurudur.

Öncelikle müdürler ile ortaklık arasında astlık – üstlük ilişkisinin bulunmadığını, bu sebeple hizmet sözleşmesini vekâlet sözleşmesinden ayıran en önemli unsur olan bağımlılık unsurunun bulunmadığını dile getirilmiştir. Ayrıca müdürler ile ortaklık arasında var olan sözleşmenin devamlılık unsuru nazarı alındığında hizmet sözleşmesine benzemekle birlikte, ücret unsurunun zorunlu olmaması sebebiyle hizmet akdi olarak nitelendirilemeyeceği savunulmaktadır⁵¹. Gerçekten de sözleşmeyle kararlaştırılmamış ve bu konuda işyerinde bir uygulama da yoksa müdürün ücrete hak kazanması mümkün olmayabilir. Hatta taraflar müdürün bu görevi ücretsiz olarak yapacağı konusunda anlaşmada yapabileceklerdir. Oysaki hizmet sözleşmesinde ücretin önceden belirlenmesi hizmet sözleşmesinin kurucu unsuru olup, bu hususun yokluğu vekâlet sözleşmesini oluşturacaktır ki⁵² bu halde limited ortaklık müdürleri için ücretin sözleşmeyle kararlaştırılmayıp genel kurulun kararına bağlı kılınması

⁴⁹ KARACA/Bedir, Anonim Ortaklıkta Müdürler ve Hukuki Sorumlulukları, 2. Bası, İstanbul 2010, s.124.; YILDIRIM, s.34.

⁵⁰ MOLLAMAHMUTOĞLU/Hamdi, ASTARLI/Muhittin, İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş, Genişletilmiş ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu İşlenmiş, 4. Bası, Ankara 2011, s.290-291.; Süre unsurunu dahil etmeyen yazarlar, SÜZEK/Sarper, İş Hukuku, Beta Yayıncılık, 6. Basım, İstanbul 2010, s.211 vd.; AKTAY/Nizamettin, ARICI/Kadir, SENYEN KAPLAN/E. Tuncay, İş Hukuku, Gazi Kitabevi, Yenilenmiş 6. Bası, Ankara 2013, s.51.; ÇELİK/Nuri, İş Hukuku Dersleri, Beta Yayıncılık, Yenilenmiş 26. Bası, İstanbul 2013, s.84.

⁵¹ ŞAHİNKUŞU, s.55.; AKDAĞ GÜNAY, s.177.

⁵² SÜZEK, s.212.; KARAAHMETOĞLU, s.84.; MOLLAMAHMUTOĞLU/ASTARLI, s.297.; AKTAY/ARICI/SENYEN,KAPLAN, s.51.; ÇELİK, s.84-85.

dahi mümkündür. Bu yüzden limited ortaklık müdürlerinde ücret, sözleşmenin esaslı bir unsurunu oluşturmaz.

Ayrıca 4857 s. İş Kanunu hükümleri çerçevesinde de müdür ile ortaklık arasındaki ilişkiyi hizmet akdi olarak nitelendirmek mümkün değildir. Zira sözleşmeyi İş kanunu çerçevesinde hizmet sözleşmesi olarak değerlendirilecek olursak, müdür İş Kanunu açısından işçi olarak kabul edilecek ve İş Kanunu hükümlerine tabi olacaktır. Limited ortaklık müdürü, ortaklıkta işveren konumunda olduğuna göre, hizmet sözleşmesine tabi olması bir mevkide iki ayrı sıfatın toplanmasına neden olur ki bu durum hukuken sorunlara sebep olacaktır⁵³. Bu sebeple 4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde müdürler ortaklık ile olan sözleşmesel ilişkiyi hizmet sözleşmesi olarak kabul etmek 6102 s. TTK hükümleri göz önüne alındığında pek mümkün değildir.

Doktrinde Tekinalp, yönetim kurulu üyesine (müdürlere) 6102 s. TTK m. 364/2 de tanınan tazminat hakkı sebebiyle, ortaklık ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişkinin hizmet sözleşmesi olduğunu savunmaktadır⁵⁴. Akdağ'a göre ise yönetim kurulu üyesine tazminat hakkı verilmesi aradaki sözleşmenin niteliğini hizmet sözleşmesi yapmaz. Yöneticiye verilen tazminat hakkı, aradaki sözleşmenin niteliği dikkate alınmaksızın tanınmıştır⁵⁵.

Sonuç olarak özellikle iş hukukunda müdürlerin işçi değil işveren olarak kabul edilmeleri, bu kişilere ödenecek ücretin sözleşmenin esaslı unsuru olarak gözükmemesi bu görüşe yöneltilen en kapsamlı eleştirilerdir.

4.2.3. Nevi Şahsına Münhasır (Sui Generis) Akit Görüşü

Özellikle İsviçre doktrinde savunulan bu görüşe göre, bu ilişkiyi vekâlet ve hizmet sözleşmelerine ait unsurları birlikte barındırdığı için, nevi şahsına münhasır bir özel hukuk sözleşmesi olarak nitelendirilmektedir. Bu görüşe göre ortaklıkla müdürler arasındaki ilişkiyi vekâlet veya hizmet sözleşmesi gibi bir akit tipine özgülemek mümkün değildir. Kısmen vekâlet akdinin kısmen sui generis bir sözleşmenin unsurlarını içerdiği için karma akit niteliğine sahip olduğu, bu sebeple öncelikle kanun veya esas sözleşme hükümleri ile ortaklık

⁵³ MOLLAMAHMUTOĞLU/ASTARLI, s.165.; SÜZEK, s.122-123.

⁵⁴ TEKİNALP/Ünal, Tek Kişilik Ortaklık, 2. Bası, İstanbul 2012, s.121-122.; ŞAHİNKUŞU, s.56.

⁵⁵ AKDAĞ GÜNAY, s.177.

ile müdürler arasındaki somut akdi hükümleri uygulanmalı, bunlarla sorun çözülemiyorsa, vekâlet akdi hükümleri kıyas yoluyla uygulanmalıdır⁵⁶.

4.2.4. Ortaklıklar ve Borçlar Hukukuna İlişkin Unsurları Birlikte Barındıran Sözleşme Görüşü

Bu görüşe göre müdürler ile ortaklık arasındaki ilişkiye, duruma göre borçlar hukuku, duruma göre de, ortaklıklar hukukuna ilişkin hükümlerin uygulanması mümkündür. Bu görüşte, müdürlerin, ortaklığın organı olması sebebiyle ortaklıklar hukuku ve ortaklık ile karşılıklı edim yükümlülüğü ve tazminat sorumluluğu bulunması sebebiyle de borçlar hukuku ilişkisi bulunmaktadır⁵⁷. Bu görüş İsviçre’de çoğunluk tarafından kabul edilen görüştür. Bu görüşü savunanlara göre, müdürler ile limited ortaklık arasındaki ilişkiye, duruma göre hem borçlar hukuku hem de ortaklıklar hukukuna ilişkin hükümler uygulanmaktadır. Ortaklığın hukuki bir bütün olarak işleyişini ve onun temel işleyişini düzenleyen kurallar, Ortaklıklar hukuku alanına girmektedir⁵⁸. Müdürler kurulunun işleyişine katılan, yükümlülükler üstlenen ve kendisine bu işlerin görülmesinde karar verme hakkı verilen müdürün, ortaklığın işleyişinde önemli yer tutmaktadır. Bu bakımdan organ sıfatına sahip müdür ile ortaklık arasında ortaklıklar hukuku ilişkisi mevcuttur. Diğer taraftan müdür ile ortaklık arasında karşılıklı edim yükümlülüğü mevcuttur ve ihlali durumunda tazminat yükümlülüğü mevcuttur. Hukuki ilişkinin bu kısmı borçlar hukukunun düzenleme alanına girmektedir. Bu ilişkinin kendine özgü isimsiz bir sözleşme mi yoksa organ ilişkisi mi olarak nitelendirilmesi gerektiği konusunda tartışmalar mevcuttur.

4.2.5. Değerlendirme

Müdürler ile ortaklık arasındaki hukuki ilişki hukukumuzda yer alan sözleşme tiplerine benzese de tam olarak hiçbirisi ile uyuşmamaktadır. Bu nedenle müdürler ile ortaklık arasındaki ilişkiye öncelikle kanun veya esas sözleşme hükümleri ile ortaklık ile müdürler arasındaki somut akdi hükümler uygulanmalı, bunlarla sorun çözülemiyorsa, sözleşmeye ilişkin genel hükümlerin uygulanması gerekmektedir. Bunlar duruma göre hizmet sözleşmesi duruma göre ise vekâlet akdi hükümleri olacaktır. Müdürler ile ortaklık arasındaki ilişkiyi bu şekilde değerlendirmek, kanaatimizce en sağlıklı yöntemdir.

⁵⁶ ŞAHİNKUŞU, s.56.; AKDAĞ GÜNAY, s.178. ; YILDIRIM, s.36.

⁵⁷ AKDAĞ GÜNAY, s.178- 179.; ŞAHİNKUŞU, s.57

⁵⁸ AKDAĞ GÜNAY, s.179.

5. Müdürlerin Çalışma Tarzı

5.1. Genel Olarak

6102 s. TTK limited ortaklıkta müdürlerin sayısı konusunda bir kısıtlama koymamıştır. Ortaklık tek bir müdürden oluşuyorsa bu durumda ortaklık o müdür tarafından idare edilir. Ortaklıkta birden fazla müdür bulunması durumunda ortaklık, müdürler kurulu tarafından idare edilir. Bu durum TTK m.624 de düzenlenmiştir. Bu durumda müdürlerden biri, ortaklığın ortağı olup olmadığına bakılmaksızın, genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak atanır⁵⁹. Birden fazla müdürün bulunması durumunda, bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde başkanın oyu üstün sayılır⁶⁰. Ortaklık esas sözleşmesi ile müdürlerin karar almaları konusunda farklı bir düzenleme ya da nisap öngörülebilir. Birden fazla müdürün varlığında, TTK m.336'nın anonim ortaklık yönetim kurulu için öngördüğü sistemden farklı olarak, müdürlerden biri genel kurul tarafından müdürler kurul başkanı olarak atanmak zorundadır. Başkanın seçimi konusunda sadece genel kurulun yetkili kılınmış, müdürler kuruluna bu konuda yetki tanınmamıştır⁶¹. Buradaki amaç, birden fazla müdür bulunması halinde, onların bir kurul olduğunu belirterek anonim ortaklıktaki yönetim kuruluna benzer bir işleyiş sistemini buraya getirmek ve başkana üstün oy tanınarak yönetim organındaki oluşabilecek bir kitlenme veya tıkanıklığı çözmek ve ortaklığı çalışılabilir bir konumda tutmaktır⁶².

Kanunda müdürlerin oy çokluğu ile karar almaları dışında başkaca herhangi bir düzenleme yer almadığından, anonim ortaklık yönetin kuruluna ilişkin hükümler uygun olduğu ölçüde limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacaktır.

5.2. Müdürler Kurulun Toplanması ve Karar Alma Esasları

Kanunda limited ortaklıklarda müdürlerin toplantı yaparak karar alması yönünde bir hüküm yer almasa da anonim ortaklıkların toplanmasına ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması gerekir. Bu sebeple limited ortaklıkta temel kural müdürlerin toplantı yaparak

⁵⁹ MOROĞLU/Erdoğan, 6102 s. Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 7. Bası, İstanbul 2012, s.370. Yazara göre hüküm "Ortaklığın birden fazla müdürünün varlığı durumunda, müdürlerden biri, şirketin ortağı olup olmamasına bakılmaksızın, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla başkan atanır" şeklinde değiştirilmelidir.

⁶⁰ TEKİNALP/Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları, Güncelleştirilmiş 2. Bası, İstanbul 2011, s.410.; PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, s.2126.

⁶¹ KENDİGELEN, s.538.; BİLGİLİ/DEMİRKAPI/ Şirketler Hukuku,s.355.

⁶² İSMAİLOĞLU, s.15.

karar almalarıdır. İstisnai hallerde toplantı yapılmadan, elden dolaştırma şeklide karar alınabilmektedir.

Müdürlerin toplantı yapmadan elden dolaştırma şeklinde karar alabilmesi için, öncelikle esas sözleşmede bunu engelleyecek bir hüküm bulunmaması ve müdürlerin her birinin toplantı yapılmasını talep etmemesi gerekir. Müdürlerden biri bile toplantı yapılması şeklinde bir talepte bulunursa, toplantı yapılmadan karar alınamaz. Ayrıca talebin yazılı olarak ve tüm müdürlerin onayına sunulması ve bu alınan onay imzalarının bulunduğu kâğıtların tümünün, müdürler kurulu karar defterine kaydedilmesi gerekir⁶³.

Toplantı ortaklık merkezinde gerçekleştirilir. Esas sözleşmede aksi bir düzenleme bulunmuyorsa başka bir yerde de toplantının gerçekleşmesinin bir sakıncası bulunmamaktadır. Yapılacak çağrıda toplantı yeri de gösterilmelidir. 6102 s. TTK ile beraber elektronik ortamda toplantıların gerçekleştirilmesi imkânı da getirilmiştir (TTK m.390). Müdürlerin toplantı zamanı ise kanunda zorunlu olarak belirtilen haller dışında serbest bırakılmıştır. Ancak esas sözleşme ile bu konuda bir düzenleme getirilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Doktrinde uzun yıllar gerçekleştirilmeyen toplantıların müdürlerin özen yükümlülüğüne aykırı hareket ettiği anlamına geldiği savunulmaktadır⁶⁴.

Müdürleri toplantıya esas sözleşmede veya ortaklık içi mevzuatta aksine bir hüküm yoksa müdürler kurulu başkanı çağırır. Her müdür, başkandan, müdürler kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir⁶⁵. Toplantıya çağrı isteminde bulunan müdür bunun gerekçesini ve nedenlerini bildirmelidir. Bu talep müdürler kurulu başkanı tarafından yerine getirilmezse bu durumda toplantıya çağrıyı müdür bizzat yapar. Müdürlerden her birinin toplantıya çağrı hakkı emredici nitelikte olduğundan esas sözleşme ile bunun kaldırılması veya sınırlanması mümkün değildir⁶⁶. Olağanüstü haller dışında toplantıya çağrıya ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır⁶⁷.

Müdürler kurulu toplantılarında gündeme bağlılık prensibi geçerli değildir. Toplantı çağrısı yapılırken bildirilen gündemin dışında toplantı esnasında ortaya çıkan hususlarda görüşülebilir.

⁶³ TEOMAN/Ömer, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s.1149 – 1151.

⁶⁴ YILDIRIM, s.146.

⁶⁵ KENDİGELEN, s. 538.; YILDIZ, Sorumluluk, s.71.; AKDAĞ GÜNAY, s. 152.

⁶⁶ YILDIZ, Sorumluluk, s.71; YILDIRIM, s.148.;

⁶⁷ ÇAMOĞLU/POROY/TEKİNALP, s.298.

Toplantı yeter nisabı için ise yasada açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak müdürler kararlarını çoğunlukla aldıkları için toplantıda en az bu nisabın hazır bulunması gerekir. Müdürler çoğunlukla karar alırlar. Ancak bu düzenleme emredici nitelikte değildir. Bu sebeple esas sözleşme ile farklı bir yeter sayı öngörülebilir. Oyların eşit çıkması halinde anonim ortaklık yönetim kurulu için kabul edilen sistemin⁶⁸ aksine başkanın oyuna üstünlük tanınmıştır. Ancak bu düzenlemede emredici nitelikte değildir. Esas sözleşme ile farklı bir usul kararlaştırılabilir. Eşitlik halinde başkanın oyuna üstünlük verilmesinde ki amaç yönetimde meydana gelen kilitlenme ve tıkanıklığı çözmektir.

Müdürler toplantılara bizzat katılmaları gerekir. Müdürler birbirleri yerine toplantılarda temsili oy kullanamazlar. Kanunda bu konuda açık bir düzenleme yer almasa da kıyas yoluyla uygulanan anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için öngörülen bu kural limited ortaklık müdürleri içinde geçerlidir. Buradaki amaç müdürlük mevkisinin kişiye sıkı sıkıya bağlı olan ve devredilmeyen yetki ve görevlerle donatılmış olmasıdır⁶⁹.

6102 s. TTK ile beraber müdürlerin elektronik ortamda da toplantı yapmaları imkânı sağlanmıştır. Kanununun 1527. maddesindeki hükme göre ortaklık sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye ortaklıklarında yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebileceği ifade edilmiştir. Elektronik ortamda oy kullanabilmeleri için, ortaklığın bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır⁷⁰.

Ayrıca müdürler, kendisinin ortaklık dışı kişisel menfaatiyle veya alt ve üst soyundan birinin ya da eşinin yahut üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın akrabalarından birinin, kişisel ve ortaklık dışı çıkarlarıyla, ortaklık çıkarlarının çatıştığı konulara ilişkin müzakere ve oylamalara katılamazlar. Bu yasak, müdürün müzakere ve oylamaya katılmamasının dürüstlük kuralının gereği olan durumlarda da uygulanır. Tereddüt bulunduğu durumlarda, kararı müdürler kurulu verir. Bu oylamaya da ilgili üye katılamaz.

⁶⁸ TTK m. 390/3.

⁶⁹ PULAŞLI/Hasan, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili, Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s.175., YILDIRIM, s.152.; AKDAĞ GÜNAY, s. 155.

⁷⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. AKDAĞ GÜNAY, s.155 vd.

Çıkar sorunu müdürler kurulu tarafından bilinmiyor olsa bile, ilgili müdür bunu kurula bildirmek ve yasağa uymak zorundadır.

Müdürler bu yasağa rağmen müzakerelere katılıp oy verirlerse, alınan karar geçerli olmaz⁷¹. Farklı görüş olarak alınan kararın geçersiz olmayıp sadece oy veren müdürün oyunun hesaba dâhil edilmemesi gerektiği de söylenmektedir. Yasağa rağmen müzakerelere katılıp oy veren müdür, ortaklığın bu karardan dolayı uğramış olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Aynı zamanda çıkar çatışması nesnel olarak varken ve biliniyorken ilgili müdürün toplantıya katılmasına itiraz etmeyen diğer müdürlerde ve söz konusu müdürün toplantıya katılması yönünde karar alan müdürler bu sebeple ortaklığın uğradığı zararı tazminle yükümlüdürler (TTK m.393/2).

Toplantıya katılıp olumsuz oy veren müdürlerin sorumluluğunun oluşmaması için, muhalefet şerhinin karar defterinde imzalı olarak yer alması gerekmektedir. Buna karşın çekimser oy vermek veya sessiz kalmak sorumluluktan kurtulabilmek için tek başına yeterli değildir⁷². Aynı şekilde haklı bir mazereti sebebiyle toplantıya katılamayan ve bunu ispat eden müdürlerde sorumlu olmayacağını kabul etmek gerekir.

5.3. Tek Müdür Durumu

Limited ortaklık tek bir müdürden de oluşabilmektedir. Bu durumda müdür tek başına alacağı bir kararla ortaklık genel kurulunu toplantıya çağırabilir ve bu toplantıyı yönetebilir. Bu hüküm emredici olup (TTK m.579), sözleşme ile değiştirilemez.(TTK m.624). Tek müdür istifa, ölüm, görevden alınma gibi herhangi bir sebeple görevden ayrılırsa, yerine yeni müdür genel kurul tarafından seçilir. Tek müdür gerçek veya tüzel kişi olabilir. Ayrıca tasarıda ve kanunun ilk halinde yer alan, en az bir müdürün yerleşim yerinin Türkiye de bulunması gerektiği kuralı, daha sonra yapılan değişiklikle kaldırılmıştır.

⁷¹ BAHTİYAR/Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, s.134.; ÇAMOĞLU/POROY/TEKİNALP, s.325.

⁷² PULAŞLI/Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Özen Sorumluluğu, Batider Mart 2009, C.XXV S.1, s.38.; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, s.284., AKDAĞ GÜNEY, Sorumluluk, s. 72.

İKİNCİ BÖLÜM

MÜDÜRÜN GÖREVLERİ, HAKLARI, YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE MÜDÜRLÜK VASFININ YİTİRİLMESİ

1. Müdürlerin Hakları

1.1. Ücret Hakkı

Ortaklıkla alakalı olarak pek çok konuda, yetki ve sorumluluk sahibi olan müdürlerin yapmış oldukları bu faaliyetler sonucunda ücret alması en doğal hakkıdır. Nitekim daha önceden de değindiğimiz üzere, müdür ile ortaklık arasındaki sözleşmesel ilişki gereği taraflar ücret alması konusunda anlaşabilirler. Öyle bir anlaşma olmasa dahi, müdürlerin görevlerini ücret karşılığı yaptıkları yönünde ortaklıkta bir uygulama varsa, bu durumda da ücret talep edebilecektir. Ancak taraflar bunun aksini kararlaştırarak müdürün ücret almayacağını da kararlaştırmalarına da bir engel bulunmamaktadır.

6102 s. TTK ile özden organ ilkesinden vazgeçilmiş olmakla birlikte, ortakların aynı zamanda müdür olarak atanmalarına herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu durumda müdürün ücretinin belirlendiği genel kurul toplantısında, ortak müdürün oy verip veremeyeceği sorunu karşımıza çıkmaktadır. 6102 s. TTK'nın 619. maddesinde oy hakkından yoksunluk halleri tahdidi olarak sayılmış ve bu hükümde, ortak müdürün kendi ücretinin belirlendiği genel kurul toplantısında oy vermesini engelleyen durum belirtilmemiştir. Bu sebeple ortak müdür genel kurul toplantısında oy kullanabilecektir⁷³. Ancak ortak müdüre verilecek ücretin uygunluğu çok önemlidir. Bu ücretin yüksek olması hem vergisel açıdan hem de sermayenin korunması prensibi açısından ortaklık için sakıncalı sonuçlar doğurabileceği açıktır⁷⁴.

Ortaklık sözleşmesiyle veya müdür ile ortaklık arasındaki sözleşmede ücret kararlaştırılmışsa, bu ücreti belirleme yetkisi ortaklık genel kuruluna aittir. Bu yetki genel

⁷³ YILDIRIM, s.42.

⁷⁴ Kurumlar Vergisi Kanununun (KVK) m. 13 çerçevesinde, ortak müdüre emsallerine göre yüksek ücret ödenmesi, transfer yoluyla örtülü kazanç dağıtımı olarak değerlendirilebilir. Bu düzenlemede kanun koyucu örtülü kazanç dağıtımı yoluyla vergi kaybına uğramanın önüne geçmek istemektedir.

kurulun mutlak, devredilemez yetkileri arasındadır⁷⁵. Kanunun gerekçesinde bu yetkinin genel kurula verilmesinin deki amacın, ortaklığın ve ortakların ve ortaklık alacaklılarının çıkarlarını korumak olduğu belirtilmiştir. Nitekim eğer böyle bir düzenleme yapılmıyorsa, müdürler ortaklıktan alacakları ücret kendileri belirleyebilecek, bu durumda gerek ortaklık gerekse de ortaklar ve alacaklılar açısından sakıncalı durumların oluşmasına sebebiyet verebilecekti.

Ayrıca ücret bazı durumlarda mahkeme tarafından da tespit edilebilecektir. Özellikle ücretin takdir edilmemesi veya düşük tespit edilmesi durumunda, müdür ücretin belirlenmesi için mahkemeye başvurabilecektir. Kendisine uygun bir ücretin ödenmesini isteyen müdür, ortaklığın tek müdürü ise, bu halde ortaklığın mahkemede temsil için bir temsil kayyımı atanmalıdır.

Ücretin miktarına ortaklık esas sözleşmesi ile sınırlama getirilebilir. Eğer böyle bir sınırlama getirilmemişse genel kurul müdürün ücretini serbestçe belirleme hakkına sahiptir. Tabii ki bu belirlemeyi objektif olarak iyi niyet çerçevesinde yerine getirmelidir. Aksi takdirde genel kurulun bu kararları iptal edilebilir nitelikte olacaktır⁷⁶.

Ücret, sabit bir miktar olarak belirlenebileceği gibi, kazanç payı veya ikramiye olarak belirlenmesinde de bir sakınca bulunmamaktadır⁷⁷. Ücretini nasıl tespit edileceğine genel kurul karar verecektir. Bunlardan sadece birinin müdüre ödenmesi söz konusu olabileceği gibi, bunların birkaçının veya hepsinin bir arada düzenlenmesi de mümkündür.

Ücret, sabit ücret olarak belirlenirse, ortaklık kar durumuna bakılmadan müdür ücretini almaya devam edecektir. Kazanç payına katılma durumunda ise ortaklık ancak kar elde etmesi halinde müdür ücrete alabilecektir. Ücretin kazanç payı olarak tespit edilmesi müdürler için teşvik edici olacaktır. Ancak bu belirlemelerin bazı sıkıntı ve sorunları da olmaktadır. Müdürün ücretinin sabit olarak belirlenmesi halinde, müdür fazla çaba göstermek zorunda olmadan ücret alabilmektedir. Kazanç payında ise çok fazla çalışmasına rağmen ortaklık kar elde edemediği için müdür ücret alamamaktadır⁷⁸. Uygulamada bu sıkıntıları gidermek için genelde her iki ücret birlikte kararlaştırılmaktadır.

⁷⁵ 6102 s. TTK m.616 da limited ortaklık genel kurulunun devredilemez mutlak yetkileri sınırlı olarak (numerus clauses ilkesi) sayılmıştır. Hükmün f fıkrasında "...Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları..." denilerek, genel kurulun devredilemez mutlak yetkileri içinde, müdürlerin ücretini belirleme yetkisi de sayılmaktadır.

⁷⁶ YILDIRIM, s.44.

⁷⁷ BİLGİLİ/Fatih, DEMİRKAPI/Ertan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Şubat 2012, s.288.; ÇEVİK, s.436.

⁷⁸ AKDAĞ GÜNAY, s. 124 vd.; YILDIRIM, s.46.

Ücretin kazanç payı olarak belirlenmesi durumunda ücret, genel kurulun kazanç payının dağıtımını konusunda karar verdiği anda muaccel hale gelecektir. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu kararlarda bu hususu ifade etmiştir⁷⁹. Kanun koyucu kazanç payının miktarı hususunda anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerine getirdiği sınırlamayı limited ortaklıktaki müdürler için öngörmemiştir. Zira 6102 s. TTK da anonim ortaklığa ilişkin 514 ile 527'inci maddelerine atıf yapıldığı halde, yönetim kurulu üyelerinin kazanç payına ilişkin 511. maddesine atıf bulunmamaktadır⁸⁰. Bu çerçevede esas sözleşme ile müdürlere ödenecek kazanç payının miktarı istenildiği gibi belirlenebilir⁸¹. Ancak bu uygulama bir sermaye şirketi olan limited ortaklık için pek sağlıklı olmayacaktır. Bu sebeple anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için öngörülen sınırlamanın limited ortaklık müdürleri için de uygulanması gerektiği kanaatindeyiz.

Haksız olarak kazanç payı alan müdürler, TTK m. 611 de öngörüldüğü üzere, aldıkları paraları iade etmeleri gerekir. Burada müdürün iyi niyetli olup olmadığı çok önemlidir. Müdür iyi niyetli ise haksız olarak aldıkları kazanç payını geri verme borcu, şirket alacaklılarının haklarını ödemek için gerekli olan tutarı aşamayacaktır. Ayrıca iyi niyet zamanaşımı yönünden de etkili olacaktır. Zira TTK 611/3 de “Ortaklığın haksız alınan kârı geri alma hakkı, paranın alındığı tarihten itibaren beş yıl, iyi niyetin varlığında iki yıl sonra zamanaşımına uğrar “ifadesi ile iyi niyetin öneminin altı çizilmiştir. Müdürün iyi niyetinin tespitinde, kazanç payının dağıtımında kendisinden beklenen özeni göstermesine rağmen, kazanç payı dağıtım kararının yasa veya esas sözleşme hükümlerine aykırı olduğunu bilmemesidir. Kazanç payı finansal tablolara göre belirlenmekte olup, 6102 s. TTK 625. maddesi gereği finansal tabloları hazırlanması müdürlerin devredilemez ve devralınamaz görevleri arasında sayıldığı için, müdürlerin somut olayda iyi niyetli olduklarını ispat etmesi epey zor olacaktır.

Son olarak ücret alacağının zamanaşımı süresine değinmek gerekecektir. Gerek mülga TTK gerekse de 6102 s. TTK da ücret alacağının zamanaşımı süresine ilişkin bir düzenleme

⁷⁹ Yargıtay 11. H.D. 14.05.1993, 1993/3189 E. 1993/3491 K. (www. kazanci.com)

⁸⁰ 6102 s. TTK m. 511 “Yönetim kurulu üyelerine kazanç payları, sadece net kârdan ve ancak kanuni yedek akçe için belirli ayırım yapıldıktan ve pay sahiplerine ödenmiş sermayenin yüzde beşi oranında veya esas sözleşmede öngörülen daha yüksek bir oranda kâr payı dağıtıldıktan sonra verilebilir”

⁸¹ Anonim şirketlerde ücretin kazanç payı olarak belirlenmesi kanunda sıkı şekil şartlarına bağlanmıştır. Buna göre kazanç payı sadece net kardan ve ancak kanuni yedek akçe için belirli ayırım yapıldıktan ve pay sahiplerine ödenmiş sermayenin yüzde beşi oranında veya esas sözleşmede öngörülen daha yüksek bir oranda kar payı dağıtıldıktan sonra verilebilir. YILDIRIM, s.50

yer almamaktadır. Bu sebeple TBK’ da ki genel zamanasını sürelerinin uygulanması gerekmektedir.

1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

6102 s. TTK’ da müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkına yönelik herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte TTK 392. madde de anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple yönetim kurulu üyeleri için öngörülen bilgi alma hakkını limited ortaklık müdürü içinde kabul etmek gerekmektedir⁸².

Müdürlerin kapsamlı olarak bilgi alma ve inceleme hakkına sahip olması, onların ortaklık yönetimini daha sağlıklı gerçekleştirmelerine yardımcı olacaktır. Müdürler, toplantılarda her konuda bilgi alma ve inceleme hakkına sahiptirler. Müdürler ortaklığın tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir. Bir müdürün istediği, herhangi bir kaydı, sözleşmeyi, yazışma veya belgenin müdürler kuruluna getirilmesi, kurulca veya üyeler tarafından incelenmesi ve tartışılması ya da herhangi bir konu ile ilgili yöneticiden veya çalışandan bilgi alınması talebi reddedilemez. Eğer bu talep reddedilirse, ilgili müdür ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurabilir⁸³. Mahkeme istemi dosya üzerinden inceleyip karara bağlar. Mahkemenin kararı ise kesindir.

Mahkemeye başvurulması halinde bu davanın niteliği doktrinde oldukça tartışmalıdır. Ağırılık görüş bu davanın eda davası olduğu yönündedir. Zira mahkemenin istemi karara bağlaması ile kastedilen, mahkemenin müdürlerin yerine geçerek inceleme ve bilgi alma yönünde karar vermesi veya bu talebi reddetmesi anlamına gelir. Bu bağlamda uygulamada karşılaşılabilecek sorunlardan bir tanesi husumet olacaktır. Dava aslında şeklen ortaklığa karşı açılacak ancak davalılar bu kararı veren müdürler olacaktır.

Müdürlerin bilgi edinme hakları ticari sır gerekçesiyle reddedilemez. Zira müdürler iş sahibi olarak bu sırlarında sahibi konumundadır. Müdürlerin bu hakkı ancak istisnai hallerde ve kötü niyet durumunda engellenebilecektir.

⁸² AKDAĞ GÜNAY, s.120 vd.; YILDIRIM, s.54.

⁸³ AKDAĞ GÜNAY, s.123.

Müdürler kurulu toplantılarında bütün müdürler gibi, ortaklık yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler de bilgi vermekle yükümlüdür. Bir üyenin bu konudaki istemi de reddedilemez; soruları cevapsız bırakılamaz.

Müdürlerin (yönetim kurulu üyelerinin) bilgi alma ve inceleme hakkı kanunda emredici olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple bu hakkın esas sözleşme ile kısıtlanması mümkün değildir. Tam tersine esas sözleşme ile bu hak, sadece genişletilebilir. Bu hakkın sınırını hakkın kötüye kullanılması yasağı oluşturur⁸⁴. Elde edinilen bilgileri ortaklığın çıkarları için değil de şahsi çıkarları için kullanılması buna en uygun örneklerden biridir.

Müdürlerin bilgi edinme hakkı ile sorumlulukları arasında sıkı bir bağlantı vardır. Müdürün bir hususta bilgi sahibi olmaması veya eksik bilgilendirilmiş olması kendisini sorumluluktan kurtarmaz. Müdürler sadece bildiği değil, bilgi edinmesi gereken hususlar dolayısıyla da sorumludurlar.

Son olarak müdür bu hakkını bizzat kullanabilir. Müdürün temsil veya idare yetkisine sahip olup olmaması bu hakkın kullanılması açısından önem taşımayacaktır. Bu hak müdürlük sıfatı boyunca devam eder.

1.3. Genel Kurul Kararlarının İptalini İsteme Hakkı

6102 s. TTK m. 622' de genel kurul kararlarının iptal ve butlanına ilişkin olarak anonim ortaklık hükümlerine atıf yapılmıştır. Kanunun 466. maddesinde de genel kurul kararlarına karşı kimlerin iptal davası açabileceği belirtilmiştir. Bu hüküm çerçevesinde genel kurul kararlarının uygulanması, şahsi sorumluluğa yol açacaksa, her müdür iptal davası açabilecektir. Müdürün bu kararın iptalini isteyebilmesi için, 446. madde de öngörülen şartların yerine getirilmiş olması ve alınan kararın esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmesi gerekecektir⁸⁵. Müdürlerin kararın iptalini isteyebilmesi için karara muhalif kalarak, muhalefet şerhini tutanağa geçirmesi şart değildir⁸⁶.

1.4. İbra Edilmeyi Talep Hakkı

Müdürler ibra edilmekle, ortaklık tarafından kendilerine sorumluluk davası açılacağı endişesinden kurtulmaktadırlar. Bu sebeple eğer müdür yasa veya esas sözleşme ile kendisine

⁸⁴ AKDAĞ GÜNAY, s.120; YILDIRIM, s.55.

⁸⁵ 6102 s. TTK m.446

⁸⁶ ŞENER/Hami Oruç, Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2002, s.125-126.

verilen görevleri yerine getirmişse, genel kurul tarafından ibra edilmeleri gerekir. Bu ortaklık ile müdür arasındaki sözleşmesel ilişkinin sonucudur⁸⁷. Eğer müdürler üzerlerine düşen görev ve sorumluluğu yerine getirmelerine rağmen, genel kurul tarafından ibra edilmezlerse, ortaklık merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurarak, ibra edilmeleri için ibra davası açabilirler⁸⁸.

1.5. Müdürler Arasında Eşitlik ve Özel Statü

Müdürler kural olarak birbirleri aralarındaki ilişkilerde eşittirler. Her müdürün tek bir oy hakkı vardır. Ancak bazı müdürlere yasa gereği özel bir konum sağlanabilir.

1.6. Ortaklığı İdare ve Temsil Hakkı

Müdürler kendilerine yasa ve esas sözleşme gereği belirtilen alanlarda karar alma ve uygulama yetkisine haizdirler. Müdürler idare ve temsil yetkisini kısmen veya tamamen bir veya birkaç müdüre veya üçüncü bir kişiye devretmediği sürece bu yetkileri bizzat kullanırlar⁸⁹. Müdürlerin birden fazla olması durumunda, müdürler yönetim hakkının kullanılmasını aralarında işbölümü yaparak düzenleyebilirler. Esas sözleşmeye hüküm konularak düzenlenmesi de mümkündür.

2. Müdürlerin Yükümlülükleri

2.1. Görevlerin Bizzat Yerine Getirilmesi

Müdürler görevleri bizzat yerine getirmesi gerektiğinden, bu görevler vekâleten bir başkası tarafından yürütülemez. Müdürler seçilirken onun şahsına duyulan güven, ortaklığı temsil ve idare konusunda yeteneği ve bilgisine inanılarak seçilmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz üzere bu husus yasada açıkça ifade edilmiş ve müdürlerin birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamayacakları belirtilmiştir.

2.2. Özen Yükümlülüğü

Limited ortaklık müdürünün özen yükümlülüğü hususunda mülga TTK'da herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen, 6102 s. TTK'da müdürün özen yükümlülüğü açıkça

⁸⁷ ÇAMOĞLU, s.214.; YILDIRIM, s.56.

⁸⁸ ERİŞ, s.2183.

⁸⁹ ÇEVİK, s.437.; AKDAĞ GÜNAY, s.119.

düzenlenmiştir⁹⁰ (TTK m.626). Hükümde müdürler ile yönetim ilgili tüm kişilerin özen yükümlülüğü olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede müdürler ile beraber, tüm yönetim kadrosu, ticari mümessiller, ticari vekiller, imzaya yetkili diğer kişiler kastedilmektedir.

Gerçekten de mülga TTK'da limited ortaklık müdürünün özen yükümlülüğü hususunda açık bir düzenleme olmadığı gibi, bu konuda anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğünü düzenleyen 320. maddesine de açık atıf bulunmamaktaydı. Doktrinde bu durum eleştirilmiş ve anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğünü düzenleyen hükümlerin limited ortaklık müdürler içinde uygulanması gerektiği ileri sürülmüştür⁹¹. Mülga TTK'nın 320. maddesinde yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğü için, mülga BK'nun 528. maddesine atıf yapılmıştır⁹². Bu maddede ücret alan yöneticinin vekil gibi sorumlu olacağı belirtilerek vekillerin sorumluluğuna ilişkin hükümlere atıf yapılmıştı. Doktrinde bu şekilde dolambaçlı yollarla yapılan atıfların doğru olmadığı, bunun yerine yapılacak açık ve yeni bir düzenleme yapılarak sorunun çözülmesi gerektiği haklı olarak ileri sürülmekteydi⁹³.

Nitekim 6102 s. TTK'nın yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğünü düzenleyen 369. maddesinin gerekçesinde, mülga TTK'nın gönderme ve atıflardan dolayı görsel olmadığı ve karışıklıklara sebep olduğu ve bu nedenle doktrinde oldukça fazla eleştirildiği ifade edilmiştir. Sonuç olarak 6102 s. TTK ile limited ortaklık müdürlerin özen yükümlülüğüne ilişkin ayrı bir düzenleme yapılarak, bu konudaki görüş ayrılıklarına son verildiği kanaatindeyiz.

Özen yükümlülüğü kanunun gerekçesinde tanımlanmış ve belli durumlar özellikle vurgulanarak özen kavramına dâhil edilmiştir. Özen, yapılacak iş ve faaliyetlerde gösterilmesi gereken dikkati, ciddiyeti ve bilimselliği ifade eder⁹⁴. Bir karar alınmadan önce pazar araştırması, finansal durum değerlendirmesi, borçlara ve etiğe uygunluk incelemesi yapılması

⁹⁰ Madde gerekçesinde "Özen, iş ve işlemlerde gösterilmesi gereken dikkati, ciddiyeti ve bilimselliği ifade eder. Bir karar alınmadan önce, pazar araştırması, finansal durum değerlendirmesi, borçlara ve etiğe uygunluk incelemesi yapılması bilimselliğin ve modern yönetim ilkelerinin gereği olup, bu inceleme, araştırma ve değerlendirmelere özen kavramının tanımına dâhildir" açıklaması yapılmıştır.

⁹¹ ARSANLI/Halil, DOMANIÇ/Hayri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi, C. III, İstanbul 1989, s.792.; YILDIRIM, s.57.; İSMAİLOĞLU, s.38.

⁹² BAHTİYAR/Mehmet, Ortaklık Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2010, s.135.

⁹³ HELVACI/Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1995, s.34

⁹⁴ PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, s.2136.

bilimselliğin ve modern yönetim ilkelerinin gereği olup, bu inceleme, araştırma ve değerlendirmeler özen kavramının tanımına dâhil edilmiştir⁹⁵.

Müdürlerin özen yükümlülüğünün ölçüsü belirlenirken, ortaklığın büyüklüğü ve amacı göz önünde bulundurulur. Ayrıca somut olayın özellikleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu açıdan limited ortaklığın büyük veya küçük olması müdürünün özen yükümlülüğünü etkileyecektir⁹⁶. Müdürün özen yükümlülüğü subjektif esaslara dayanmadığından, yaş, deneyimsizlik ve eğitim gibi kişisel özellikler özen yükümlülüğünün ölçüsünde dikkate alınmayacaktır. Zira müdürlük, zorunlu bir görev olmayıp, isteğe bağlıdır. Her ilgili kendi kişisel özelliklerini bilerek bu görevi kabul etmelidir⁹⁷.

2.2.1. Tedbirli Yönetici Kavramı (Business Judgment Rule)

Tedbirli yönetici kavramı anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğü içinde düzenlenmiştir. Kanunun gerekçesinde tedbirli yönetici ölçüsü, yönetim kurulu üyesinin kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak "işadamı kararı" (business judgement rule) verilebileceğini kabul eder ve riskin bundan doğduğu hallerde üyenin sorumlu tutulmaması esasına dayanır. Genel kabul gören kural uyarınca, duruma uygun araştırmalar yapıp, ilgililerden bilgiler alınıp yönetim kurulunda karar verilmişse, gelişmeler tamamen aksi yönde olup ortaklık zarar etmiş olsa bile özensizlikten söz edilemez. Kanunun 553. maddesinde "Özen borcunun sözleşme ile ağırlaştırılabileceği şüphesizdir" denilerek, Business Judgment Rule (BJR) prensibi dolaylı bir biçimde hukukumuzda girmiştir⁹⁸. Modern hukuk sistemlerinde kabul gören BJR prensibinin Türk Hukukunda uygulanmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Müdürler, BJR kriterlerine uygun davranmaları durumunda tedbirli yöneticinin göstermesi gereken özeni göstermiş olacaklardır.

2.2.2. Özen Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları

Ortaklık ile müdür arasındaki sözleşmesel ilişki gereği, özen yükümlülüğüne aykırılık sözleşmenin ihlali niteliğinde kabul edilir. Bu sebeple özen yükümlülüğüne aykırılık sonucunda bir zarar meydana gelmişse, bu zararın müdürler tarafından giderilmesi gerekecektir. Sözleşmesel ilişkide bulunan kusur karinesi gereği ortaklık sadece, müdürün

⁹⁵ Türk Ticaret Kanunu Gerekçesi s.203.; YILDIZ, Sorumluluk,s.70.; PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, s.2136.

⁹⁶ YILDIRIM, s.60.

⁹⁷ ÇAMOĞLU, s.71-75.; YILDIRIM, s.61.

⁹⁸ AKDAĞ GÜNAY, s.128 vd.; YILDIZ, Sorumluluk, s.69.

özen yükümlülüğüne aykırı davranması sonucu zararın meydana geldiğini ispat etmesi gerekecektir. Müdürler ise özen yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirdiğini veya sözleşmeye aykırı davranışın kendi kusurundan kaynaklanmadığını yani kusursuzluğunu ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir⁹⁹.

Ayrıca özen yükümlülüğünün ihlali müdürün ortaklık tarafından haklı sebeple azli sonucunu da doğurabilir. Nitekim 6102 s. TTK 630. maddesinde bu durum açıkça ifade edilmiştir. Hükümde müdürün, özen ve bağlılık yükümü ile diğer kanunlardan ve ortaklık sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal etmesi veya ortaklığın iyi yönetimi için gerekli yeteneği kaybetmesi haklı sebep olarak kabul olunur ve genel kurulun müdürü görevden alabileceği ifade edilmiştir.

Hâkim, müdürler aleyhine açılan sorumluluk davalarında, özen borcunun kapsamını dikkate alarak, onların kusurlu olup olmadığını, kendilerine yüklenen özen yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirip getirmediğini araştıracaktır. Hâkim yaptığı incelemede, müdürün söz konusu kararı verirken, konu hakkında yeterince bilgi sahibi olup olmadığı, gerekli evrakların toplanıp toplanmadığı, konu hakkında uzman, profesyonel kişilerden görüş alınıp alınmadığı, inceleyecek ve ona göre bir karar verecektir.

2.3. Sadakat Yükümlülüğü

Sadakat yükümlülüğü, ortak ve yöneticinin her türlü iş ve faaliyetlerinde ortaklık çıkarlarını ön planda tutması, kendi çıkarları ile ortaklık çıkarlarının çatıştığı durumlarda ortaklık çıkarlarını gözetmesi anlamına gelir¹⁰⁰. Sadakat yükümlülüğü müdürün hem ortaklığın amacının gerçekleşmesi için aktif olarak çaba göstermesini, hem de ortaklığa zarar verecek davranışlardan kaçarak ortaklığı koruma amacı güder. Müdürler ile ortaklık arasında mevcut olduğu kabul edilen vekâlet veya hizmet ilişkisi, müdürlere sadakat borcu yükümlülüğü getirir. Sözleşmesel ilişkinin bir gereği olarak, tarafların birbirine güvenmesi, sadakat yükümlülüğünü doğuracaktır.

6102 s. TTK'nın 626/3. fıkrasının atfi gereği, limited ortaklıktaki ortakların sadakat yükümlülüğünü düzenleyen 613. maddesi müdürler içinde uygulama alanı bulacaktır. Bu hüküm çerçevesinde müdürler, ortaklığın çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda

⁹⁹ BİLGE/Mehmet Emin, Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Sorumlulukları, İstanbul 1994, s.62.

¹⁰⁰ BAHTİYAR, s.135; ÇAMOĞLU, s.76.

bulunamazlar. Özellikle, kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve ortaklığın amacına zarar veren işlemler yapamayacaklardır.

Sadakat yükümlülüğü, müdürlere ait diğer pek çok yükümlülüğün temelini teşkil etmektedir. Bu duruma örnek olarak müdürün ortaklıkla işlem yapma yasağı, rekabet etmeme yükümlülüğü, sır saklama yükümlülüğü gösterilebilir.

2.3.1. Sadakat Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları

Müdürün sadakat yükümlülüğüne aykırı hareketleri onun haklı sebeple azline yani görevine son verilmesine neden olabilir. Bu durumda genel kurul tarafından müdür azledilebilir. Eğer genel kurul bu yönde bir karar almazsa ortaklardan her biri ortaklık merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurarak müdürün azledilmesini veya yetkilerinin kısıtlanmasını talep edebilirler. Müdür aynı zamanda ortaksa, ortaklıktan çıkarılması da mümkündür. Ayrıca bu sebeple ortaklığın bir zararı meydana gelmişse, bu zararın müdür tarafından tazmin edilmesi de istenebilecektir.

Ayrıca özen yükümlülüğünün aksine sadakat yükümlülüğü müdürlük sıfatı sona erse de devam eden daimi bir yükümlülüktür. Özellikle, ortaklık adına yapmaya başlamış olduğu işlemleri ayrıldıktan sonra kendi üzerine alamayacaktır.

2.4. Ortaklara Bilgi Verme Yükümlülüğü

6102 s. TTK'nın 614. maddesinde her ortağın, müdürlerden, ortaklığın bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi vermelerini isteyebilir ve belirli konularda inceleme yapabileceği belirtilmiştir. Ortaklar bu talebini ortaklığa karşı yöneltirler. Müdürler sadece ortaklığa yöneltilen bu talebin yerine getirilmesiyle yükümlüdürler. Ortaklar, ortaklığın bütün işlemleri ile ilgili bilgi ve belgeleri inceleyebilirler. Müdürler bu talebi yerine getirmekle sorumlulardır. Ancak ortak elde ettiği bilgileri ortaklık zararına kullanma şüphesinin var olması halinde, müdür bu talebi reddetmelidir. Tabi müdürlere tanınan bu yetki kötüye kullanılmamalı, sadece ciddi zarar tehlikesi veya şüphesi bulunması halinde bu talebi reddetmelidir.

Bilgi alma talebi müdürler tarafından reddedilen ortak genel kurula başvurarak, bu karara itiraz edebilir. Genel kurul ortağın bu talebini kabul ederse, müdür genel kurul kararını yerine getirerek ortağa gerekli bilgi ve dokümanları vermesi gerekecektir. Eğer ortağın bu talebi genel kurul tarafından reddedilirse, ortak ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurarak, bu hakkının kullanılmasına izin verilmesini talep edebilir.

Yargılamada basit yargılama usulü uygulanacaktır. Mahkemenin bu konuda vereceği karar ise kesin olup temyiz edilemeyecektir¹⁰¹.

2.5.Ortaklara Eşit Davranma Yükümlülüğü

6102 s. TTK'nın 627. maddesine göre müdürlerin eşit şartlar altında işlem yapacakları belirtilmiştir. Müdürlerin ortaklara eşit işlem yapması onlara kanunen yüklenmiş özen ve sadakat yükümlülüğünün bir sonucudur. Ortaklara eşit işlem yapılması, ortaklık hukukunun hem en önemli kolonlarından biri hem yönetimle görevli olanların iş, işlem ve kararlarına yön veren bir ilke hem de ilişkileri adalet temelinde değerlendirilen bir düzenleyicidir¹⁰².

Eşit davranma yükümlülüğü mutlak bir anlam taşımamakta olup, kanunda da tüm ortaklara değil eşit şartlar altındaki ortaklara denilerek (dikey eşitlik) bu husus vurgulanmıştır. Tabi bu hükmün keyfi ve ayrımcı şekilde yorumlanarak kullanılması eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil edecektir¹⁰³.

Bu hüküm müdürlerin kişisel ve keyfi karar ve uygulamalardan kaçınması ve esas sözleşmedeki hükümleri adil ve çıkarlar dengesine uygun bir şekilde yorumlanması bakımından isabetli olmuştur. Tabi ki buradaki eşitlik, eşitler arasındaki eşitlik. Pay sahipleri arasındaki eşitlik esas sözleşme ile değiştirilebileceği gibi, ölçülülük ilkesi çerçevesinde büyük ve küçük hisse sahiplerinin farklı işlemlere tabi tutulması da mümkündür¹⁰⁴.

2.5.1. Ortaklara Eşit Davranma Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları

6102 s. TTK'da mülga TTK da olduğu gibi, eşit davranma yükümlülüğüne aykırılık durumunda ağır yaptırımlar öngörmüştür. Kanunun 644. maddesinin atfi gereği, anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için öngörülen 391. maddesinde, eşit davranma ilkesine aykırı verilen kararların butlan yaptırımına tabi olduğu belirtilmiştir. Bu durumda zarar gören ortaklar bu zararlarını müdürlerden isteyebileceklerdir. İleride değineceğimiz üzere, burada ortakların doğrudan bir zararı meydana geldiği için, müdürlerden elde edecekleri tazminat ortaklığa değil bizzat kendilerine ait olacaktır¹⁰⁵.

¹⁰¹ 6102 s. TTK'nın 1521. hükmü gereği bu davada basit yargılama usulü uygulanacaktır.

¹⁰² TTK Gerekesi, m.627.

¹⁰³ KENDİGELEN, s.542.; YILDIRIM, s.66.; AKDAĞ GÜNAY, s. 143.

¹⁰⁴ AKDAĞ GÜNAY, s. 143.

¹⁰⁵ AKDAĞ GÜNAY, s.143.; YILDIRIM, s.67.

2.6. Sır Saklama Yükümlülüğü

Sır saklama yükümlülüğü sadakat borcundan doğan somut bir yükümlülük olup, müdürün görevi gereği öğrendiği gizli bilgileri üçüncü kişilere açıklamaması gerektiğini ifade etmektedir. TTK da sır saklama yükümlülüğünden bahsedilmekle beraber bir tanımı yapılmamıştır. Kanunun gerekçesinde sır kavramının sürekli değişen bir kavram olduğu, kavramın öğreti ve içtihatlarla içeriğinin oluşacağını ifade edilmiştir. Gizlenmesi veya saklanması gerekli tüm bilgi ve belgeler sır kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

6102 s. TTK'nın 626. maddesinin atfı gereği 613. hükmü kapsamında müdürler ortaklık sırlarını saklamakla yükümlüdürler. Bu düzenleme emredici niteliktedir. Bu yükümlülüğün ortaklık esas sözleşmesi ile veya ortaklık genel kurul kararı ile ortadan kaldırılması mümkün değildir. Aynı zamanda müdürler bu sırların üçüncü kişiler tarafından ulaşılmasına ve öğrenilmesine engelleyecek olan tüm önlemleri de almakla yükümlüdürler. Bu yükümlülük görev süresi ile sınırlı değildir. Bu sebeple müdürler ortaklıkla ilgili öğrenmiş oldukları sırrı, hiçbir zaman açıklamamaları gerekmektedir.

2.6.1. Sır Saklama Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları

Sır saklama yükümlülüğü, kanunda emredici olarak düzenlendiği için, ortaklık veya ortaklar sırrın açıklanmasına rıza göstermiş olsa dahi, müdürler sorumluluktan kurtulamayacaktır¹⁰⁶. Bu yükümlülüğe aykırı hareket eden müdürler, ortaklık tarafından azledilebileceği gibi, bu fiili ortak müdür tarafından gerçekleştirilmişse TTK'nın 640. hükmü gereği haklı sebeple ortaklıktan da çıkarılabilecektir.

2.7. Müdürün Ortaklıkla İşlem Yapmama Yükümlülüğü

6102 s. TTK'da limited ortaklıkta müdürlerin ortaklıkla kendisi veya başkası adına işlem yapmasını kısıtlayan bir hüküm bulunmamasına rağmen, kanunun 395. hükmünde anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için böyle bir kısıtlama öngörülmüştür. Kanunun bu düzenlemesi karşısında bir görüş limited ortaklık müdürünün temsile ilişkin kısıtlayıcı bir hüküm bulunmaması ve anonim ortaklık yönetim kuruluna ilişkin açık bir atıf yapılmaması gerekçesiyle, kanunun 395. maddesinin limited ortaklık müdürleri için uygulama alanı

¹⁰⁶ YILDIRIM, s.71.

bulamayacağını, bu durumda Borçlar Kanununun temsile ilişkin hükümlerinin uygulanması gerektiğini ileri sürmüşlerdir¹⁰⁷.

Bizimde katıldığımız diğer görüşe göre ise, anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için kanunun 395. maddesinde öngörülen ortaklıkla işlem yapmama kuralının limited ortaklık müdürleri içinde uygulama alanı bulması gerektiğidir. Zira TTK'nın 629. hükmünde müdürlerin temsil yetkisinin kapsamın ve temsile ilişkin diğer hususlarda anonim ortaklıklara ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla uygulanacağı ifade edilmiştir. Hatta 6102 s. TTK da mülga TTK dan farklı olarak anonim ortaklığın temsile ilişkin hükümlerine genel bir atıf yapılmıştır. Bu çerçevede yapılan atıf gereği yönetim kurulu üyeleri için öngörülen ortaklıkla işlem yapma yasağına ilişkin 395. maddenin limited ortaklık müdürlerini de kapsadığını kabul etmek gerekmektedir¹⁰⁸. Ayrıca ortaklıkla işlem yapma yasağı bir anlamda sadakat yükümlülüğünün de içinde yer alan bir kavramdır. Bu sebeple bu kurala aykırı davranan müdürlerin sadakat yükümlülüğüne de aykırı davrandığı sonucu ortaya çıkacak ve ilgili müdürlerin bu kapsamda sorumluluğuna gidilebilecektir.

Bu düzenleme ile mülga TTK da yer alan yasak, 6102 s. TTK da alınarak ortaklığın idare ve temsil işlerin kendilerine bırakılan müdürlerin (yönetim kurulu üyeleri) ortaklığa zarar vermesi önlenmek istenmiştir. Madde metninde geçen "herhangi bir işlem" terimi mülga TTK m.334 deki yasağı ortaklığın iştiğal alanı ile sınırlayan düzenlemeden farklılık göstermektedir. Ultra vites ilkesinden yeni TTK ile vazgeçilmesi ile beraber bu düzenleme oldukça yerindedir¹⁰⁹.

2.7.1. Ortaklıkla İşlem Yapmama Kuralının Şartları

6102 s. TTK'nun 395. hükmünün uygulama alanı bulabilmesi için, işlemin ortaklıkla yapılması ve ortaklıkla işlem yapan bu kişinin ya müdür ya da müdürün ad ve hesabına işlemi

¹⁰⁷ Borçlar Kanununda temsilcinin kendisi ile işlem yapmasını düzenleyen herhangi bir hüküm yoktur. Öğretide temsilcinin kendisi ile işlem yapmasının mümkün olmadığı, zira burada bir menfaat çatışması meydana geleceği savunulmuştur. Sadece bazı istisnai durumlarda buna izin verilebileceği, bunlarında temsil olunan temsilciye bu konuda özel yetki vermesi ve yapılacak işin niteliği itibari ile temsil olunana zarar verecek nitelikte olmaması durumudur (Ayrıntılı bilgi için bkz. TEKİNAY/Selahattin, AKMAN/Sermet, BURCUOĞLU/Haluk, ALTOP/Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993, s.179-180.)

¹⁰⁸ KARACA, s.128.; YILDIRIM, s.74.; AKDAĞ GÜNAY, s. 144.

¹⁰⁹ AKDAĞ GÜNAY, s. 144.; KARAAHMETOĞLU, s.127.

gerçekleştiren üçüncü bir kişi olması gerekecektir¹¹⁰. Ayrıca müdürün bu hüküm kapsamına girmesi için temsil yetkisine sahip olması da şart değildir¹¹¹.

Ayrıca mülga TTK m.334 de ortaklıkla yapılan işlemin yasak kapsamına girmesi için, ticari nitelikte olması ve ortaklığın faaliyet konusuna girmesi gerektiği aranmaktaydı. Bu husus doktrinde haklı olarak eleştirilmiştir. 6102 s. TTK ile birlikte müdür ile ortaklık arasındaki her türlü hukuki işlem bu yasağın kapsamına girmektedir. Ancak öğretilerde bu hükmün lafzına sıkı bir şekilde bağlı kalınmaması gerektiği, müdürün şahsi ihtiyacını karşılamak için ortaklıkla yapmış olduğu tüketici sözleşmelerinin bu kapsamda değerlendirilmemesi gerektiği ifade edilmektedir¹¹².

Ortaklıkla işlem yapma yasağı, sır saklama yükümlülüğünün aksine hem 6102 s. TTK da hem de mülga TTK da emredici olarak düzenlenmemiştir. Bu sebeple ortakların veya esas sözleşmede belirtilmesi kaydıyla genel kurul tarafından açık veya zımni olarak verilecek bir izinle bu yasağın kaldırılması mümkündür. Genel kurul bu yetkisini esas sözleşmede hüküm bulunması halinde kullanabilecektir. Zira ortaklıkla işlem yapma yasağı aslında sadakat yükümlülüğünün kapsamında olup, kanunun 626. maddesi çerçevesinde müdürler ortaklar için öngörülmüş sadakat yükümlülüğüne tabidirler. Ortakların sadakat yükümlülüğü düzenleyen kanunun 613. maddesinde ise ortakların sadakat borcuna aykırı işlem yapabilmeleri için diğer ortakların yazılı onay vermeleri gerekmektedir¹¹³. Esas sözleşmede genel kurula böyle bir yetki tanınması halinde ise, bu karar ancak temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilecektir (TTK m. 621).

2.7.2. Ortaklıkla İşlem Yapmama Kuralına Aykırılığın Sonuçları

Müdürün ortaklıktan izin alınmadan yapmış olduğu işlemler askıda hükümsüzdür¹¹⁴. Yani yapılan bu işlemler müdür açısından bağlayıcı, ortaklık açısından ise bağlayıcı nitelikte değildir. Bu durumda işlem ortakların takdiri ile baştan itibaren geçerli ve bağlayıcı hale gelebileceği gibi, ortakların olumsuz beyanda bulunması ile geçersiz hale de gelebilecektir. Ortaklığın irade açıklaması yeterli olup, ayrıca bir fesih veya iptal davası açması

¹¹⁰ ERIŞ, s.1824.

¹¹¹ ERIŞ, s.1824.; YILDIRIM, s.75.

¹¹² ÇAMOĞLU, s.93.; YILDIRIM, s.76.; AKDAĞ GÜNAY, s. 144. Aksi yönde bkz. ARKAN/Sabih, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na İlişkin Değerlendirmeler, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Konferansı, Batider 2005, s.53.

¹¹³ YILDIRIM, s.77.

¹¹⁴ ÇAMOĞLU, s.87. ; BAHTİYAR, s.133. ; BİLGE, s.68.

gerekmemektedir¹¹⁵. Sonuç olarak yapılan işlem ortaklığın icazet¹¹⁶ verip vermemesine göre hüküm doğuracaktır¹¹⁷. İcazet için ortaklığa belli bir süre verilebilir, bu süre içinde ortaklık icazet vermezse müdürde yapılan işlemle bağlı olmaktan kurtulacaktır.

Ortaklık yapılan bu işlem neticesinde bir zarara uğramışsa, müdür ortaklığın uğramış olduğu bu zararları telafi ederek tazmin etmesi gerekecektir¹¹⁸. Sorumluluğun kapsamına yapılan masraflar gireceği gibi, bu işlem sebebiyle ortaklığın kaçırmış olduğu fırsatlar yani yoksun kalınan kar da girebilecektir¹¹⁹.

2.8. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü

6102 s. TTK'nın 626. maddesinin 2. fıkrasında limited ortaklık müdürlerinin rekabet etmeme yükümlülüğü belirtilmiştir. Hükümde, ortaklık sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya diğer tüm ortaklar yazılı olarak izin vermemişse, müdürler ortaklıkla rekabet oluşturan bir faaliyette bulunamazlar. Bu düzenlemeden de açıkça görüleceği üzere limited ortaklıklarda müdürlerin rekabet yasağını düzenleyen hüküm emredici nitelikte değildir. Taraflar ortaklık sözleşmesi ile beraber bu kurala istisna getirebilirler. Zira rekabet yasağı ortaklığın iç ilişkisini ilgilendiren niteliktedir.

Rekabet etmeme yükümlülüğünün aslı sadakat yükümlülüğüne dayanmaktadır. Zira limited ortaklıklarda müdürlerin rekabet etmeme yükümlülüğünün düzenlenmesinin sebebi, sadakat yükümlülüğü ve müdürlerin görevlerinden dolayı sahip oldukları bilgi ve sırları kötüye kullanılmasını önlemektir¹²⁰. Müdürlerin ortaklık içinde sahip oldukları yetkiler, pek çok bilgi ve belgeye ulaşmalarına imkân tanımaktadır. Bu sebeple ortaklığın menfaatlerinin zarar görmesinin önüne geçmek için müdürlerin ortaklığa karşı tam bir sadakat yükümlülüğünün bulunması gerekmektedir¹²¹.

6102 s. TTK, mülga TTK'nın aksine rekabet yasağını limited ortaklıktaki tüm müdürler için öngörmüştür. Gerçekten de mülga TTK döneminde rekabet yasağı düzenlemesinde ortak müdür ve ortak olmayan müdür ayırımı yapılmıştı. Nitekim mülga TTK'nın 547. maddesinde rekabet yasağının ortak müdürler için geçerli olduğu

¹¹⁵ YILDIRIM, s.78.

¹¹⁶ İcazet yenilik doğurucu bir irade beyanı olup şarta bağlı yapılamaz.

¹¹⁷ ÇAMOĞLU, s.88., YILDIRIM, s.79.

¹¹⁸ BİLGE, s.68.; ÇAMOĞLU, s.90.; YILDIRIM, s.79.

¹¹⁹ YILDIRIM, s.80.; AKDAĞ GÜNAY, s. 144.

¹²⁰ YILDIRIM, s.84.

¹²¹ YILDIRIM, s.84.

belirtilmişti¹²². Doktrinde bu husus haklı olarak eleştirilmekte ve özellikle mülga TTK 541. Düzenlemesi öngörülerek ortak olmayan müdürün, ortak müdürle aynı yetki ve sorumluluk hükümlerine tabi olması sebebiyle, rekabet yasağı hükümlerinin ortak olmayan müdürler içinde uygulanması gerektiği haklı olarak ileri sürülmekteydi¹²³. Nitekim yeni TTK ile bu ayırım ortadan kalkmış ve rekabet yasağına tabi olma açısından müdür sıfatına sahip olunması yeterli görülmüştür.

2.8.1. Rekabet Yasağının Başlangıcı ve Süresi

Rekabet yasağı müdürler için atanma ile başlamaktadır. Rekabet yasağının başlaması için müdürlerin ticaret siciline tescil edilmesi şart değildir¹²⁴.

Limited ortaklıklarda müdürlerin rekabet yasağı görev süreleri boyunca devam eder¹²⁵. Ancak müdürle ortaklık arasındaki sözleşme ile müdürlük görevi sona erse bile müdürlerin ortaklık ile rekabet etmeyeceği kararlaştırılabilir. Ancak sözleşme bitiminden sonrada rekabet yasağının devam edebilmesi için, sözleşmenin yer, konu ve zaman bakımından belirli olması gerekir¹²⁶.

2.8.2. Rekabet Yasağına Aykırılığın Koşulları

Mülga TTK'da hangi durumların rekabet yasağına girdiği sayım yoluyla belirlenmişti¹²⁷. 6102 s. TTK da ise bu sıralamadan vazgeçilmiş ve müdürlerin ortaklıkla rekabet etmeyeceği genel olarak düzenlenmiştir. Kanunun gerekçesinde bu düzenlemenin mülga TTK da belirtilen durumlar dışında kalan diğer durumları ve özellikle komşu rekabeti de kapsadığı belirtilmiştir.

Müdürlerin rekabet yasağına aykırı davranması için öncelikle müdürün ortaklıkla rekabet oluşturan bir faaliyette bulunması gerekmektedir. Müdürün rekabet yasağının kapsamı ve içeriği ortaklığın faaliyet alanına göre belirlenecektir. Örnek olarak müdürün ortaklığın

¹²² ÇEVİK, s.441.

¹²³ ARSANLI/DOMANIÇ, s. 662.

¹²⁴ YASAN/Mustafa, Anonim Şirket İdare Meclisi Azalarının Rekabet Yasağı, Prof. Dr. İrfan Başbuğ Anısına Armağan, İzmir 2005, s.430.; YILDIRIM, s.87.

¹²⁵ YASAN, s.429.; ARSANLI/DOMANIÇ, s. 683.

¹²⁶ YILDIRIM, s.87.

¹²⁷ Mülga TTK m.547 "Müdür olan bir ortak, diğer ortakların muvafakati olmadan şirketin uğraştığı ticaret dalında ne kendi ve ne de başkası hesabına iş göremeyeceği gibi başka bir işletmeye mesuliyeti tahdit edilmemiş ortak, komanditer ortak veya limited şirketin azası sıfatıyla iştirak dahi edemez. Bu yasak, mukaveleye konacak hükümle bütün ortaklara teşmil edilebilir."

faaliyette bulunduğu alanla alakalı olarak başka herhangi bir ortaklığa sınırsız sorumlu ortak olarak girmesi rekabet yasağına aykırılık oluşturacaktır¹²⁸.

Müdürlerin rekabet yasağına aykırı davranmasının bir diğer koşulu da ortaklığın müdüre rekabet etme konusunda izin vermemiş olması gerekmektedir. Bu izin TTK m.626/2 gereği ortaklık sözleşmesi ile ortakların hepsinin kabulü ile veya ortaklık sözleşmesinde belirtilmesi şartı ile ortaklık genel kurul kararı ile verilebilecektir.

Eğer bu izin ortaklık sözleşmesi ile verilecekse genel ve soyut nitelikte verilmemesi gerekmektedir¹²⁹. Ortaklık sözleşmesinde bu konuya dair bir düzenleme yoksa tüm ortakların yazılı onayı ile bu izin verilebilir. Yazılı bir geçerlilik şartıdır¹³⁰. Ayrıca bu iznin ortaklar tarafından aynı an veya zamanda verilmesi şart değildir. Bu durumda iznin verildiği an son ortağın iradesini açıkladığı andır.

Ortaklık genel kurul kararı ile de izin verilmesi mümkündür. Ancak bunun için esas sözleşmede bu yönde bir düzenleme olması gerekmektedir. Ortaklık genel kurulu tarafından bu yasağın kaldırılması için gerekli yetersayı TTK m.621/g de düzenlenmiştir. Buna göre izin ancak genel kurulda, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilecektir. Ayrıca rekabet yasağını kaldıran genel kurul kararı genel ve soyut nitelikte olmamalı, kişi, konu ve zaman bakımından çerçevesi belirlenmiş olmalıdır¹³¹.

Müdür aynı zamanda ortak ise genel kurulda oy kullanamayacaktır. Ayrıca birden fazla müdür bulunması halinde genel kurul bu yasağı bazı müdürler için kaldırıp, bazıları için kaldırmayabilir¹³².

2.8.3. Rekabet Yasağına Aykırılığın Sonuçları

2.8.3.1. Rekabet Yasağına Aykırılığın Ortaklık Açısından Sonuçları

Öncelikle gerek mülga TTK da gerekse de 6102 s. TTK da limited ortaklıkta müdürlerin rekabet yasağına aykırı davranmaları halinde nasıl bir yaptırıma bağlı olacağı belirtilmemiştir. Öğretide bu durumda farklı görüşler mevcut olsa da bizim de katıldığımız

¹²⁸ YILDIRIM, s.89.

¹²⁹ KENDİGELEN, s.541.; ÇAMOĞLU, s.93.

¹³⁰ TEKİL, s.48.; KENDİGELEN, s. 541.; YILDIRIM, s.91.

¹³¹ YILDIRIM, s.92. ; Aksi görüş için, YASAN, s.432.

¹³² YASAN, s.431.; ARSANLI/DOMANIÇ, s. 683.

temel görüşe göre anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin hükümlerin TTK m. 644 gereği, limited ortaklık müdürlerine de uygulanacağından, kanunda açık atıf olmamasına rağmen müdürlerin rekabet yasağına aykırı davranmaları halinde yönetim kurulu üyeleri için öngörülen yaptırımların müdürler içinde uygulanması gerektiğini kabul etmek gerekmektedir¹³³. Bu çerçevede de rekabet yasağına aykırı davranan müdürler için yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağını düzenleyen TTK m. 396. hükmünün uygulama alanı bulacağını söyleyebiliriz.

Bu yükümlüğe aykırılık halinde TTK m. 396 gereği ortaklık müdürden tazminat talep etme hakkına sahiptir. Ortaklığın tazminat talep edebilmesi için bu faaliyetten zarar görmüş olması ve bu zararın ortaklık tarafından ispat edilmiş olması gerekir¹³⁴. Ancak bu zararın müdürlerden istenebilmesi için müdürlerin kusurunun aranıp aranmayacağı hukukumuzda tartışmalıdır.

Rekabet yasağına durumunda ortaklığın sahip olduğu diğer bir hak ise, müdürün kendi hesabına yaptığı işlemin ortaklık adına yapılmış sayılmasına karar vermektir. Bu durumda müdürle üçüncü kişi arasındaki dış ilişki geçerliğini koruyacak fakat ortaklık bu hakkını kullanması ile işlem ortaklık adına yapılmış sayılacaktır. Sözleşmesel ilişkide borçlu ve alacaklı müdür ve üçüncü kişi olmaya devam edecektir.

Bu yükümlülüğe aykırılık halinde ortaklığın sahip olduğu başka bir hak ise müdürün üçüncü kişiler hesabına yaptığı işlemlerden doğan menfaatin ortaklığa bırakılması talebidir. Tabi bu düzenlemenin uygulanması için müdürün işlemleri kendi adına yapmamış olması gerekmektedir¹³⁵.

2.8.3.2. Rekabet Yasağına Aykırılığın Müdür Açısından Sonuçları

Rekabet yasağına aykırı hareket eden müdür, ortaklık tarafından haklı sebeple görevden azledilebilir. Bu yasağına aykırılık sebebiyle müdürün tazminat hakkı da söz konusu olmaz¹³⁶. Ayrıca rekabet yasağına aykırı davranan müdürün azledilmesi veya yetkilerinin kısıtlanması için ortaklardan birini mahkemeye başvurması da mümkündür. Müdür aynı

¹³³ BİLGE, s.74.; YILDIRIM, s.94.

¹³⁴ YILDIRIM, s.95.

¹³⁵ YILDIRIM, s.96.

¹³⁶ Yargıtay da bu çerçevede kararlar vermiştir. Bu karar için bkz. 11. H.D. 01.03.1999, 1998/9467 E. 1999/1693 K. (www.kazanci.com.tr)

zamanda ortak ise bu durumda haklı sebeple ortaklıktan da çıkartılabilir. Bu kararı esas sözleşmede yetki verilmesi halinde genel kurul, aksi halde ise mahkeme karar verecektir¹³⁷.

2.8.4. Rekabet Yasağına Aykırılık Halinde Zamanaşımı

TTK da, mülga TTK da ki gibi limited ortaklıklarda rekabet yasağına aykırılık halinde herhangi bir zamanaşımı süresi belirtilmemiştir. Bu durumda doktrinde de çoğunlukça kabul edilen görüşe göre anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için öngörülen sürelerin limited ortaklık müdürler içinde uygulanması gereğidir. Bu sonuca TTK nın m.644 deki atfindan ulaşmak mümkündür.

TTK m.396 da yönetim kurulu üyeleri için iki tür zamanaşımı süresi belirtilmiştir. Hükme göre ortaklık bu taleplerini, söz konusu ticari işlemlerin yapıldığını veya müdürlerin diğer bir şirkete girdiğini, diğer üyelerin öğrendikleri tarihten itibaren üç ay ve her hâlde bunların gerçekleşmesinden itibaren bir yıl içinde ileri sürmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu hak zamanaşımına uğrayacaktır.

3. Müdürlerin Görevleri

3.1. Genel Olarak

Genel kurul ve müdürler limited ortaklığın iki organıdır. TTK m.625 de müdürlerin, kanunların ve ortaklık sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca maddenin devamında müdürlerin vazgeçilemez ve devredilemez görevleri sayılmıştır. Öyle ki bu görevler kanundan kaynaklandığı ve emredici olarak düzenledikleri için, esas sözleşmeyle veya genel kurul kararı ile başka bir organa devredilmesi de mümkün değildir. Bu itibarla genel kurul kararı ile veya esas sözleşme ile müdürlerin devralınamaz ve vazgeçilemez görevlerine müdahale edilirse alınan bu karar emredici hükümlere aykırı olup, butlan yaptırımına tabi olacaktır¹³⁸. Bu düzenlemeler karşısında müdürlerin limited ortaklıkta ne kadar güçlü ve önemli bir konumda olduğunu açıkça göstermektedir. Bu durumda müdürlerin sorumluluğunun ne kadar önemli olduğunu bir kez daha vurgulamakta fayda vardır.

¹³⁷ ARSANLI/DOMANIÇ, s. 682.; Örnek mahkeme kararları için bkz. YARALI/Levent, Şirketler Hukukuna İlişkin Yargıtay Kararları I, Yaklaşım Yayıncılık, 2012, s.239 vd.

¹³⁸ YILDIRIM, s.104.

Ayrıca görev ve yetkiler açısından ortak olan ile ortak olmayan müdürler arasında bir fark yoktur. Sorumluluk açısından da müdürün ortak olup olmadığı önemli değildir, çünkü ortak olmayan müdürler hakkında, ortak olan müdürlere ait hükümler uygulanır.

Müdürlerin görevleri kanunda belli bir kısmı limited ortaklık hükümleri içinde sayılmış, bazı görevleri ise anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri ilişkin hükümlere atıf yapılarak düzenlenmiştir.

Müdürlerin devredilemez ve vazgeçilmez görevleri TTK m.625 de sayılmıştır¹³⁹. Hüküm “Müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir. Müdürler, aşağıdaki görevlerini ve yetkilerini devredemez ve bunlardan vazgeçemezler:

a) Şirketin üst düzeyde yönetilmesi ve yönetimi ve gerekli talimatların verilmesi.

Bu bağlamda müdürler, ortaklığın olarak nasıl yönetileceğine, ticari faaliyet olarak hangi alanların seçileceğine ve sınırlandırılmasına, ortaklığın önceliklerinin belirlenmesine karar vermelidir. Müdürler, ortaklığın amaç ve politikasının belirlenmesi ve bu amaçlara ulaşmak için ortaklık için gerekli kaynakların ve araçların seçimine karar vermelidirler¹⁴⁰.

Ortaklığın üst yönetimi ve gözetimi talimatlar ile sağlanır. Talimatlar yazılı veya sözlü olabilir¹⁴¹.

b) Kanun ve şirket sözleşmesi çerçevesinde şirket yönetim örgütünün belirlenmesi.

Yönetim teşkilatı, bir ortaklığın nasıl örgütleneceğini, yani yöneticilerin görevlerini, görevlerinin sınırlarını, çalışma yerlerini ve tarafların karşılıklı konumlarını barındırır. Limited ortaklıkta yönetim teşkilatının belirlenmesi hususunda müdürlere geniş bir serbesti

¹³⁹ ULUSOY/Erol, Gerekeçeli ve Karşılaştırmalı, Yeni 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Nisan 2012, s.463.; TEKİNALP/Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları, s.415.; PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, s.2133.; BİLGİLİ/DEMİRKAPI/ Şirketler Hukuku,s.357.

¹⁴⁰ AKDAĞ GÜNAY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 108.

¹⁴¹ ALTAY/Anlam, Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, İstanbul 2012, s.111 vd.; AKDAĞ GÜNAY, s. 108.

tanınmıştır. Müdürler kanunda belirtilen sınırlamalar çerçevesinde ortaklığın ihtiyacına göre yönetim teşkilatını diledikleri şekilde şekillendirebilirler¹⁴².

Mülga TTK'nın aksine 6102 s. TTK'nın ortaklık organizasyonunu münhasıran müdürlerin (yönetim kurulunun) yetkileri arasında sayması önemli bir değişiklik olup, sorumluluk rejiminin bir sonucudur¹⁴³.

c) Şirketin yönetimi için gerekli olduğu takdirde, muhasebenin, finansal denetimin ve finansal planlamanın oluşturulması.

Müdürler limited ortaklığın finansmanı ile ilgili en üst düzeyde sorumlu organ olarak, ortaklığın finans denetimi ve finansal planlarının oluşturulması ve işletilmesi konusunda sorumlu ve yetkilidir. Ortaklığın muhasebe ve finansal denetimi ancak ortaklık içindeki etkin bir iç denetimle mümkündür. Ortaklığın iç denetimi, müdürlerden biri veya bir kaç tarafından ya da oluşturulacak bir komite tarafından gerçekleştirilebilecektir.

d) Şirket yönetiminin bazı bölümleri kendilerine devredilmiş bulunan kişilerin, kanunlara, şirket sözleşmesine, iç tüzüklere ve talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin gözetimi.

e) Küçük limited şirketler hariç, risklerin erken teşhisi ve yönetimi komitesinin kurulması.

f) Şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi.

Müdürler geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmuş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve müdürlerin yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlayıp genel kurula sunmaları gerekmektedir¹⁴⁴.

g) Genel kurul toplantısının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.

Müdürler genel kurul toplantılarını hazırlamak, bu bağlamda kanuna uygun olarak çağrılarını gerçekleştirmek, gündemi hazırlamak, gerekli dokümanları pay sahiplerinin incelemesine sunmak ve pay sahiplerinin toplantıya katılmalarını sağlamakla görevlidirler.

¹⁴² AKDAĞ GÜNAY, s. 109.

¹⁴³ AKDAĞ GÜNAY, s. 109.

¹⁴⁴ AKDAĞ GÜNAY, s. 110.

h) Şirketin borca batık olması hâlinde durumun mahkemeye bildirilmesi.

Müdürler borca batıklık halinde öncelikle ortaklığın aktiflerinin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de oluşturacakları ara bilanço ile aktiflerin ortaklık alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetip yetmediğine karar verecek, yetmediğinin anlaşılması durumunda, bir karar alarak bu durumu ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirerek ortaklığın iflasını istemeleri gerekmektedir.

(2) Şirket sözleşmesinde, müdürün veya müdürlerin;

a) Aldıkları belirli kararları ve

b) Münferit sorunları,

genel kurulun onayına sunmaları gereği öngörülebilir. Genel kurulun onayı müdürlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz, sınırlandırmaz. Türk Borçlar Kanununun 51 ve 52 nci madde hükümleri saklıdır.” şeklinde düzenlenmiştir. Ancak müdürlerin devredilmez ve devralınamaz görevleri bu madde ile sınırlı değildir. Bunlara örnek olarak ortaklığın ticaret siciline başvurusunu gerçekleştirmek, pay devrinin ticaret siciline tescili başvurusunu gerçekleştirmek, ortaklardan ek ödeme talebinde bulunmak örnek olarak gösterilebilir.

6102 s. TTK m.625 de ortaklık esas sözleşmesinde müdürlerin aldıkları belli kararları genel kurulun onayına sunması gerektiği öngörülmüş, fakat bu onayın müdürlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı belirtilmiştir. Bu düzenleme doktrinde haklı olarak eleştirilmektedir. Zira müdürlerin belli kararları genel kurulun onayına sunması esas sözleşme ile kararlaştırılmışsa ve müdürler, bu genel kurul kararı doğrultusunda yapmış oldukları işlemlerden dolayı ortaklığa ve ortaklara karşı sorumlu olmaması gerektiği vurgulanmaktadır¹⁴⁵.

3.2. Müdürlerin Limited Ortaklık Kuruluş Aşamasındaki Görevleri

Müdürler, kuruluş aşamasında ortaklık esas sözleşmesi ile atanmaları şarttır. Çünkü ortaklığın ticaret siciline tescil başvurusu müdürler tarafından gerçekleştirilir ve bu başvurunun tüm müdürler tarafından imzalanmış olması gerekir. Bu husus TTK'nın m.586/2 de açıkça ifade edilmiştir.

¹⁴⁵ YAVUZ, s. 190.; YILDIRIM, s.105.

Ortaklık TTK'nın 586. maddesi gereği ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanacaktır¹⁴⁶. Müdürler de ticaret siciline başvuru konusunda tek yetkili ve görevlidir. Başvuru müdürlerin tümü tarafından imzalanması gerekir. Başvuruda nelerin olması gerektiği TTK m.586 da belirtilmiştir¹⁴⁷.

Limited ortaklık bir veya daha çok kişi tarafından kurulabilir. İki veya daha fazla kişi tarafından kurulan limited ortaklıkta ortak sayısı bire düşmesi durumunda, ortaklık tek kişilik limited ortaklık haline gelir. Müdürler bu durumda, kendilerine bildirim yapılmasından itibaren yedi gün içinde, ortaklığın tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirirler, aksi halde doğacak zarardan müdürler sorumlu olacaklardır¹⁴⁸.

3.3. Müdürlerin İdare Yetkisi

Daha öncede ifade ettiğimiz üzere TTK m.625 de müdürlerin, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkili olduğunu belirtmiştik. Bu sebeple müdürlerin idare yetkisinin sınırını kanun ve esas sözleşme ile genel kurula verilen yetkiler oluşturur. Bu nedenle genel kurula yetki verilmeyen tüm hususlarda karar almaya ve bu kararları uygulamaya müdürler yetkilidir. Bu çerçevede müdürlerin idare yetkisinin sınırını TTK m. 616 da belirtilen genel kurulun devredilemez vazgeçilemez görevleri oluşturur.

Ayrıca tüm limited ortaklıktaki müdürlerin idare yetkisinin kapsamı da aynı değildir. Zira müdürlerin idare görevinin kapsamı ortaklığın büyüklüğü ve faaliyet alanına göre farklılık göstermektedir.

¹⁴⁶ Ortaklık, kurucuların, kanuna uygun olarak düzenlenmiş bulunan, sermayenin tamamını ödemeyi şartsız olarak taahhüt ettikleri, imzalarının noterce onaylandığı şirket sözleşmesinde limited şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulur. Ancak tüzel kişilik ticaret siciline tescil ile kazanılır.

¹⁴⁷ TTK m.586 "Şirket sözleşmesinin 575 inci maddede öngörüldüğü şekilde düzenlenmesinden sonra, tescil için, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline başvurulur.

Başvuru, müdürlerin tümü tarafından imzalanır. Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenir:

- Şirket sözleşmesinin onaylanmış bir örneği.
- Ekleri ile birlikte 349 uncu maddeye göre düzenlenmiş kurucular beyanı
- Yerleşim yerleri de gösterilerek şirketi temsile yetkili kişileri ve denetçinin seçimini gösterir belge.

Dilekçede şu kayıtlar yer alır:

- Bütün ortakların adları ve soyadları veya unvanları, yerleşim yerleri, vatandaşlıkları.
- Her ortağın üstlendiği esas sermaye payı ve ödediği toplam tutar.
- İster ortak ister üçüncü kişi olsun, müdürlerin adları ve soyadları veya unvanları.
- Şirketin ne suretle temsil edileceği

¹⁴⁸ ALIŞKAN, s.94.

Müdürler ortaklığı idare yetkisini devredebilirler. Bunun sınırını TTK m.625 de sayılan devredilemez görevler belirler. Gerçekten de ortaklık sözleşmesinin içeriğini düzenleyen TTK m.577/I-i'ye göre, ortaklık yönetiminin üçüncü bir kişiye bırakabileceği ve bu yetkinin bağlayıcı olduğu belirtilmiştir¹⁴⁹. Yani bu yetki devrini yapılabilmesi için ortaklık esas sözleşmesinde bu yönde bir düzenleme olması gerekmektedir. Limited ortaklığın yapısı gereği, konusu teknik ve uzmanlık isteyen hususlarda idare yetkisinin üçüncü bir kişiye verilmesi ortaklık açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Zira müdürlerin her konuya hâkim olması beklenemez. İdare yetkisinin bu şekilde müdürlerden birine veya üçüncü kişiye devri durumunda, müdürler bir danışma ve gözetim organı haline gelmiş olacaklardır¹⁵⁰. Ortaklığın idaresi kendisine devredilen üçüncü kişi bu işleri kendi takdirine göre yapabilecek ve yaptığı bu işlemler için müdürlerden izin veya icazet almasına gerek kalmayacaktır¹⁵¹. Mülga TTK döneminde idare yetkisi ortak olmayan müdürlere bırakılması durumunda, bu kişilerin ticari mümessil sayılacağı belirtilmiştir¹⁵².

Kanun koyucu her ne kadar idare yetkisinin üçüncü bir kişiye bırakılmasına izin vermesine rağmen, bu yetkinin tamamen üçüncü kişilerin eline geçmesine de izin vermemiş ve kanununun 623. maddesinde en az bir ortağın, ortaklığın yönetim hakkına sahip bulunması gerektiğini ifade etmiştir¹⁵³.

6102 s. TTK da m. 625 de ortaklığın üst düzeyde yönetimi ve ortaklık yönetim örgütünün belirlenmesinin müdürlerin vazgeçilmez ve devredilmez görevleri arasında sayılmıştır. Kanununun gerekçesinde üst düzeyde yönetimden kastedilen; genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, finansman, temettü gibi politikaların hedeflerinin karara bağlanması, bunlara ulaşılması için seçilen araçların gösterilmesi, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının veya ulaşıp ulaşılamayacağını belirlemesi, bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespiti olarak tanımlanmıştır¹⁵⁴. Bu kapsamda müdürler ortaklığın üst düzeyde idaresi için gerekli mekanizmaları oluşturmak ve onları kontrol etmekle görevlidirler. Ayrıca müdürler ortaklık yönetim örgütünü de belirlemeli ve bu kapsamda ortaklığın hiyerarşik yapısını düzenlemeli, yönetimde görevli kişilerin görev alanlarını ve bunların yetkilerinin

¹⁴⁹ YILDIRIM, s.107.

¹⁵⁰ FRANCO/Nisim, Anonim Şirketlerde Murahhas Azanın Hukuki Durumu, THYKS 2000, C.XVII, s.35.

¹⁵¹ FRANCO, s.38.

¹⁵² İSMAİLOĞLU, s.21.

¹⁵³ KENDİGELEN, s.536.; KUMKALE, s.159.; YILDIRIM, s.107.

¹⁵⁴ YILDIRIM, s.108.

sınırlarını açıkça tespit etmelidir. Bu görevler müdürlerin devredemeyeceği görevler arasındadır.

3.4. Müdürlerin Temsil Görevi

3.4.1. Genel Olarak

Temsil, bir hukuki işlemin temsilcisi tarafından temsil olunan isim ve namına yapılması neticesinde işleme dair hukuki sonuçların temsil olunan üzerinde doğmasını sağlayan bir kavramdır¹⁵⁵. Ortaklığın üçüncü kişilerle olan ilişkileri temsil kavramı altında toplanır. Temsile yetkili olanlar, ortaklığın amaç ve konusuna dâhil olan her türlü işlem ve hukuki muameleleri ortaklık adına yapmak ve ortaklık unvanını kullanma hakkına haizdirler¹⁵⁶.

Limited ortaklıklar birer özel hukuk tüzel kişiliği oldukları için, iradelerini organları ve temsilcileri vasıtası ile gerçekleştirirler. Limited ortaklıklarda bu irade beyanını müdürler veya ticari mümessiller ve ticari vekiller kullanır.

Ortaklık temsilcileri vasıtası ile hak sahibi olabilir ve borç altına girebilir. Limited ortaklıkta temsil görevi genelde müdürlere verilmiştir¹⁵⁷. Temsilin aktif ve pasif olmak üzere iki fonksiyonu bulunur. Aktif temsilde müdür ortaklık adına irade beyanında bulunur, pasif temsilde ise müdür irade beyanında bulunmaz, sadece kendisine yapılan irade beyanını ortaklık adına kabul eder¹⁵⁸.

3.4.2. Temsil Yetkisinin Kapsamı

6102 s. TTK, mülga TTK da olduğu gibi¹⁵⁹ limited ortaklıklarda müdürlerin temsil yetkisinin kapsamına ilişkin olarak anonim ortaklık hükümlerinin kıyas yoluyla

¹⁵⁵ EREN/Fikret, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Bası, Ankara 2012, s.424.; KILIÇOĞLU/Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Yeni Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış 16. Bası, Ankara 2012, s.223.; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU/Necip, HATEMİ/Hüseyin, SEROZAN/Rona, ARPACI/Abdülkadir, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, Filiz Kitabevi, Yenilenmiş, Genişletilmiş Tamamlanmış 5. Bası, İstanbul 2010, s.620.; İSMAİLOĞLU, s.22.

¹⁵⁶ ÇEVİK, s. 438.

¹⁵⁷ KARAHAN/Sami, ÇEKER/Mustafa, Şirketler Hukuku, Mimoza Yayıncılık, Konya 2012, s.791.; ŞENER/Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012, s.697.

¹⁵⁸ ARSLAN/İbrahim, Şirketler Hukuku Bilgisi, Güncelleştirilmiş 14. Bası, İstanbul 2010, s.349.; YILDIRIM, s.109.; KARAAHMETOĞLU, s.28.

¹⁵⁹ İSMAİLOĞLU, s.23.

uygulanacağını belirtmiştir¹⁶⁰. Anonim ortaklıklarda da temsil yetkisi kanununun 371. maddesinde düzenlenmiştir. Hüküm şu şekilde düzenlenmiştir; “Temsile yetkili olanlar şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukuki işlemleri, şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklıdır.

Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir.

Temsil yetkisinin sınırlandırılması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez; ancak, temsil yetkisinin sadece merkezin veya bir şubenin işlerine özgülediğine veya birlikte kullanılmasına ilişkin tescil ve ilan edilen sınırlamalar geçerlidir¹⁶¹.

Temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemde dolayı şirkete başvurmalarına engel değildir.

Temsile veya yönetime yetkili olanların, görevlerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden şirket sorumludur. Şirketin rücu hakkı saklıdır.

Sözleşmenin yapılması sırasında, şirket tek pay sahibi tarafından ister temsil edilsin ister edilmesin, tek pay sahipli anonim şirketlerde, bu pay sahibi ile şirket arasındaki sözleşmenin geçerli olması sözleşmenin yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Bu şart piyasa şartlarına göre günlük, önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelerde uygulanmaz

Düzenlemede açıkça görüldüğü üzere kanun koyucu müdürlerin temsil yetkisinin kapsamını kanunla düzenleyerek, ticari işlemlerde hukuk güvenliğini sağlamak istemiştir¹⁶².

¹⁶⁰ PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, s.2130.; ULUSOY, s.466.

¹⁶¹ İSMAİLOĞLU, s.23.

¹⁶² KENDİGELEN, s.546.; YILDIRIM, s.110

Hüküm çerçevesinde, müdürler ortaklık adına üçüncü kişilerle işlem yapabilecekleri gibi mahkemelerde de ortaklığı temsil edebilecekler, yani ortaklık adına açılmış bir davada ortaklığı temsil edebileceği gibi, ortaklık adına davada açabileceklerdir. Ancak müdürler ortaklık tarafından açılan veya ortaklığa karşı açılan davalarda taraf oldukları için bu davalarda tanık olarak dinlenmeleri mümkün değildir¹⁶³.

Ayrıca, TTK ile ultra vites ilkesinden de vazgeçilmiştir¹⁶⁴. Ultra vites ilkesine göre, ortaklığın ancak ortaklık ana sözleşmesinde belirtilen işletme konusu içinde hak elde edebileceğini, aksi takdirde yapılan işlem geçersiz olacaktır. TTK ile bu ilkedan vazgeçilmiş, bu sayede temsile yetkili müdürler ortaklık adına her türlü işlemi yapabileceklerdir. Ortaklığın konusu ve amacı müdürlerin temsil yetkisinin bir sınırı olmayacak fakat esas sözleşmeye aykırı hareket eden müdürün sorumluluğuna gidilebilecektir.

3.4.3. Temsil Yetkisinin Kullanılması

3.4.3.1. Çifte İmza Kuralı

Daha öncede değindiğimiz üzere limited ortaklıklarda müdürlerin temsil yetkisinin kapsamına ilişkin olarak anonim ortaklık hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanacağını belirtmiştik. Anonim ortaklıklarda temsil yetkisi kanunun 370 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunun 370. maddesinde esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya ortaklık tek müdürden oluşmuyorsa temsil yetkisinin çift imza kuralı ile iki müdür tarafından kullanılacağı belirtilmiştir¹⁶⁵.

Çifte imza kuralı, ortaklık adına yapılan irade açıklamaları (aktif temsil) için geçerlidir. Ortaklığa karşı yapılan irade açıklamalarında (pasif temsil) ise temsil yetkisine sahip müdürlerden herhangi birine yapılmış olması yeterlidir¹⁶⁶. Bunun sebebi ise ortaklıkla işlem yapan üçüncü kişilerin korunması ve ticari güven ortamının sağlanması ihtiyacıdır.

¹⁶³ YILDIRIM, s.111.

¹⁶⁴ YILDIZ/Burçak, TTK Tasarısında Şirketin Ehliyeti ve bu Bağlamda TTK m.137 Hükümündeki Ultra Vites Sınırlamasının Yerindeliliğinin Değerlendirilmesi, AÜHFD, Cilt 55, Sayı 1, 2006, s.323.; TÜRK/Ahmet, Türk Ticaret Tasarısının Genel, Ticaret Şirketlerine İlişkin Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığa İlişkin Hükümlerden Bazıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt II, Ankara 2010, s.2165.; ALIŞKAN, s.200.

¹⁶⁵ MOROĞLU/Erdoğan, 6102 s. Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 7. Bası, İstanbul 2012, s.370.; BİLGİLİ/Fatih, DEMİRKAPI/Ertan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Şubat 2012, s.288.; ÇEVİK, s.439.; AKDAĞ GÜNAY, s. 119.

¹⁶⁶ YILDIRIM, s.112.

Ortaklık tek bir müdüre sahip ise bu durumda, temsil yetkisi ortaklığa başka bir müdür gelene kadar sadece o müdür tarafından kullanılacaktır.

Ancak 6102 s. TTK'nın 586. maddesinde ortaklığın kimin tarafından ve ne sıfatla temsil edileceğinin, ortaklığın ticaret sicile başvuru sırasında bildirilerek belgelendirilmesi gerektiği, 587. maddesinde de ortaklığı temsilde yetkili kişilerin ve temsil yetkisinin kullanma şeklinin tescil ve ilan edilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir¹⁶⁷. Bu kapsamda TTK'nın 370. maddesinin pratik bir anlamı kalmamaktadır¹⁶⁸. Ancak tescil sırasında ortaklığın nasıl temsil edileceği ve kimlerin temsile yetkili olacağı belirtilmemişse, bu durumda çifte imza kuralı gereği herhangi iki müdür ortaklığı temsil edebilecektir. Ticaret siciline tescil yapılmamış olsa dahi en az iki müdürün ortaklık adına yaptığı işlemler ortaklık için bağlayıcı niteliktedir.

6102 s. TTK'nın 372. maddesi gereği ortaklık adına imza yetkisine sahip olan kimseler, ortaklığın unvanı altına imza atacaktlardır. Ortaklık adına düzenlenecek belgelerde ortaklığın merkezi, sicile kayıtlı olduğu yer ve sicil numarası gösterilmelidir. Ayrıca ortaklığı temsile yetkili kişilerin imzaları noter tasdikli olduktan sonra ticaret sicil müdürlüğüne iletilmelidir.

3.4.3.2. Esas Sözleşme İle Temsil Yetkisinin Belirlenmesi

Kanunun 370. maddesinde esas sözleşmede aksi öngörülmemişse veya ortaklık tek müdürden oluşmuyorsa, temsil yetkisinin çift imza kuralı ile iki müdür tarafından kullanılacağı belirtilmiştir. Yani esas sözleşme ile ortaklığın ne şekilde temsil edileceği belirlenebilecektir. Bu çerçevede esas sözleşme ile ortaklık, birlikte temsil esasını kabul edebileceği gibi, tek kişilik temsil esasını da kabul edebilecektir¹⁶⁹.

Esas sözleşme ile birlikte temsil esasını öngörülmesi ortaklık açısından daha güvenilir ve sağlıklıdır. Birlikte temsil esasının kabulü ile ortaklığı temsile yetkili kılınan kişiler tecrübelerini birleştirir ve birbirlerinin davranışlarını karşılıklı kontrol ederek, ortaklığın korunmasına yardım edeceklerdir.

Birlikte temsilde yapılan işlemlerin ortaklığı bağlayabilmesi için, kural olarak tüm müdürlerin bu işleme katılması gerekmektedir. Ancak müdürlerin aynı anda ve birlikte hareket etme mecburiyetleri bulunmamaktadır. İrade beyanlarının farklı zamanlarda

¹⁶⁷ YILDIRIM, s.112.; ÇEVİK, s.439.

¹⁶⁸ YILDIRIM, s.112.; ARSANLI, s.130.

¹⁶⁹ ÇEVİK, s.439.

verilebilir. Burada önemli olan verilen irade beyanlarının aynı yönde ve aynı hukuki sonuca ulaşmak için verilmesidir¹⁷⁰. Birlikte temsilde müdürler aynı anda değil birbiri ardına hareket etmişlerse, bu durumda en son müdürün irade beyanı ile hukuki işlem tamamlanacaktır. Ancak irade açıklayan diğer müdürlerin irade beyanlarının hukuken geçerli olması, hata, hile ve ikrah gibi iradeyi bozan sebeplerden birinin gerçekleşmemiş olması gerekmektedir¹⁷¹. Aynı zamanda esas sözleşme ile birlikte temsilde müdürlerin irade beyanlarını açıklamaları için herhangi bir şekil öngörülmüşse bu şekle de uyulması gerekmektedir¹⁷².

Ayrıca birlikte temsilde tüm müdürlerin eşit yetkide olması da şart değildir. Bazı müdürlerin irade açıklamalarının diğerlerinden daha üstün olabileceği kararlaştırılabilir. Nitekim Yargıtay da bir kararında bu hususu açıkça ifade etmiştir¹⁷³. Ancak müdürün bazı işlemler için ortaklığı tek başına diğer işlemler için birlikte temsil usulüyle ortaklığı temsil etmesi öngörülemeyecektir¹⁷⁴.

Esas sözleşme ile müdürlerin hepsinin veya birkaçının ortaklığı tek başına temsile yetkili olabileceği de öngörülebilir. Tek başına temsil yetkisi sadece esas sözleşme ile öngörülebilecektir. Ortaklık genel kurul kararı ile böyle bir düzenleme getirilemez. Bu sayede özellikle büyük ortaklıklarda çifte temsil veya birlikte temsilin meydana getireceği birtakım zorluklardan da kurtulmuş olunacaktır.

Esas sözleşme ile tek başına temsil yetkisi getirilmiş olsa bile bazı işlemlerin gerçekleştirilmesinde tüm müdürlerin birlikte hareket ederek ortaklığı birlikte temsil etmesi gerekir. Örneğin, TTK'nun 586/2 hükmü gereği ortaklık esas sözleşmesi için yapılacak tescil başvurusunun tüm müdürler tarafından imzalanması şarttır.

3.4.3. Temsil Yetkisinin Devri

6102 s. TTK'nun 629. maddesinin atfı gereğince TTK'nun 370. maddesinde düzenlenen temsil yetkisinin devri hususu limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacaktır. Bu hükme göre müdürler, temsil yetkisini müdürlerden herhangi birine veya üçüncü bir kişiye devredebilecektir. Aynı sonuca TTK'nun 587. maddesinden de ulaşmak mümkündür. Zira ortaklık esas sözleşmesinin tescil ve ilanının düzenlendiği bu hükümde

¹⁷⁰ ŞENER, s.120.; YILDIRIM, s.114.

¹⁷¹ YILDIRIM, s.115.

¹⁷² YILDIRIM, s.115.

¹⁷³ Yarg. 11. H.D. 10.06.1991, 1991/470 E. 1991/3833 K. (www.kazanci.com.tr)

¹⁷⁴ YILDIRIM, s.116.

Müdürlerin ve şirketi temsile yetkili diğer kişilerin adları, soyadları veya unvanları ve yerleşim yerlerinin de belirtilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak müdürlerden birine veya üçüncü bir kişiye temsil yetkisinin devrinin yapılabilmesi için, ana sözleşmede hüküm bulunması gerekmektedir¹⁷⁵.

Temsil yetkisinin devri özellikle büyük limited ortaklıklarda önemli bir ihtiyaçtır. Zira limited ortaklığı idare etmekle görevli müdürlerin bütün işlemleri tek başına gerçekleştirmesi oldukça güçtür. Bu sebeple konusunda uzman, profesyonel kişilerin bu işlemleri yürütmesinde ortaklık açısından fayda bulunmaktadır. Bu sayede müdürlerin iş yükü de azalacak ve ortaklığı daha etkin bir şekilde idare edebileceklerdir.

Kanun koyucu anonim ve limited ortaklıklarda temsil yetkisini tanımış olmasına rağmen, tüm yetkinin üçüncü kişilere verilmesine de karşı çıkmış ve en az bir müdürün temsil yetkisine sahip olması gerektiğini belirtmiştir¹⁷⁶. Kanun koyucu bu düzenleme ile birlikte ortaklığın temsilini tamamen üçüncü kişilere devrini önlemeyi amaçlamıştır. Ayrıca TTK m. 623 gereği temsil yetkisinin devredildiği durumlarda, temsil yetkisine sahip olan müdürün aynı zamanda ortak olması gerektiği belirtilmiştir¹⁷⁷.

6102 s. TTK da müdürlerin (yönetim kurulunun) temsile ilişkin hangi yetkileri devredebileceği konusunda açık bir düzenleme mevcut değildir. Ancak kanunun 625. maddesinde müdürün devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri belirtilmiştir.

Temsil yetkisi sadece merkez, şube veya birlikte temsil esası ile sınırlanabilecektir. Bu sınırlamaların üçüncü kişilere karşı etki doğurabilmesi için ticaret sicilde tescil ve ilan edilmesi bir zorunluluktur¹⁷⁸.

3.4.4. Müdürlerin Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması

Müdürlerin temsil yetkisi getirilen sınırlamaların geçerli olabilmesi için ticaret sicilde tescil ve ilan edilmesi gerekir. Ancak müdürlerin temsil yetkisine getirilen bütün sınırlandırmalar ticaret siciline tescil edilerek, üçüncü kişiler açısından da etki

¹⁷⁵ YILDIRIM, s.118.

¹⁷⁶ TTK m.370/2 "Yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır."

¹⁷⁷ TTK m.623/1, Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir."

¹⁷⁸ ARSLAN/İbrahim, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya 1994, s.69.;İMREGÜN/Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 4. Bası, İstanbul 1989, s.221.

sağlayabilmesini sağlamak mümkün değildir. Bu çerçevede müdürün temsil yetkisi merkez, şube veya birlikte temsil esası ile sınırlandırılabilir¹⁷⁹. Bunlar dışında getirilen sınırlamalar ticaret siciline tescil edilmiş dahi olsa, ticaret sicilin olumlu fonksiyonundan faydalanamayacaktır¹⁸⁰. Bu belirtilen haller dışındaki sınırlandırmalar ticaret siciline tescil edilse bile, üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Bu işlem ancak üçüncü kişi bu durumu bilmesi durumunda geçersiz olabilecektir. Ayrıca bu sınırlandırmaya uymaksızın işlem yapan kişi ortaklığa karşı sorumlu olacaktır¹⁸¹.

3.4.4.1. Şube veya Merkez İşlemleri İle Sınırlandırma

Merkez, işletmenin idari, hukuki ve ticari faaliyetlerinin toplandığı ve yürütüldüğü yer olarak tanımlanmaktadır. Şube ise bu merkeze bağlı olan dış ilişkilerde bağımsız, mekândan ayrı yer ve yönetime sahip olan birimdir¹⁸².

Limited ortaklıklarda eğer şubelerin bulunması halinde, müdürlerin temsil yetkisi şube ve merkez işlemleriyle sınırlandırılabilir. Özellikle gelişmiş ve şubelere ayrılmış limited ortaklıklarda bu sınırlandırma şubelerin temsilcilerinin ve sorumluluklarının kolayca bilinmesi açısından fayda sağlamaktadır.

Tabi bu tarz bir sınırlandırma yapabilmek için öncelikle ortaklığın en az bir şubesi bulunması gerekir. Ayrıca müdürün temsil yetkisinin merkez veya şube işleriyle sınırlandırılabilmesi için ortaklığın birden fazla müdüre sahip olması gerekir. Ortaklık tek müdüre sahipse onun yetkisi şube işlemleri ile sınırlandırılmayacaktır.

Müdürün temsil yetkisi şube işlemleri ile sınırlandırılmışsa, bunun karışıklığa mahal vermeyecek şekilde açık olması gerekir. Aksi takdirde sınırlandırma açık değilse, müdürün ortaklığın tüm faaliyetleri için yetkili olduğu kabul edilmelidir¹⁸³. Müdürün temsil yetkisi bir şube ile sınırlandırılmışsa sadece o şubenin bulunduğu ticaret siciline kayıt edilmesi yeterli olacaktır. Birden fazla şube için bir sınırlama öngörülmüşse bu durumda tüm şubelerin bulunduğu yerdeki ticaret sicile tescil edilmesi gerekir. Sınırlama merkez ile yapılırsa sadece ortaklığın merkezindeki ticaret siciline kayıt yeterli olacaktır. Ancak hem merkez hem şube

¹⁷⁹ YILDIRIM, s.119.

¹⁸⁰ İMREGÜN, s.222.; ÇAMOĞLU/POROY/TEKİNALP, s.308.

¹⁸¹ İMREGÜN, s.222.; YILDIRIM, s.119.

¹⁸² İSMAİLOĞLU, s.24.

¹⁸³ YILDIRIM, s.121.

işlemleri ile sınırlama birlikte yapılırsa bu durumda hem merkezin hem de şubenin bulunduğu ticaret sicilde tescil edilmesi gerekecektir¹⁸⁴.

Ancak temsil yetkisinin merkez veya şube işlemleri ile sınırlandırılması için tescil edilmesi, tescilin kurucu bir unsur taşıdığı anlamına gelmeyecektir. Bu sınırlandırmanın kurucu etkiye sahip olduğu ne kanunda ne de ticaret sicil tüzüğünde düzenlenmiştir. Söz konusu sınırlandırmalar tescil edilmese dahi ortaklık ile müdür arasında geçerliliğini koruyacaktır. Ancak ticaret siciline tescil yapılmadığı için, ticaret sicilinin olumlu etkisinden faydalanamayacak ve iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez¹⁸⁵.

Temsil yetkisi şube ile sınırlandırılmış ve ticaret siciline kayıt edilmiş ise, o müdürün yetkili olmadığı şubelerde yapmış olduğu işlemlerden dolayı ortaklığın herhangi bir sorumluluğu ortaya çıkmaz. Ticaret sicile kayıt yapılmadığı takdirde ortaklığın sorumluluğu söz konusu olacaktır. Ancak ortaklık üçüncü kişinin bu durumu bildiğini veya bilmesi gerektiğini ispat ederse müdürün yaptığı bu işlemlerden dolayı sorumluluğu doğmayacaktır¹⁸⁶.

Şube işlemleri ile sınırlamaya ek olarak miktar ile iç ilişkide sınırlama getirilebilmekle beraber bu düzenleme TTK m.371/3 gereği iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemezdir.

3.4.4.2. Birlikte Temsil Esası İle Sınırlama

Limited ortaklıklarda temsil yetkisinin birlikte temsil esası ile sınırlandırılması da mümkündür. Merkez, şube işlemleriyle sınırlama ile birlikte temsil ile sınırlandırmanın bir arada olabilmesi de mümkündür. Birlikte temsil halinde müdürlerin kanuni temsil yetkisinin kapsamı aynı kalmakta sadece yetkinin ne şekilde kullanılacağı farklılık göstermektedir. Bu sebeple birlikte temsil gerçek anlamda bir sınırlama değildir.

Birlikte temsil esası ile sınırlama ancak esas sözleşmede belirtilmesi ve ticaret siciline tescil edilmesi halinde mümkün olacaktır¹⁸⁷. Ticaret siciline tescil gerçekleştirilmeden birlikte temsil esasının iyi niyetli kişilere karşı ileri sürülmesi mümkün değildir. Bu sebeple limited

¹⁸⁴ YILDIRIM, s.122.; İSMAİLOĞLU, s.24.

¹⁸⁵ İMREGÜN, s.220.

¹⁸⁶ TTK m.36/4 "Tescili zorunlu olduğu hâlde tescil edilmemiş veya tescil edilip de ilanı zorunlu iken ilan olunmamış bir husus, ancak bunu bildikleri veya bilmeleri gerektiği ispat edildiği takdirde, üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir."

¹⁸⁷ YILDIRIM, s.123.

ortaklıkta birlikte temsil esası kabul edilmiş olmasına rağmen, bunun ticaret siciline tescil edilmediği durumlarda en az iki müdürün iyiniyetli üçüncü kişilere yaptığı işlemlere ortaklığı bağlayacaktır¹⁸⁸. Ayrıca, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde birlikte temsil esasına rağmen, yapılan işlemlerin geçerli olabileceği durumlar söz konusu olabilecektir. Bu durumlarda müdürün ortaklığın menfaatine yaptığı işlem dolayısıyla işlemin geçersizliğini iddia etmek dürüstlük kuralı ile bağdaşmayacaktır¹⁸⁹.

Merkez veya şube ile getirilen sınırlamalar ile birlikte temsil esası dışında getirilebilecek sınırlamalar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyecektir. Bu sınırlamalar tescil veya ilan da edilemeyeceklerdir.

3.4.5. Tek Kişilik Limited Ortaklıklarda Temsil Yetkisi

6102 s. TTK ile ilk defa tek ortaklı limited ortaklık kurulabileceği kabul edilmiştir. Bu çerçevede kanunun 629. maddesinde tek kişilik limited ortaklığın temsilinde farklı bir hükme yer verilmiştir. Hükme göre “Sözleşmenin yapılması sırasında şirket tek ortak tarafından ister temsil edilsin ister edilmesin, tek ortaklı limited şirketlerde, bu ortak ile şirket arasında yapılan sözleşmenin geçerli olması, sözleşmenin yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Bu zorunluluk, piyasa şartlarına göre günlük, önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelere uygulanmaz.”

Düzenlemeye göre ortaklıkla sözleşme yapan tek ortak, kanun ile öngörülen zorunlu piyasa şartlarına göre günlük önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmeler dışında, ortaklığı temsil etme dahil söz konusu sözleşmenin ancak yazılı şekilde yapılması halinde geçerli olacağını belirtmiştir.

Kanunda sadece yazılı şekil zorunluluğu getirildiği için yazılı şeklin ne şekilde yapıldığının bir önemi bulunmamaktadır. Noter veya resmi memur önünde yapılması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Ayrıca kanunda yazılı şekil şartı sadece sözleşmeler için arandığı için, sözleşme dışındaki hukuki işlemlerin geçerliliği için yazılı şekilde yapılma şartı aranmamaktadır¹⁹⁰. Ayrıca söz konusu bu hüküm müdürün ortaklıkla işlem yapma yasağının da bir istisnasını oluşturmaktadır (TTK m.395). Gerçekten de limited ortaklıklarda müdürün ortaklıkla işlem yapabilmesi için tüm ortakların buna izin vermesi gerekmektedir. Tek kişilik

¹⁸⁸ YILDIRIM, s.123.

¹⁸⁹ İSMAİLOĞLU, s.25.

¹⁹⁰ YILDIRIM, s.124.

limited ortaklıklarda ise zaten tek bir ortak bulunmakta olup, o ortağın kendisine izin vermesi de düşünülemez olduğundan, söz konusu düzenlemenin tek kişilik limited ortaklıkta pratik bir anlamı da bulunmamaktadır.

3.4.6. Müdürlerin Temsil Yetkisinin Kaldırılması

Mülga TTK döneminde bu konuda, müdürün ortak olup olmamasına göre bir ayırım bulunmaktaydı. Müdür, aynı zamanda ortak ise, bu durumda müdürün ne şekilde atandığı önem kazanmaktaydı. Ortak müdür esas sözleşme ile atanmışsa, temsil yetkisinin kaldırılması ancak esas sözleşme değişikliği ile mümkündür¹⁹¹. Ortaklığın yapısı gereği bunun mümkün olmadığı durumlarda ise ancak, haklı sebeplerin varlığı halinde bu talep mahkemeden talep edilebilmekteydi. Ortak müdür genel kurul kararı ile atanması durumunda ise, ancak genel kurul kararı ile temsil yetkisi kaldırılabilir veya sınırlandırılabilirdi. Kararlar oy çokluğu ile alınır ve oylamaya yönetici ortakların oyu da dâhil edilirdi.

Ortak olmayan müdürler için ise, bunlar ortak değil tüccar yardımcılarının konumunda oldukları benimsenmekte ve genel kurul kararı ile her zaman azledilebilmekte ve yetkileri de genel kurul kararı ile sınırlandırılabilmekteydi.

6102 s. TTK ile beraber müdürler ortak olup olmadığına bakılmaksızın ortaklığın organı kabul edilmektedir. Kanun yeni düzenleme ile beraber müdür ister esas sözleşme ile atansın isterse genel kurul kararı ile atansın, müdürlerin temsil yetkisinin sınırlandırılması ve kaldırılması yetkisini ortaklık genel kuruluna vermiştir. Ancak genel kurul müdürü görevden almazsa, her ortak haklı sebeplerin varlığı halinde mahkemeden müdürün görevden alınmasını talep edebilecektir. Görevden alınan müdürün ortaklığa karşı tazminat hakkı saklıdır¹⁹².

3.5. Ortaklık Genel Kuruluna İlişkin Görevleri

3.5.1. Müdürlerin Genel Kurulu Toplantıya Çağırması ve Usulü

Limited ortaklık genel kurul toplantıları, aynı anonim ortaklıklarda olduğu gibi olağan ve olağanüstü olmak üzere ikiye ayrılır¹⁹³. 6102 s. TTK nun 617. maddesinde limited ortaklık genel kurulun ne şekilde çağrılacağı belirtilmiştir. Hükme göre genel kurul, müdürler

¹⁹¹ TEKİL/Fahiman, Limited Şirketler ve Kooperatifler Hukuku, İstanbul 1994, s.46.

¹⁹² PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar Adalet Yayınları, Ankara 2012, s.1114-1115.

¹⁹³ ARSLAN/İbrahim, Şirketler Hukuku Bilgisi, Güncelleştirilmiş 14. Bası, İstanbul 2010, s. 345.

tarafından toplantıya çağrılır. Ortaklık tek müdürden oluşuyorsa bu durumda genel kurul o tek müdür tarafından toplantıya çağrılır.

Ortaklık birden fazla müdürden oluşması durumunda TTK'nın 624. maddesinde ayrı bir düzenleme öngörülmüştür. Bu hükme göre müdürlerden herhangi biri şirketin ortağı olup olmadığına bakılmaksızın, genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak atanır. Başkan olan müdür genel kurulun toplantıya çağrılması ve genel kurul toplantılarının yürütülmesi konularında olduğu gibi, genel kurul başka yönde bir karar almadığı ya da ortaklık sözleşmesinde farklı bir düzenleme öngörülmediği takdirde, tüm açıklamaları ve ilanları yapmaya da yetkilidir. Birden fazla müdürün varlığı hâlinde, bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde başkanın oyu üstün sayılır. Ortaklık sözleşmesi, müdürlerin karar almaları konusunda değişik bir düzenleme öngörebilir. Esas sözleşmede yapılacak bir değişiklik ile her müdüre genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi öngörülebilir¹⁹⁴.

Limited ortaklıklarda genel kurul olağan olarak her yıl hesap döneminin sona ermesinden sonraki üç ay içinde toplanır. Toplantının ilgililere çağrısı müdürler tarafından gerçekleştirilir. Ayrıca genel kurulun olağanüstü toplanmasını gerektirecek özel durumların varlığı halinde, müdürler genel kurulu toplantıya çağırma zorundadır.

Müdürler genel kurulu toplantı gününden en az on beş gün önce toplantıya çağırır. Ortaklık esas sözleşmesi ile bu süre on güne kadar kısaltılabilmektedir. Toplantıya çağrı, azınlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul, hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılma konularında anonim şirketlere ilişkin hükümler, kıyas yoluyla uygulanır. (TTK m.617/3)

Çağrı esas sözleşmede gösterilen şekilde, ortaklığın internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicil gazetesinde yayınlanarak ilan edilir. Ayrıca TTK'nın 594. maddesi gereği limited ortaklıklarda ortakların adlarının, adreslerinin ve ortağın sahip olduğu sermaye payını gösteren bir pay defteri tutma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu sebeple toplantı gününün, gündeminin ve ilanın yayınladığı gazetelerin müdürler tarafından iadeli taahhütlü mektupla ortaklara bildirilmesi bir zorunluluktur. Bu sayede ortaklar toplantıya gelmeden önce

¹⁹⁴ YILDIRIM, s.125.

toplantının gündemi ve içeriği hakkında bilgi sahibi olacaklar hem de toplantı sırasında herhangi bir sürprizle karşılaşmayacaklardır¹⁹⁵.

Ayrıca ortaklık esas sözleşmesi ile daha az bir oran öngörülmediği takdirde ortaklıkta 1/10 hisseye sahip azınlıkta, toplantının neden yapılmasını gerektiğini ve toplantının gündemini ifade ederek, müdürlerden genel kurulun toplantıya çağırılmasını talep edebilir¹⁹⁶. Müdürler kendilerine yapılan bildirimden itibaren kırk beş gün içinde genel kurulu toplantıya çağırmalıdır. Bu talep müdürler tarafından yerine getirilmezse azınlık ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurarak genel kurulun toplantıya çağırılmasını isteyebilir. Mahkeme azınlığın teklifini kabul ettiği takdirde, çağrıyı yapmak ve gündemin hazırlanması için bir kayyım tayin eder¹⁹⁷.

3.5.2. Müdürlerin Genel Kurul Toplantısındaki Görevleri

TTK'nın m. 624 deki hükmü gereği genel kurul toplantısını yürütme görevi müdürlere verilmiştir. Kanundaki bu hüküm emredici nitelikte düzenlenmediği için, esas sözleşmeyle başka bir kimseye de bu görev verilebilir.

Toplantıya başkanlık edecek müdür tarafından bir hazirun cetveli hazırlanır. Bu listede toplantıya katılacak ortakların ad ve adresleri ile sermaye miktarları yer alır. Ayrıca asil olarak katılmayacak ortaklar için temsilcilerinin adları ve imzaları alınır. Başkan müdür toplantının sağlıklı bir şekilde yapılmasını sağlar. Ortaklara eşit işlem ilkesi gereği hareket eder.

Limited ortaklık genel kurul kararları bir tutanağa kaydedilir. Tutanak başkan müdür tarafından imzalandığı halde geçerli olacaktır. Bu tutanakta nelerin bulunması gerektiği TTK m.422 de ifade edilmiştir.

Hükme göre "Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir. Müdürler, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili müdürlüğüne vermek ve bu

¹⁹⁵ ÇAMOĞLU, Müdürlerin Değiştirilmesi, s.3., YILDIRIM, s.127.

¹⁹⁶ İSMAİLOĞLU, s.27.; TTK m.411.

¹⁹⁷ YILDIRIM, s.126.

tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine de koymalıdır.”

3.5.3. Genel Kurul Kararlarının İcrası

Limited ortaklıklarda genel kurul kararlarının icrası müdürler tarafından yerine getirilir. Zira TTK'nin 625. maddesinde de ifade edildiği üzere genel kurul kararlarının yerine getirilmesi müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevlerinden biridir. Tabii ki müdürler bu kararları bizzat yerine getirmek zorunda değildir. Ancak kararların yerine getirilmesi için gerekli altyapıyı sağlamak ve ilgililere talimat verilmesi ve bu kararların yerine getirilmesinin kontrolü görevi müdürlere aittir¹⁹⁸.

Genel kurul kararları butlan ile sakat ise veya yok hükmünde ise bu durumda müdürler bu kararları icra etmemeli ve bu kararların butlanının tespiti için dava açması gerekir. Müdürlerin bu görevi özen ve sadakat yükümlülüğünden doğmaktadır. Ancak genel kurul kararları butlan ile sakat olmayıp iptal edilebilir nitelikte ise bu durumda bu kararlarının yerine getirilip getirilmeyeceğinde ortaklığın çıkarları göz önünde bulundurularak karar verilmelidir¹⁹⁹.

Genel kurul kararlarının icrası müdürlere ait olduğu için, bu kararların gereği gibi yerine getirilememesi halinde de sorumluluk müdürlere ait olacaktır.

3.6. Müdürlerin Ortaklığın Hesap ve Defterlerine İlişkin Görevleri

3.6.1. Defter ve Belgelerin Tutulması ve Saklanması

Limited ortaklıklar birer tüzel kişi tacir oldukları için kanunda öngörülen ticari defterleri kanunda belirtilen usul çerçevesinde tutulması gerekmektedir. Bu görev ortaklığı idare etmekle görevli müdürler tarafından yerine getirilir. TTK m. 625 gereği defterlerin tutulması müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasında sayılmıştır.

Müdürler tarafından tutulması gerekli defterler, yevmiye defteri, envanter defteri, defteri kebir, pay defteri, genel kurul toplantı ve müzakere defteri ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile başkaca tutulması zorunlu

¹⁹⁸ YILDIRIM, s.128.

¹⁹⁹ MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Bası, İstanbul 2004, s.275.; YILDIRIM, s.128.

defterlerdir²⁰⁰. Defterler Türkçe tutulmalıdır. Defterlerin usulüne uygun olarak elektronik ortamda da tutulması mümkündür (TTK m.65/4). Birden fazla müdür bulunan ortaklıklarda müdürler arasında defterlerin tutulmasına ilişkin görev ayrımı yapılabilir. Ancak bu defterlerin kanuna uygun tutulmaması halinde sadece görevlendirilen müdür değil tüm müdürler sorumlu olacaktır.

Müdürler bu defterlerin tutulmasında çoğu zaman yeterince bilgi sahibi olmadıkları için, uzman ve profesyonel kişilerden yardım alabilirler. Ancak gerek müdürler tarafından gerekse de uzmanlar tarafından hazırlanan bu defterlerin işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde ve muhasebe ilkelerine uygun olarak tutulması gerekmektedir²⁰¹.

Müdürlerin defter tutma görevi ortaklığın ticari faaliyetler yapması ile başlar. Bu açıdan ortaklığın ticaret siciline tescili şart değildir. Bu yükümlülük ortaklığın ticaret sicilinden terki ile sona erer²⁰².

Müdürler defter ve belgelerin tutulması dışında diğer önemli bir görevi de bu defter ve belgelerin saklanmasıdır. Kanununun 82. maddesinde defter ve belgelerin saklanması hususu düzenlenmiştir. Hükme göre saklama süresi on yıl olarak öngörülmüştür. Mülga TTK zamanında da bu süre on yıldır. Saklama süresi, ticari defterlere son kaydın yapıldığı, envanterin çıkarıldığı, ara bilançonun düzenlendiği, yılsonu finansal tablolarının hazırlandığı ve konsolide finansal tabloların hazırlandığı, ticari yazışmaların yapıldığı veya muhasebe belgelerinin olduğu takvim yılının bitişiyle başlar²⁰³.

Müdürler defter tutma ve saklama yükümlülüğüne aykırı hareket etmeleri, müdürlerin hem hukuki hem de cezai sorumluluğunu doğurur. TTK'nın 562. maddesi gereği defter tutma yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirmeyenler, iki yüz günden aşağı olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılırlar.

3.6.2. Yıllık Finansal Tabloların Hazırlanması

6102 s. TTK'nın 610. maddesinin atfı gereği limited ortaklıklarda finansal tablolar ve yedek akçelerle ilgili olarak anonim ortaklığa ilişkin 514 ile 517. maddelerinin uygulanacağı

²⁰⁰ YILDIRIM, s.129.; AKDAĞ GÜNAY, s. 110.

²⁰¹ YILDIRIM, s.130.

²⁰² DOMANIÇ/Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, C II, İstanbul 1998, s. 228.; YILDIRIM, s.130

²⁰³ YILDIRIM, s.130.

ifade edilmiştir. TTK'nın 625/f bendi gereği ortaklık finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasında sayılmıştır. Finansal tablolar müdürler tarafından, bilanço gününü izleyen üç aylık süre içinde hazırlanacaktır (TTK m. 514).

Müdürler finansal tabloları TTK m. 515 de öngörülen şekilde hazırlamaları gerekir. Müdürler finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin maddi durumu hakkında açıkça bilgi verecek şekilde, ortaklığın borçları, yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam olarak anlaşılabilir tarzda ve işletmenin niteliğine uygun bir olarak şeffaf ve güvenilir şekilde gerçeği aynen ve aslına sadık surette yansıtabilecek şekilde çıkarmaları gerekmektedir²⁰⁴.

3.6.3. Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanması

Yukarıda da bahsettiğimiz üzere TTK'nın 610. maddesinin atfı gereği limited ortaklıklarda yıllık faaliyet raporuna ilişkin olarak anonim ortaklığa ilişkin 516. maddesinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Hükme göre müdürler yıllık faaliyet raporunu hazırlamakla yükümlüdürler. Yıllık faaliyet raporu, ortaklığın, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin müdürlerin değerlendirmesi de raporda yer alır. Kısacası yıllık faaliyet raporunun amacı, ortaklara ilişkin hesap dönemi sonunda, ortaklığın durumu, yapılan işler, alınan sonuçlar ve ortaklığın ileriki yıllardaki başarı şansını hakkında ortakları bilgilendirmektir²⁰⁵.

Yıllık faaliyet raporunun neleri içermesi gerektiği maddenin ikinci fıkrasında açıkça belirtilmiştir²⁰⁶. Müdürler tarafından hazırlanan bu raporların anlaşılabilir ve aydınlatıcı olması gerekir. Bu rapor aynı zamanda müdürlerin ibrası açısından da büyük önem taşır. Zira

²⁰⁴ YILDIRIM, s.131.

²⁰⁵ YILDIRIM, s.132.

²⁰⁶ TTK m.516/2 "Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar. Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları. Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar."

ortaklar bu rapora dayanarak müdürleri ibra edip etmeme konusunda bilgi sahibi olacaklardır²⁰⁷.

3.7. Ortaklığın Sermayesine İlişkin Olarak Müdürlerin Görevleri

3.7.1. Sermayenin Korunması ve Ek Ödemeler Durumunda Müdürlerin Görevleri

Sermaye, anonim ortaklıkta olduğu gibi limited ortaklıklarda da çok önemlidir. Limited ortaklıklarda ortaklık üçüncü kişilerle ticari faaliyette bulunurken sermaye bir nevi garanti fon, karşılık teşkil etmekte, bu durumda ticari ilişkide güven ortamının oluşmasına katkı sağlamaktadır. Sermayenin bu özelliği sebebiyle kanun koyucu tarafından sermayenin korunmasına çok önem verilmektedir.

Sermayenin korunmasında limited ortaklıklarda müdürlere çok önemli bir görev ve sorumluluk düşmektedir. Müdürlerin hem ortaklığın kuruluşunda hem de kuruluştan sonra sermayenin korunmasına ilişkin yerine getirmesi gereken yükümlülükleri bulunmaktadır. TTK'nın 644. maddesinin atfi gereği uygulama alanı bulan 391/I-b. bendi gereği sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen müdürlerin kararları butlan yaptırımına tabidir. Bu durumda özellikle müdürler tarafından ortaklara esas sermaye ve kanuni yedek akçelerden yapılan ödemeler sermayenin korunması ilkesinin ihlali niteliği taşıdığı için batıl sayılacaktır²⁰⁸.

Ayrıca TTK'nın 644. maddesinin atfi gereği uygulama alanı bulan 550. maddesi gereği “ sermaye tamamıyla taahhüt olunmamış veya karşılığı kanun veya esas sözleşme hükümleri gereğince ödenmemişken, taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterenler ile kusurlu olmaları şartıyla, ortaklık yetkilileri, bu payları üstlenmiş kabul edilirler ve payların karşılıkları ile zararı faiziyle birlikte müteselsilen öderler. Sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığını bilen ve buna onay verenler, söz konusu borcun ödenmemesinden doğan zarardan sorumludurlar. Kuruluştan sonra da müdürlerin sermayenin korunması için gerekli önlemleri alma görevi devam eder. “ Gerçekten de TTK m.601'e göre esas sermayenin azaltılması dışında, ortaklara esas sermaye payı bedeli geri verilemeyeceği gibi, ortaklar bu borçtan ibra da olunamazlar²⁰⁹.

²⁰⁷ YILDIRIM, s.133.

²⁰⁸ YILDIRIM, s.134.

²⁰⁹ YILDIRIM, s.134.

Sermayenin korunması ilkesinin bir devamı olarak ortaklara esas sözleşme ile ek ödeme yükümlülüğü getirilebilir. TTK m. 603 gereği ortaklık esas sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının ortaklığın zararını karşılayamaması, ortaklığın bu ek araçlar olmaksızın işlerine gereği gibi devamının mümkün olmaması, ortaklık sözleşmesinde tanımlanan ve öz kaynak ihtiyacı doğuran diğer bir hâlin gerçekleşmiş bulunması hallerinde ek ödeme yükümlülüğü doğar. Bu durumlarda müdürler ortaklardan ek ödeme yapılmasını talep etmek zorundadır.

Kanunda müdürlerin ek ödemeleri ortaklardan ne şekilde talep edebileceklerine ait herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak ek ödeme yükümlülüğü iflasın açılması ile muaccel hale gelir²¹⁰. Müdürler ek ödemelerin verilmesi gereken durumların ortadan kalkması yani yedek akçe ve fonların ek ödemeleri karşılaması durumunda, bu ödemeleri ortaklara iade etmelidir. Aksi bir durum müdürlerin sorumluluğunu doğuracaktır.

3.7.2. Sermayenin Karşılıksız Kalması ve Borca Batıklık Halinde Müdürlerin Görevleri

6102 s. TTK'nın 633. maddesinin atfı gereği, limited ortaklıkta esas sermayenin kaybı ya da borca batık olma hâllerinde anonim ortaklıklara ilişkin ilgili hükümler kıyas yoluyla uygulanır. Anonim ortaklıklara sermayenin karşılıksız kalması ve borca batıklık halleri kanunun 376. maddesinde düzenlenmiştir. Hüküm kendi içinde üç ayrı durumu ele almıştır.

- Sermayenin Yarısının Karşılıksız Kalması Durumu;

Son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, müdürler, genel kurulu hemen toplantıya çağırmalı ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunmalıdır. Durumun genel kurula bildirilmesindeki amaç, sermaye kaybından bütün ortakların haberdar olmasını ve mali durum daha da kötüleşmeden genel kurulun gereken tedbirleri almasını sağlamaktır²¹¹. Müdürler genel kurulu toplantıya çağırma dışında, genel kurula ortaklığın bu durumdan kurtulması için gerekli olan önlemleri de bir rapor halinde sunmaları gerekir. Müdürler ortaklık içerisinde bulunan risklerin erken teşhisi komitesi ile koordineli çalışmalı, kurulun görüşlerinden yararlanarak raporları hazırlamalıdır.

²¹⁰ YILDIRIM, s.135.

²¹¹ KAYAR/İsmail, Limited Ortaklıklarda Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997, s.154.; YILDIRIM, s.136.

Müdürler yarı sermaye kaybına rağmen kusurlu veya hatalı olarak durumu genel kurula bildirmezlerse, meydana gelecek zarardan dolayı ilgililere karşı sorumlu olacaklardır²¹².

- Sermayenin Üçte İkisinin Karşılıksız Kalması Durumu;

Bu durumda da müdürler genel kurulu toplantıya çağırmaları gerekmektedir. Son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhâl toplantıya çağırılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde ortaklık kendiliğinden sona erecektir (TTK m.376/2). Sermayenin yarısının kaybı halinde müdürlerin iyileştirici tedbirleri genel kurula sunması gerektiği açıkça ifade edilmişken, sermayenin üçte ikisinin kaybı durumunda böyle bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak her ne kadar bu husus madde de açıkça düzenlenmese de müdürlerin iyileştirici tedbirleri içeren raporunu genel kurula sunması gerekmektedir.

- Borca Batıklık Durumu;

Ortaklığın borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, müdürler, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartır. Bu bilançodan aktiflerin, ortaklık alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması hâlinde, müdürler, bu durumu ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve ortaklığın iflasını ister. Meğerki iflas kararının verilmesinden önce, ortaklığın açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki ortaklık borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasının diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş ve bu beyanın veya sözleşmenin yerinde olduğu, gerçekliği ve geçerliliği, yönetim kurulu tarafından iflas isteminin bildirileceği mahkemece atanan bilirkişilerce doğrulanmış olsun. Aksi hâlde mahkemeye bilirkişi incelemesi için yapılmış başvuru, iflas bildirimini kabul olunur (TTK m.376/3).

Borca batık olma, ortaklığın aktiflerinin gerçek satış değeriyle değerlemeye tabi tutulsalar dahi alacaklıların alacaklarını alamaması yani ortaklığın borç ve taahhütlerini karşılayamamasıdır²¹³.

²¹² YILDIRIM, s.137.; KAYAR, s.156.

Yukarıda madde hükmünde de ifade edildiği üzere, müdürler borca batıklık durumunda mahkemeye başvurarak ortaklığın iflasını istemelidirler. Müdürlerin borca batıklık durumunda mahkemeye bildirimde bulunmaları, onların vazgeçilmez ve devredilemez görevleri arasındadır. Müdürlerin yükümlülükleri borca batıklık şüphesinin ortaya çıkmasıyla başlar. Bu durumda müdürler hem işletmenin devamı esasına göre hem de aktiflerin olası satış değerlerine göre bir ara bilanço hazırlar. Müdürler ara bilanço oluştururken uzman kişilerden yardım alabilirler²¹⁴.

Ara bilanço raporu sonucunda aktiflerin ortaklık borçlarını karşılayamadığı anlaşılırsa, müdürler bu durumu ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve ortaklığın iflasını ister. Mahkemeye başvuru için müdürler kurulunun kararı gerekir. Müdürlerden herhangi biri tek başına mahkemeye başvuramaz²¹⁵. Ancak alacaklılardan bazıları iflas kararı verilmeden önce, kendi alacaklarını, diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul ederlerse ve bu alacak miktarı ara bilançoda gösterilen açık miktarı kadarsa müdürler tarafından iflas bildirimini yapılmasına gerek kalmaz.

Müdürler borca batıklık durumunun tespitinde yavaş kalması veya tespit edilmesine rağmen süresinde mahkemeye başvurulmaması durumunda müdürler meydana gelecek zarardan dolayı ilgililere karşı sorumlu olacaklardır.

3.8. Müdürlerin Ortaklığın Tasfiyesi Durumunda Görevleri

TTK'nın 643. maddesinin atfı gereği, anonim ortaklığa tasfiyesine ilişkin hükümler uygun düştüğü ölçüde limited ortaklıklar içinde uygulanacaktır. Kanununun 536. maddesinde tasfiyenin kim tarafından yapılacağı ifade edilmiştir. Hükme göre esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrıca tasfiye memuru atanmadığı takdirde, tasfiye, müdürler tarafından yapılır. Tasfiye memurları pay sahiplerinden veya üçüncü kişilerden olabilir. Tasfiye ile görevlendirilenler esas sözleşmede veya atama kararında aksi öngörülmemişse olağan ücrete hak kazanırlar. Müdürler, tasfiye memurlarını ticaret siciline tescil ve ilan ettirir. Tasfiye işlerinin müdürlerce yapılması hâlinde de bu hüküm uygulanır şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda da bahsettiğimiz üzere esas sözleşme ile veya genel kurul kararı ile tasfiye memuru atanmamışsa, tasfiye işlemleri müdürler tarafından yerine getirilir. Eğer esas

²¹³ YILDIRIM, s. 139.

²¹⁴ KAYAR, s.162.

²¹⁵ KAYAR, s.170.; YILDIRIM, s.140.

sözleşme ile veya genel kurul kararı ile tasfiye memuru atanmışsa ve bu kişi daha sonra azledilmişse yerine yeni bir kişi belirlene kadar bu görevi müdürler ifa ederler²¹⁶. Aynı zamanda müdürler atanana tasfiye memurlarını veya kendileri atanmışsa kendilerini ticaret siciline tescil ettirmelidirler²¹⁷.

Müdürler ayrıca ortaklığın sona ermesini takiben tasfiye memurunun atanması için toplanacak genel kurulu toplantıya çağırarak zorundadır. Aynı zamanda tasfiye memurlarıyla ortaklık arasında bir menfaat çatışması olması ve bu çatışma sonucunda ortaklık açılacak bir davada taraf olarak gösterilmesi durumunda, ortaklığı tasfiye memurları değil, müdürler temsil edecektir.

3.9. Diğer Görevler

Birden fazla kişi ile kurulan limited ortaklıklarda, ortak sayısı bire düşerse durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazı ile bildirilir. Müdürler, bildirim alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, ortaklığın tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ettirirler, aksi halde doğacak zarardan sorumlu olurlar²¹⁸.

Müdürler, esas sözleşmede aksine bir düzenleme yoksa ortaklıkta çalışacak personeli seçme, çalıştırma ve gerektiğinde azletme yetkisine de sahiptirler.

Vergi usul kanunu gereği, tüzel kişilerin mükellef veya vergi sorumlusu olmaları halinde bunlara düşen görevler kanuni temsilcileri tarafından yerine getirilir. Limited ortaklıklarda da ortaklığı idare ve temsil yetkisi müdürlere ait olduğu için, Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde ortaklığa düşen görevler, müdürler tarafından yerine getirilir²¹⁹. Ayrıca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılması gereken işlemler ile kuruma gerekli bilgileri verme görevi müdürlere aittir. Yine ortaklığın tasfiyesi durumunda elde edilen gelirlerden öncelikli olarak amme borçlarını ödeme sorumluluğu da müdürlere aittir.

²¹⁶ DOMANIÇ, C.II, s.529.; YILDIRIM, s.141.

²¹⁷ Tasfiye memuru mahkeme tarafından atanması halinde kanunda açıkça bir düzenleme olmasa da bu kişilerin de ticaret siciline tescil ve ilanını da müdürler yapabilmektedir. Mülga TTK m.442/2 de ise mahkeme tarafından atanan tasfiye memurlarının kendilerinin ticaret sicilde tescil ve ilan edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Doktrinde bu düzenlemenin yeksenaklığı bozduğu ifade edilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. DOMANIÇ, C.II, s.529.; YILDIRIM, s.141.

²¹⁸ TAŞDELEN/Nihat, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih, Ankara 2012, s.49.; KARAAHMETOĞLU,s.58.

²¹⁹ İSMAİLOĞLU, s.34.

4. Müdürlük Vasfının Yitirilmesi

4.1. Müdürlük Sıfatının Kendiliğinden Sona Ermesi

Anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinden farklı olarak, limited ortaklık müdürleri için kendiliğinden sona erme sebepleri kanunda açıkça düzenlenmemiştir. Ancak anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için uygulanan 363. Maddenin limited ortaklık müdürleri içinde uygulanmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Hükme göre “ Yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir veya ehliyeti kısıtlanır ya da bir üye üyelik için gerekli kanuni şartları yahut esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer”. Bu şartlar limited ortaklık müdürleri içinde geçerlidir. Bu çerçevede belirlenen durumların gerçekleşmesiyle beraber müdürlük vasfı kendiliğinden son bulacaktır. 363. Madde dikkate alındığında, limited ortaklıkta müdürlük vasfını sona erdiren sebepleri kanuni nedenler ve ortaklık esas sözleşmesinde öngörülen nedenler olarak ikiye ayırmak mümkündür.

4.1.1. Kanuni Sebeplerle Sona Erme

Müdürlük vasfı, müdürün ölümü, iflas etmesi, akıl hastalığı, akıl zayıflığı, savurganlık, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşam tarzı gibi fiil ehliyetini sınırlayan hallerin gerçekleşmesi veya ehliyetinin kaybedilmesi ya da üyelik için gerekli kanuni koşulları kaybetmesi halinde kendiliğinden sona erecektir²²⁰.

Ayrıca müdürün seçilmesine ilişkin mahkeme kararının iptali ve bu kararın kesinleşmesi ile de müdürlük sıfatı son bulacaktır. Ortaklığın tasfiyesi ve ticaret sicilinden silinmesi ile de müdürlerin görevleri sona erer. Limited ortaklığın sona ermesi durumunda da kural olarak müdürlük sıfatı kendiliğinden sona erer. Nitekim tam bölünme, birleşme veya tür değiştirme hallerinden biri nedeniyle ortaklık tasfiyesiz sona erer ki, bu hale münhasır olarak müdürlük sıfatı kendiliğinden sona erer.

4.1.2. Ortaklık Esas Sözleşmesi Öngörülen Sebeplerle Sona Erme

Esas sözleşmede yaş, ortaklık, mesleki faaliyetin bırakılması gibi şartlar öngörülebilir. Bu şartların gerçekleşmemesi veya daha sonradan yitirilmesi durumunda müdürlük vasfı da sona erebilecektir.

²²⁰ İSMAİLOĞLU, s.10.

4.2. İstifa (Çekilme)

Limited ortaklık müdürlerin istifa etmesiyle birlikte görevleri sona erer. İstifa tek taraflı bozucu yenilik doğuran bir hukuki işlemdir. Esas sözleşmede bu konuda hüküm konulabilir. Ancak bu hak esas sözleşme ile kısıtlanamaz. Müdürün uygunsuz bir zamanda istifası ortaklığa karşı tazminat sorumluluğu doğurabilecektir.

4.3. Azil (Görevden Alma)

Azil kanunda 630. madde de düzenlenmiştir.

“Genel kurul, müdürü veya müdürleri görevden alabilir, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlayabilir.

Her ortak, haklı sebeplerin varlığında, yöneticilerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını mahkemeden isteyebilir.

Yöneticinin, özen ve bağlılık yükümü ile diğer kanunlardan ve şirket sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal etmesi veya şirketin iyi yönetimi için gerekli yeteneği kaybetmesi haklı sebep olarak kabul olunur.

Görevden alınan yöneticinin tazminat hakları saklıdır.”

Genel kurul bu yetkisini kanunun 620. Maddesinde öngörülen salt çoğunluk kararı ile alır. Bu yetki genel kurulun devredilemez yetkileri arasında olup, başka bir organa devredilemez.

Ortaklarda haklı sebeplerin varlığı halinde, müdürün azlini talep edebilir. Ortaklara tanınmış bu hak vazgeçilmezdir²²¹. Ortaksal hak niteliğinde olan azil davası ortağa bağlı olduğu için, davanın kesin hükümle sonuçlanmasına kadar bu sıfatın korunması gerekecektir²²².

Ortakların müdürlerin görevden alınması için mahkemeye başvurularında haklı bir sebeplerin varlığı aranırken, genel kurulun görevden alma yetkisi haklı sebebe dayanmasına gerek yoktur. Genel kurul, müdürleri, herhangi bir sebep göstermeksizin görevden alabilir.

²²¹ ŞENER, s.707.; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.682.

²²² ŞENER, s.708, ; KARA AHMETOĞLU, s.113.

Ancak görevden alınan müdürün tazminat hakkı saklıdır. Müdür aynı zamanda azil kararının iptali için mahkemeye de başvurabilecektir²²³.

5. Ticaret Sicilinin Üçüncü Kişilere Etkisi

TTK m.586/2-c bendinde esas sözleşmede, müdürlerin ad ve soyadları ile unvanlarının yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Bu hükümde ortak olan - olmayan müdür ayırımı yapılmamıştır. TTK m.587/1-h de müdürlerin ad, soyadları veya unvanları ve yerleşim yerlerinin ticaret sicilinde tescil ve ilan edilmesi gerektiği belirtilmiştir²²⁴. Bu sebeple müdürler hem göreve gelirken hem de görevden alınırken ticaret siciline tescil edilmesi gerekir. Müdürlük vasfının kazanılması veya yitirilmesinden haberdar olmayan üçüncü kişiler için, ticaret siciline tescil ve ilan edilmesinden sonra hüküm ve sonuç doğurabilecektir.

²²³ Örnek olaylar için bkz. TEOMAN/Ömer, KENDİGELEN/Abuzer, Ticaret Hukuku Uygulamalı Ders Örnekleri, 4. Bası, İstanbul 2006, s.211-212.

²²⁴ BİLGE/Mehmet Emin, Ticaret Sicili, Beta Basım Yayım, İstanbul 1999, s.165 vd.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÜDÜRLERİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

1. Genel Olarak

Sorumluluk, meydana gelen zarardan kimin sorumlu olduğunu gösteren ve bu amaçla zarar görenin, zarar verene karşı zararın giderilmesini talep etmesini sağlayan kurallar bütünüdür²²⁵. Hukukta sorumluluk ile kastedilen, bir kimsenin hukuka aykırı bir hareketle başkasına verdiği zararı tazmin etmesi veya borçlunun ifasını hiç veya gereği gibi yerine getirmemesinden dolayı alacaklının uğradığı zararı tazmin yükümlülüğüdür²²⁶.

6102 s. TTK da mülga TTK da olduğu gibi limited ortaklıklarda müdürlerin sorumluluklarını anonim ortaklık hükümlerine atıf yapılmak suretiyle düzenlenmiştir²²⁷. Kanunun 644. maddesinde müdürlerin sorumluluğuna ilişkin hükümlerde anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarını düzenleyen hükümlerin uygulanacağı açıkça belirtilmiştir. Anonim ortaklık yönetim kurulu üyesinin sorumluluğundan bahsedildiğinde her şeyden önce sorumluluğun yönetim kurulu üyesine isnat edilip edilemeyeceği anlaşılır²²⁸. Yönetim kurulu üyelerinin, kanun veya esas sözleşmenin kendilerine yükledikleri görevleri kusurlu olarak ifa etmemelerinden sorumlu tutulabilmeleri için bu sorumluluğun onlara isnat edilebilmesi gerekir. Anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna tabi olacak kimseler olarak kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları sayılmıştır²²⁹.

Müdürlerin hukuki sorumluluğu esas itibariyle organa özgü bir sorumluluktur. Bu kapsamda müdürler, yöneticiler, tasfiye memurları ve kurucular bu sorumluluğun içinde hüküm altına alınmıştır. Müdürler ile limited ortaklık arasında bir sözleşme bağı kurulmakta ve bu sözleşme ile müdürler organ niteliği kazanmaktadır. Ancak organa özgü görevler müdürler ile limited ortaklık arasındaki sözleşmeden çok kanundan ve esas sözleşmeden

²²⁵ AKDAĞ GÜNAY, s.165.

²²⁶ AKDAĞ GÜNAY, s.166.

²²⁷ YAVUZ/Mustafa, Limited Şirketlerde Müdürlerin Hukuki Sorumluluğu, Mali Çözüm Dergisi, Ocak-Şubat 2013, s.182.; İSMAİLOĞLU, s.51.

²²⁸ ÇAMOĞLU/Ersin, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Zamanaşımı, Yaklaşım Dergisi, Mayıs 2012, www.ticaretkanunu.net/makale-20, s.11.

²²⁹ KARACA/Bedir, Anonim Ortaklıkta Müdürler ve Hukuki Sorumlulukları, 2. Bası, İstanbul 2010, s.122.; PULAŞLI/Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre, Anonim Şirketlerde Yöneticilerin, Hukuki Sorumluluğu, Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, s. 581.

kaynaklanmakta olup bu nedenlerle organa özgü yetkiyi kullanan müdürlerin yaptıkları işlemlerden veya görevlerini yaparken işledikleri haksız fiillerden bizzat ortaklık sorumludur²³⁰.

Mülga TTK döneminde özel sorumluluk halleri ayrıca düzenlenmiştir. Bu haller;

- Ödemelerin doğru olmamasından doğan sorumluluk halleri,
- Dağıtılan ve ödenen kar paylarının doğru olmamasından doğan sorumluluk halleri,
- Kanunen tutulması gereken defterlerin mevcut olmaması veya bunların intizamsız bir surette tutulması,
- Umumi heyetten çıkan kararların sebepsiz olarak yerine getirilmemesi,
- Müdürlerin sebebiyet verdikleri zararlardan doğan sorumluluk halleri,
- Esas sermayenin değiştirilmesinde kanun hükümlerine uyulmamış olmasından doğan sorumluluk halleri,
- Kuruluştaki yolsuzlukları araştırmamaktan doğan sorumluluk halleri,
- Genel kurul kararı aleyhine kötü niyetli olarak iptal davası açılmasından doğan sorumluluk halleri,
- Ortaklığın iflas etmesinden doğan sorumluluk halleri,
- Kanun ve esas sözleşme ile verilen görevlerin yapılmamasından doğan sorumluluk halleri,
- Haksız fiilden doğan sorumluluk halleri,
- Yanlış beyandan doğan sorumluluk halleri,
- Sır saklama yükümlülüğüne uymamaktan doğan sorumluluk halleri,
- Ortaklıkla işlem yapma yasağına uymamaktan doğan sorumluluk halleridir.

²³⁰ AYHAN/Rıza, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992, s.98.; YILDIZ, Limited Ortaklıkta Müdürlerin Sorumluluğu, s.64.; ALTAY, s. 195.; İSMAİLOĞLU, s.51.

Müdürlere özgü genel sorumluluk hallerini düzenleyen TTK m.553 mülga TTK m.336 dan farklı olarak, ayrı ayrı hangi hallerin sorumluluk doğuracağını belirtmemiş, genel ve kapsayıcı bir şekilde müdürlerin kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurları ile ihlal edip ortaklığın zarar görmesine sebep olmaları halleri olarak belirtmiştir.

Yönetim kurulu üyeleri kendilerine isnat edilen eylemden sorumlu bulunmaları halinde tüm malvarlığı ile sınırsız ve şahsi olarak sorumlu olacaklardır. Yani meydana gelen zarardan bütün malvarlıkları ile tazmin borcu altına gireceklerdir.

2. Sorumluluğun Şartları ve Genel Sorumluluk Halleri

Limited ortaklıklarda sorumluluk esasen ortaklık tüzel kişiliğine aittir. Kanunun 632. maddesinde de ifade edildiği gibi, “Şirketin yönetimi ve temsili ile yetkilendirilen kişinin, şirkete ilişkin görevlerini, yerine getirmesi sırasında işlediği haksız fiilden şirket sorumludur” hükmüne yer verilmiştir. Dolayısıyla müdürlerin sorumsuzluğu esastır. Ancak kanunun 553. Maddesinde anonim ortaklık yöneticilerinin sorumluluğa ilişkin hükümlerinin limited ortaklık müdürleri içinde uygulama alanı bulacağı belirtilerek, müdürlerin sorumluluğunu doğuran durumlar belirtilmiştir.

Müdürlerin sorumluluğu ile amaçlanan, zarar verene isnat edilebilecek ve onun hukuk düzenince onaylanmayan bir davranışından kaynaklanan zararın giderilmesidir. TTK'nın 553. maddesi gereği müdürler kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem ortaklığa hem pay sahiplerine hem de ortaklık alacaklılarına karşı verdikleri zararlardan sorumludurlar. Müdürler kusurlu hareket etmediklerini ispatlamaları halinde sorumluluktan kurtulacaktır. Hükümde “Kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlali” denilmek suretiyle, müdürlerin sorumluluğu doğuran sebepler somutlaştırılmıştır.

Hukuki sorumluluğun şartları genel bir prensip olan Türk Borçlar Kanununda m. 49 da düzenlenmiştir. Hükme göre kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. TBK m. 49 haksız fiil sorumluluğu düzenlemekte ise de bu hükmün sözleşmesel sorumluluk hallerinde uygulanabileceği kanunun 114/2 de açıkça belirtilmiştir²³¹. TBK m. 49'a göre hukuki sorumluluğun doğması için dört şartın

²³¹ AKDAĞ GÜNAY, s.185.

gerçekleşmesi gerekir. Bunlar zarar, hukuka aykırılık, kusur ve illiyet bağıdır²³². Şartlardan birinin eksikliği sorumluluğu ortadan kaldırır.

2.1. Zarar Kavramı

Hukuk mantığı gereği her ne sebepten kaynaklanırsa kaynaklansın, sorumluluk davalarının vazgeçilmez şartı olarak ortada bir zarar olmasıdır. Zarar olmayan bir durumda sorumlulukta olmayacaktır²³³.

Zarar, irade dışında kişinin maddi durumunda oluşan eksilme olarak nitelendirilebilir. Zarar görenin zarar verici olaydan sonra malvarlığının gösterdiği durum ile bu olay meydana gelmeseydi göstereceği durum arasındaki fark zarar olarak nitelendirilir²³⁴. Limited ortaklıkta ortaklığın, ortakların veya alacaklıların zararları malvarlığın meydana gelen bir azalma sonucu oluşan müspet (pozitif) bir zarar olabileceği gibi, olayların akışına, hayat tecrübelerine göre malvarlığında meydana gelebilecek artışın azalması sebebiyle oluşabilecek kardan yoksunluk (menfi zarar) şeklinde de ortaya çıkabilir²³⁵.

Müdürlere karşı açılacak sorumluluk davalarında hem müspet zarar hem de yoksun kalınan kar talep edilebilecektir. Zarar veren müdürün yaptığı zararlı eylem neticesinde kendisine bir çıkar sağlayıp sağlamamasının bu bağlamda bir önemi bulunmamaktadır. Hukuki sorumluluğa ilişkin açılacak bir davada mahkeme, öncelikle bir zararın bulunup bulunmadığını, zarar mevcut ise bunun birlikte verilen zarar mı, yoksa tek başına verilen zarar mı olduğunu açıklığa kavuşturacak; zararın oluşmasında sorumluluğu bulunmadığı tespit edilenler hakkında davayı reddedecektir.

Meydana gelmiş bir zarar yoksa müdür hukuka aykırı bir davranışı olsa bile, aleyhine sorumluluk davası açılmayacaktır. Nitekim Yargıtay'ın benzer mahiyette emsal pek çok kararı bulunmaktadır²³⁶.

²³² BİLGE, s.5.; YILDIZ, Limited Ortaklıkta Müdürlerin Sorumluluğu, s.64.; ÇEVİK, s.442.

²³³ EREN/Fikret, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 10. Bası, İstanbul 2008, s.472.; DOĞANAY/İsmail, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Batider, C.XVII, S.3,s.63.; AKDAĞ GÜNAY, s.185.; YAVUZ, s.188.

²³⁴ EREN, s.474.

²³⁵ AKDAĞ GÜNAY, s.186.

²³⁶ Yarg. 11. H.D. 25.10.1994, 1994/5627, 1994/7871 K. (www.kazanci.com.tr.)

2.1.1. Doğrudan Zarar – Dolaylı Zarar Kavramı

Sorumlu yöneticilere karşı dava açma hakkının münhasıran ortaklığa ait olması halinde, genel kurulun müdürlerin (yönetim kurulunun) etkisinde kalarak dava hakkından vazgeçmesi durumunda gerek ortaklığın gerekse de ortakların ve alacaklıların hakları tehlikeye düşebilecektir. Bu durumun önüne geçebilmek için kanun koyucu ortak ve alacaklılara müdürlere karşı ortaklığın dava hakkından bağımsız olarak doğrudan doğruya dava hakkı tanımıştır. Doğrudan ve dolaylı zararlar işte tam bu konuda önem arz etmektedirler. Meydana gelen zararın niteliği ortaklar ve alacaklıların dava hakkı olup olmadığını belirleyecektir.

Doğrudan zarar, ortaklığın, ortakların ve alacaklıların malvarlıklarında meydana gelen azalmayı ifade eder. Müdürlerin faaliyetleri sebebiyle doğrudan zarar gören kimse aslında genellikle ortaklığın kendisidir. Müdürlerin kanuna ve esas sözleşmeye aykırı davranışları öncelikle doğrudan ortaklığa zarar verir. Ortaklığın uğradığı doğrudan zararlar çoğunlukla ortaklar ve alacaklılar için dolayısıyla zarara neden olur. Doğrudan/dolayısıyla zarar ayırımı yalnızca ortaklar ve alacaklılar açısından söz konusu olup, ortaklık açısından zarar her zaman doğrudan zarar teşkil eder²³⁷.

Dolayısıyla zarar müdürlerin kanuna ve esas sözleşmeye aykırı hareketleri sonucunda ortaklığın malvarlığında meydana gelen zararın ortakların ve alacaklıların malvarlığına yansımaları durumudur²³⁸. Ortaklıklar hukukunda öngörülen dolayısıyla zararın özelliklerinden biriside, zararın ortaklığın bünyesinde olması, ancak ortakların ve alacaklıların malvarlığında henüz somutlaşmamış olmasıdır. İşte bu nedenle ortaklar ve alacaklılar tarafından açılacak sorumluluk davasında hükmedilecek tazminat ortaklığa verilecektir²³⁹. Ortaklara ve alacaklılara tanınan dava hakkı ile öncelikle ortaklığın zararının tazmin edilmesi amaçlanmaktadır.

Hukuk sistemimizde dolayısıyla zararlar ancak kanunda özel bir düzenleme bulunması halinde talep edilebilmektedir. Kanun koyucu anonim ve limited ortaklıklarda bu konuda özel bir düzenlemeye yer vererek doğrudan zarar gören ortaklığın yanı sıra, bu zarardan dolaylı bir biçimde etkilenen ortaklara ve alacaklılara da belirli koşullar altında dava hakkı

²³⁷ AKDAĞ GÜNAY, s.184.

²³⁸ AKDAĞ GÜNAY, s.189.

²³⁹ Yarg. 11. H.D. 07.03.2002 2001/10145 E. 2002/1999 K. (www.kazanci.com)

öngörmüştür²⁴⁰. Dolaylı zararlar durumunda ortakların ve alacaklıların dava açma hakkı kanunda düzenlenmiştir. Alacaklılar ancak ortaklığın iflas etmesi ve iflas idaresinin dava açmaması durumunda dolayısıyla zarar sebebiyle dava açabilecektir.

2.1.2. Zararın İspatı ve Hesaplanması

Bir hukuk kaidesi olarak zararı ispat yükü zarar görendedir²⁴¹. Ayrıca davada zararın sadece varlığının değil miktarının da rakamsal olarak tespit edilmesi gerekir. Ancak bu davalarda zararın rakamsal olarak belirlenmesi hayli güçtür. Zira ortaklar ve alacaklılar ellerinde yeterli bilgi ve argüman bulunmadığı için dolayısıyla uğradıkları zararın varlığını ispat etmeleri mümkün değildir²⁴². Zararın gerçek miktarının tespitinin mümkün olmadığı durumlarda, zararın varlığı ve tespiti için hâkimden hayatın olağan akışı ve zarar görenin aldığı tedbirleri dikkate alarak bir tespit yapması istenebilecektir.

2.2. Hukuk Aykırılık

Hukuka aykırılık unsuru kanunun 553. Maddesinde ifade edilmiştir.

“ Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlal ettikleri takdirde, kusurlarının bulunmadığını ispatlamadıkça, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.

Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar.

Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınamaz.”

Görüldüğü üzere hukuka aykırılık kavramı yasada ‘kanuna ve esas sözleşmeye aykırılık’ şeklinde belirtilmiştir. Bu konuda 6102 s. TTK, mülga TTK ile paralel bir

²⁴⁰ AKDAĞ GÜNAY, s.190.

²⁴¹ Türk Medeni Kanunu m.6 “Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.”

²⁴² AKDAĞ GÜNAY, s.193.

düzenleme içermektedir²⁴³. Doktrinde Tekinalp 6102 s. TTK'da, mülga TTK'dan farklı olarak sorumluluğun hukuki dayanağının değiştiğini, sorumluluğun kaynağı olarak vazifelerin yerine getirilmemesi değil, yükümlülüklerin ihlali olduğunu ileri sürmektedir²⁴⁴. Bu görüş yükümlülükleri, görevlerin belirli bir kategorisi olarak nitelendirildiği için eleştirilmiştir.

2.3.İlliyet Bağı

Sorumluluğun temel şartlarından birisi de illiyet (nedensellik) bağıdır. Sorumluluk ister sözleşme dışı sorumluluğa, ister sözleşme sorumluluğa, ister kusur sorumluluğuna, ister kusursuz sorumluluğa dayansın, illiyet bağının varlığı mutlaka aranır²⁴⁵. Zarar sonucu tazmin sorumluluğun doğabilmesi için zarar eylemin bir sonucu olarak ortaya çıkmalıdır.

Ülkemiz hukuk sisteminde uygun illiyet bağı teorisi benimsenmiştir. Bu teoriye göre zararlar fiil arasında uygun illiyet bağı bulunduğunu kabul edebilmek için söz konusu haksız fiilin, hayatın olağan akışına, hayat tecrübelerine göre böyle bir zarar sebep olabilmesi gerekir.

Müdürlerim sorumlu tutulabilmeleri için kanuna veya esas sözleşmeye aykırı fiili ile oluşan zarar arasında uygun illiyet bağı bulunmalıdır. Ancak tabii ki illiyet bağı tek başına yeterli olmayıp bunun yanında davranış veya olayın aynı zamanda zararlı sonucun uygun sebebi olması gerekmektedir.

Uygun illiyet bağı sonucu doğurmaya elverişli bir neden var iken, ortaya çıkan yeni bir neden ile ilk neden etkisiz hale gelmiş ise bu durumda illiyet bağı kesilmiş olacaktır. İlliyet bağının kesilmesi durumunda herkes kendi eyleminin meydana getirdiği zarar neticesinde sorumlu olacaktır. Ayrıca illiyet bağı, zarar görenin rızası, üçüncü kişinin ağır kusuru veya mücbir sebep durumunda da kesilebilir²⁴⁶

²⁴³ Mülga TTK m. 336/5 "Gerek kanunun gerek esas mukavelelerinin kendilerine yüklediği sair vazifelerin kasten veya ihmal neticesi olarak yapılmaması." şeklindedir.

²⁴⁴ Ünal/TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, 2. Bası, İstanbul 2012, Nr, 16-11; AKDAĞ GÜNAY, s.196.

²⁴⁵ AKDAĞ GÜNAY, s.197.

²⁴⁶ AKDAĞ GÜNAY, s.200.

2.4. Kusur Kavramı

Hukuki sorumlulukta kusur, sorumluluğun kurucu unsurudur. Kusur kavramı Borçlar Kanununda kasıt ve ihmal kavramları için kullanılmaktadır. Kast hukuka aykırı işlemin sonucunun istenmesi halidir²⁴⁷. İhmal ise zararlı sonucun doğmasını önlemek için hukuk düzeninin yüklemiş olduğu ödeve aykırı hareket etmek, gerekli özeni göstermemek ve gerekli tedbirleri almamaktır²⁴⁸. Hukuka aykırı sonucu meydana getiren fiili işleyen kimse, böyle bir kimsenin alacağı tedbirleri almamış, göstereceği dikkat ve özeni göstermemesi durumunda ihmalden dolayı sorumlu olacaktır²⁴⁹.

TTK m.553/1, mülga TTK m.336 ve İsviçre BK m.754'den farklı olarak, “kasten veya ihmal” kavramı yerine, kusur kavramını kullanmıştır. Bu çerçevede zararın kasıt veya ihmalle gerçekleşmiş olması, müdürlerin sorumluluğuna gidilmesi açısından önem taşımayacaktır. Kusur oranı hükmedilecek tazminatın belirlenmesinde dikkate alınacaktır.

Müdürlerin sorumlulukları kusur esasına dayanır. Kusursuz sorumluluk kanunda istisnai olarak düzenlenen durumlarda söz konusu olur. Hukuk sistemimiz bazı durumlarda kusura dayalı sorumluluk ile zararların karşılanmaması ve ispatın çok güç olması nedeniyle zarara uğrayanları korumak amacıyla kusursuz sorumluluk hallerine yer vermiştir. Ancak bazı hallere mahsus kusursuz sorumluluk istisna, kusur sorumluluğu ise asıldır²⁵⁰. Müdürlerin ellerindeki geniş yetkiler sebebiyle kusursuz sorumluluk hükümleri müdürler için uygulama alanı bulmaz. Müdürler kendisine kanunun ve esas sözleşmenin yüklediği görevlerden birini yerine getirmeyerek bir zarara sebebiyet vermesi halinde kusur sorumluluğunun doğmasına sebep olurlar. 6102 s. TTK müdürler için kusurlu sorumluluk prensibini benimsemiştir²⁵¹.

Kusur, müdürlerin hukuki sorumluluğu açısından 6102 s. TTK'nın 553. hükmü gereği aranan zorunlu şartlardan birisidir. Müdürlerin sorumluluğu bir kusur sorumluluğu olup, her türlü kusur hafif ihmal dahi kusurun doğumu için yeterlidir²⁵².

²⁴⁷ Fikret/EREN, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 10. Bası, İstanbul 2008, s.557.

²⁴⁸ AKDAĞ GÜNAY, s.202.

²⁴⁹ KARACA, s.125.; YAVUZ, s.189.; AKDAĞ GÜNAY, s.202.

²⁵⁰ KIRKAN/Merve, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2013, s.63.

²⁵¹ AKDAĞ GÜNAY, s.201.

²⁵² YILDIZ, Sorumluluk, s.68.; AKDAĞ GÜNAY, s.202.

Mülga TTK da müdürlerin sorumluluğu için kasıt ve ihmal kavramları kullanılmışken 6102 s. TTK da sadece kusur sözcüğü ile yetinilmiştir. Ancak kusur kavramının hafif ihmal de içine aldığı kanunun 553. maddesinde açıkça ifade edilmiştir²⁵³.

Müdürlerin kusurlarının tespitinde, müdürlerin yaptıkları işlemlerde gerekli bütün dikkat ve özeni gösterip göstermediğine bakılır. Buradaki ölçüt tedbirli bir yöneticinin göstereceği özen borcu kriteridir²⁵⁴. Bu nedenle hakkında sorumluluk davası açılan müdürün kendi işinde göstermesi gereken özeni gösterdiğini ispatlayarak sorumluluktan kurtulması mümkün olmadığı gibi, tecrübesizliği ve yeterince bilgi sahibi olmadığını ileri sürerek sorumluluktan kurtulması da mümkün değildir²⁵⁵.

Tabi ki müdürlerin her alanda detaylı bilgiye sahip olması beklenemez. Bu sebeple yapılacak iş ne kadar karmaşık ve büyük ise müdürlerde o kadar dikkatli ve özenli olmalı, konusu uzmanlık gereken durumlarda uzmanlardan gerekli yardım alınarak işlemler gerçekleştirilmelidir. Aksi durum müdürlerin sorumluluğunu doğuracaktır.

2.4.1. Kusurun İspatı

Mülga TTK m.336 da müdürlerin hukuki sorumluluğunun kusur sorumluluğu olduğu belirtilmekle birlikte burada Borçlar Kanununda öngörülen haksız fiil sorumluluğundan farklı olarak kusuru ispat yükü davacıya bırakılmamış, tam tersi müdürlerin kusursuzluğunu ispatlaması gerektiği düzenlenmiştir²⁵⁶. Mülga TTK ve 6102. s. TTK da kusur karinesi öngörülmeyle, müdürler ancak kusursuz olduğunu ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilmekteydi. Düzenlemede kusursuzluğun ispatı içinde bazı ölçütler belirtilmişti. Örnek olarak müdürün menfi oy kullanması ve bunu zapta geçirmesi, ortaklığın diğer organlarını bu konu üzerinde uyarması gibi işlemleri yerine getirmesi durumunda sorumluluktan kurtulmaktaydı²⁵⁷.

²⁵³ Hasan/PULAŞLI, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, s.571-573.

²⁵⁴ Aynı Yönde TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, s. 16-81.

²⁵⁵ PULAŞLI/Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Özen Sorumluluğu, Batider Mart 2009, C.XXV S.1, s.34; AKDAĞ GÜNEY, Sorumluluk, s.65.; YILDIZ, Sorumluluk, s.68.

²⁵⁶ Mülga TTK m.338" Yukarıki maddeler gereğince müteselsil mesuliyeti mucip olan muamelelerde bir kusuru olmadığını ispat eden aza mesul olmaz; hususiyle bu muamelelere muhalif rey vermiş olup keyfiyeti müzakere zaptına yazdırmakla beraber murakıplara hemen yazılı olarak bildiren veyahut mazeretine binaen o muamelenin müzakeresinde hazır bulunmayan aza dahi mesul değildir."

²⁵⁷ AKDAĞ GÜNAY, s. 209.

2.5. Genel Sorumluluk Halleri

Mülga TTK dan farklı olarak, 6102 s. TTK m.553 de müdürlerin ayrı ayrı hangi hallerin sorumluluk doğuracağını belirtmemiş, genel ve kapsayıcı bir şekilde müdürlerin kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurları ile ihlal edip ortaklığın zarar görmesine sebep olmaları hallerine hasretmiştir. Maddede belirtilen kanun ifadesi, sadece TTK değil, diğer kanunlardaki yükümlülükleri de kapsar²⁵⁸.

Kanunda belirtilen yükümlülük, müdürlerin kanunlardaki veya esas sözleşmede bir görev veya yetki bağlamında öngörülen hususlardaki yapma ve yapmama zorunluluğunu ifade eder²⁵⁹. Daha öncede değindiğimiz üzere müdürler limited ortaklıkta çok fazla görevi ve yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu görev ve yükümlülüklerin ihlali durumunda müdürlerin sorumluluğu söz konusu olacaktır. Yükümlülüklerin kusurlu olarak ihlali nedeniyle müdürlerin sorumlu olabilmeleri için, ihlal sonucu ortaklığın, ortakların ya da alacaklıların bir zarara uğraması gerekir.

3. Hukuki Sorumluluğun Fonksiyonları

3.1. Denkleştirici Fonksiyon

Denkleştirici fonksiyonun temelinde yatan düşünce zarar vermeme ve koşulların varlığı halinde zararın giderimidir. Zararın denkleştirilmesi fonksiyonu ortaklığın iflası dışında sermayenin korunmasına, ortaklığın iflası durumunda ise alacaklıların ve ortakların korunmasına yarar²⁶⁰.

3.2. Sermayenin Korunması Fonksiyonu

Anonim ve limited ortaklıklarda en önemli ilke sermayenin korunmasıdır. Nitekim 6102 s. TTK da sermayenin korunması ilkesi benimsenmiştir. Sorumluluk davası sermayeyi korumaya yönelik bir faaliyettir. Zira ortaklığın zarara uğraması veya ortaklar ve alacaklıların dolaylı zararları sonucu açacakları sorumluluk davalarında hükmedilecek tazminat ortaklığa verilecektir. Bu düzenleme sorumluluğa davalarının, sermayenin korumaya yönelik bir fonksiyon olduğunu göstermektedir²⁶¹.

²⁵⁸ HELVACI, s.51.; YILDIZ, Sorumluluk, s.66; YILDIRIM, s.166.

²⁵⁹ YILDIZ, Sorumluluk, s.66; TEKİNALP, s. 271.

²⁶⁰ AKDAĞ GÜNAY, s. 168.

²⁶¹ AKDAĞ GÜNAY, s. 168.

3.3. Kişiyi Koruma Fonksiyonu

Sorumluluk davaları sadece ortaklığı yani sermayeyi koruma amacı taşımaz. Bu durum özellikle ortaklar ve alacaklıların doğrudan gördüğü zararlarda karşımıza çıkar. Doğrudan görülen zararlar sebebiyle açılan sorumluluk davalarında sermayenin korunması değil kişisel çıkarların korunması söz konusudur²⁶². Kişiyi koruma fonksiyonu ortaklığın iflası durumunda, alacaklılara ve ortaklara tanınan dava hakkında kendini göstermektedir.

3.4. Önleyici Fonksiyon

Sorumluluk davaların önleyici fonksiyonu sayesinde ortaklıktaki sorumlu yöneticiler faaliyetlerinde daha dikkatli davranarak sağlıklı kararlar almaları sağlanacaktır. Sorumluluk davası neticesinde zararın tazmin edilme zorunluluğunun, müdürlerin davranışlarında daha dikkatli olmaya ve kararlarını ona göre vermeye sevk ettiği açık bir gerçektir.

4. Müdürlerin Sorumluluklarının Özellikleri

4.1. 6102 s. TTK ile Getirilen Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi

Müdürlerin Sorumlulukların temeli iki ilkeye dayanır. Bunlar, müteselsil sorumluluğa 6102 s. TTK ile getirilen değişiklikle oluşan farklılaştırılmış teselsül prensibi ve sorumluluğun kusur esasına dayanması şeklindedir.

Müteselsil sorumluluk kural olarak sözleşmeden kaynaklanır. Yani iki veya daha fazla kişinin bir borçtan sorumlu oldukları durumda söz konusu olur. Ancak yastada belirtilen istisnai durumlarda müteselsil sorumluluk kanundan da doğabilmektedir. Mülga TTK döneminde limited ortaklıklarda müteselsil sorumlulukta tam teselsül esas kabul edilmekteydi. Bu çerçevede müdürler kanun veya esas sözleşme gereğince kendi üzerine düşen görevleri kusurlu olarak yerine getirmezlerse, meydana gelen zarardan kusur oranlarına bakılmaksızın müteselsilen sorumlu olacaklardır²⁶³.

Müteselsil sorumluluk sistemi, müdürlerin (yönetim kurulu üyelerinin) birbirlerinin seçim ve tayininde herhangi bir yetkisi olmaması, zararın esas sorumluların ya malvarlığının olmaması ya da malvarlıklarına ulaşamaması nedeniyle sorumluluktan kurtulmaları, zarara hafif ihmalleriyle sebebiyet veren dürüst yöneticilerin, aleyhlerine açılan ve yıllar süren

²⁶² AKDAĞ GÜNAY, s. 169.

²⁶³ YAVUZ, s.190.; BAHTİYAR, s.136.; YILDIRIM, s.159 vd.; AKDAĞ GÜNAY, s. 252.

davalar sonucunda tüm birikimlerini kaybetmeleri gibi sebeplerle eleştirilmiş ve hafifletilmesi istenmiştir²⁶⁴.

Nitekim kanunda bu hükümler bazı düzenlemeler ile yumuşatılmıştır. Gerçekten de tam teselsül esasına dayalı müteselsil sorumluluğun, sadece kusurlu müdürler için söz konusu olabileceğine ilişkin kanunun 338 ve 339. maddelerindeki düzenleme ile sorumluluk doğuran görevin müdürlerden birine devri halinde sadece o müdürün sorumlu olacağını düzenleyen kanunun 336. maddesi ile müdürlerin sorumluluk hükümleri kısmen de olsa yumuşatılması sağlanmıştır²⁶⁵.

6102 s. TTK ile tam teselsül ilkesinden farklı olarak farklılaştırılmış teselsül ilkesi kabul edilmiştir. TTK'nın 557. maddesine göre birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları hâlinde, bunlardan her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar şahsen kendisine yükletilebildiği ölçüde, bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olur. Hükme göre birden fazla müdüre sahip limited ortaklıkta, müdürlerden her biri meydana gelen zarardan sadece kusurları oranında sorumlu olacak, tam teselsül ilkesinde olduğu gibi kusur oranına baskımsızın müteselsil sorumluluk taşımayacaklardır. Bu ilke ile beraber kanun koyucu alacaklıların korunması ilkesinden vazgeçilmiş olmaktadır.

Farklılaştırılmış teselsül ilkesi mülga TTK da düzenlenen tam teselsül ilkesi nazarı itibari alındığında ortaklık, ortaklar ve alacaklılar açısından daha aleyhe bir durum oluşturur. Zarar gören ortaklık, ortaklar ve alacaklılar tam teselsül durumunda kusur oranına bakılmaksızın müdürlerden alacağının tamamını talep edebilirken yeni düzenleme ile sadece o müdürün kusuru oranında sorumluluğuna gidilebilecektir²⁶⁶. Bu düzenleme ile kanun müteselsil sorumluluk ile kişisel sorumluluğu birbirine yaklaştırmış bulunmaktadır²⁶⁷. Farklılaştırılmış teselsül sistemi, müteselsil sorumlulukta bastırılan uygun illiyet bağımlı yeniden ön plana çıkararak, bir kimsenin yalnızca sebep olduğu kadar zarardan sorumlu olmasını sağlamaktadır²⁶⁸.

²⁶⁴ ÇAMOĞLU, s.22.; AKDAĞ GÜNAY, s. 253.

²⁶⁵ YILDIRIM, s.160.; HELVACI, s.27.

²⁶⁶ KIRKAN, s.66.; ERIŞ, s.1843.; YILDIZ, Sorumluluk, s.65.; YILDIRIM, s.161.

²⁶⁷ HELVACI/Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Sorumluluğunun Müteselsil Olmasının Anlamı ve İsviçre Borçlar Kanunu 759. maddesi ile Getirilen Müteselsil Sorumluluğun Anlamının Tanıtılması, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul 2001, s.232.; YILDIRIM, s.161.

²⁶⁸ DOĞAN/Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Bası, İstanbul 2011, s.256.; YAVUZ, s.190.

Farklılaştırılmış teselsül ilkesi ile beraber ortaklık, ortaklar ve alacaklıların zarara uğrama riski artmaktadır. Kanunun gerekçesinde alacaklıların bu ilke çerçevesinde zarar görmelerinin mümkün olduğu, ancak bunun sebebinin yüksek kusura sahip kişinin maddi yetersizliğinden kaynaklandığı belirtilmiştir²⁶⁹. Gerekçede ayrıca bu düzenleme ile alacaklıların zarara uğratılmadığını sadece onun zararının kanuna aykırı olarak başkalarına yükletilmesine engel olunduğu ifade edilmiştir.

TTK m.557/2 de farklılaştırılmış teselsül durumunda davacının zararını sorumlulardan ne şekilde isteyebileceği düzenlenmiştir. Hükme göre davacı birden çok sorumlu kişiyi zararın tamamı için birlikte dava edebilir ve hâkimin aynı davada her bir davalının tazminat borcunu belirlemesini isteyebilir. Kanun bu düzenleme ile davacıya, sorumluları ayrı ayrı tespit etmesinin önüne geçerek, zarar görenlere kolaylık sağlamıştır. Bu şekilde müdürlerinden eylemlerinden zarar görenler, kusurlarıyla ortaklığa zarar veren tüm müdürlere karşı dava açabilecek ve bu davada müdürlerin her birinin ödemesi gereken tazminat miktarını hâkim belirleyecektir. Yani davacı dava dilekçesinde kusurlu bulunan müdürleri belirtmeli ve bu iddialarını somutlaştırması yeterli olacaktır²⁷⁰.

6102 s. TTK ile getirilen düzenleme ile farklılaştırılmış teselsül ilkesi ile müdürlerin lehine bir durum yaratırken, diğer taraftan tüm sorumlulara karşı birlikte dava açma olanağı sağlayarak davacılar lehine bir durum meydana getirmektedir. Farklılaştırılmış teselsül, meydana gelen zarar dolayısıyla zarar verenlerin dış ilişkide alacaklıya karşı bireysel indirim sebeplerini ileri sürebilmelerine olanak sağlar.

Daha öncede değindiğimiz üzere müdürler, limited ortaklığın bir organı olup, organa özgü bir sorumluluk esasına tabidir. Organa özgü sorumluluk sistemi İsviçre sistemiyle uyumlu olacak şekilde farklılaştırılmış teselsül esasına dayandırılmıştır. Böylece organa özgü sorumluluğun kişisel bir sorumluluk olduğu, her müdürün ya da yöneticinin kendi kusurlu davranışlarından sorumlu olduğu belirtilmiştir²⁷¹.

²⁶⁹ YILDIRIM, s.162.

²⁷⁰ YILDIRIM, s.163.; AKDAĞ GÜNAY, s.261.

²⁷¹ ALTAY, s.199.; YILDIZ, Sorumluluk, s.65.

4.2. Farklılaştırılmış Teselsülde İndirim Sebepleri

Tazminat miktarı tespit edilirken, yöneticinin kusuru ile hal ve mevkiin icabı dikkate alınarak, yöneticinin kusurunun ağır olmaması durumunda, tazminatta indirim yapılabileceği kabul edilmektedir.

Zarar görenin zarara katlanması yani zarar görenin rızası da tazminat yükümlülüğünün indirilmesine hatta kaldırılmasına sebep olabilecektir. Buna karşın zararın oluşmasına üçüncü bir kişinin kusuruyla katılması tazminattan indirim sebebi teşkil etmez. Ancak kusur sorumluluğunda, üçüncü kişinin kusuru, zarar verenin kusurunu hafifletilmesini mazur gösteriyorsa, tazminatta indirim sebebi olarak dikkate alınır. Ayrıca hükmedilecek tazminat davalıyı müzayakaya düşürecek ise indirime gidilebilir²⁷².

Zarar verenin yükümlülüğün ihlali neticesinde kendisine bir çıkar sağlayıp sağlamamış olmasının, tazminatta indirim konusunda bir önemi bulunmamaktadır.

4.3. Farklılaştırılmış Teselsülün Uygulanamayacağı Durumlar.

Haksız fiil neticesinde müdürlerin üçüncü kişi veya kurumlara verdikleri zararlarda farklılaştırılmış teselsül ilkesi uygulama alanı bulmayacaktır. Zira bu durum eksik teselsül teşkil etmekte olup, zarar veren müdür ortaklığa rücu hakkına sahip değildir²⁷³. Ayrıca kanunun 553. maddesi gereği kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden müdürler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar. Zira hiç kimse kontrolü ve denetimi dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınmaz. Yani yetkinin müdürlerden birine veya üçüncü bir kişiye devredilmesi durumunda meydana gelen zararlardan diğer müdürler sorumlu olmayacaklardır²⁷⁴. Yönetim yetkisinin devri durumunda diğer müdürlerin gözetim ve talimat verme görevi devam edeceği gerekçe gösterilerek, o müdürlerin sorumluluğunun devam edeceği kabul edilemeyecektir. Mülga TTK döneminde ise kanunda açık bir düzenleme bulunmadığından doktrinde yönetim yetkisinin devri

²⁷² AKDAĞ GÜNAY, s. 266.

²⁷³ YILDIRIM, s.163.

²⁷⁴ Mülga TTK da benzer düzenleme için bkz. m.336.

durumunda müdürlerin gözetim ve denetim yükümlülükleri devam ettiği gerekçesiyle sorumluluklarının devam edebileceği ileri sürülmekteydi²⁷⁵.

Müdürlerin faaliyetlerini yerine getirirken üçüncü kişilerden yardım almaları halinde, bu kişilerin kusurları ile sebebiyet verdikleri zararlardan müdürler sorumlu olacaklardır²⁷⁶.

Son olarak da farklılaştırılmış teselsül dış ilişkide geçerli olan bir ilkedir. Yani müdürlerin borcun yerine getirilmesinden sonra kendi aralarında meydana gelecek rücu ilişkisinde yani iç ilişkilerinde farklılaştırılmış teselsül ilkesi uygulama alanı bulmayacaktır. Kanunun 557. maddesinde bu durum açıkça belirtilmiştir.

4.4. Müdürlerin Haksız Fiillerinden Ortaklığın Sorumluluğu

Müdürlerin haksız fiillerinden limited ortaklığın sorumlu olması için;

- Yapılan fiil limited ortaklığın bir organı tarafından gerçekleştirilmelidir. Müdürler limited ortaklığın organ görevlisi üyeleridir.
- Müdürler yaptıkları haksız fiillerini, vazifelerini yerine getirdikleri esnada gerçekleştirmeleri gerekir. Bu durumda Borçlar Kanununun da öngörülen adam çalıştırmanın sorumluluğuna ilişkin hükümler, uygun düştüğü ölçüde limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacaktır.
- Müdürlerin fiili hukuka aykırı (haksız) ve kusurlu bulunmalıdır.
- Sorumluluk için limited ortaklığın kusurlu olması da aranmayacaktır.

Müdürler limited ortaklığın temsilcileri olması sebebiyle, üçüncü kişilerle ortaklık adına yaptıkları tüm işlemlerden doğan hak ve borçlar, ortaklığın tüzel kişiliğine ait olacak ve dolayısıyla müdürlerin üçüncü kişilere karşı şahsen sorumlu olmaları söz konusu olmayacaktır²⁷⁷.

²⁷⁵ ÇAMOĞLU, s.75.

²⁷⁶ YILDIRIM, s.164.; AKDAĞ GÜNAY, s. 265.

²⁷⁷ PULAŞLI, Hukuki Sorumluluk, s. 578.; ÇEVİK, s.441.

5. Sorumluluk Davasının Tarafları

5.1. Davacılar

5.1.1. Ortaklık

Ortaklık adına dava açılmasına karar verme yetkisi müdürlere aittir. Müdürler aleyhine açılacak sorumluluk davalarında ise mülga TTK, 6102 s. TTK'dan farklı bir usul öngörmüştür. Gerçekten de mülga TTK m. 341 de sorumluluk davasının açılmasına karar verme yetkisi genel kurula tanınmıştır. Ancak genel kurul müdürler aleyhine sorumluluk davası açılmaması yönünde karar vermiş olsa bile, 1/10 paya sahip azınlığın dava açılması yönünde oy kullanması durumunda genel kurulun dava açılmasına karar vermesi gerektiği belirtilmiştir²⁷⁸.

6102 s. TTK m.616 da limited ortaklık genel kurulunun devredilemez ve devralınamaz görevleri sayılmıştır. Bu görevler arasında müdürler aleyhine sorumluluk davası açılması sayılmamıştır. Aynı şekilde kanunun 625. Maddesinde de ortaklık sözleşmesiyle ve kanunlarla genel kurula yetki verilmeyen tüm durumlarda müdürlerin yetkili ve görevli olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple müdür aleyhine açılacak sorumluluk davasına diğer müdürler karar vereceklerdir²⁷⁹. Müdürler bu kararları çoğunlukla alacaklardır. Oyların eşitliği durumunda başkanın oyu üstün sayılır²⁸⁰. Karar alınmadan dava açılması halinde mahkeme taraflara eksikliği gidermesi için süre verecek, bu süre içerisinde eksiklik giderilmezse davayı reddedecektir²⁸¹.

Ortaklık tek bir müdürden oluşuyorsa veya sorumluluk doğuracak konu tüm müdürleri ilgilendiriyorsa, bu durumda müdürlerin bu konuda karar almalarına olanak bulunmamaktadır.

²⁷⁸ KARACA, s.145.; YAVUZ, s.184.; ÇAMOĞLU, Sorumluluk, s.177-178.; HELVACI, s.110 vd.; İSMAİLOĞLU, s.79 vd.

²⁷⁹ YAVUZ, s.189.; YILDIRIM, s.167.; AKDAĞ GÜNAY, s.218.Aksi görüş için bkz. ALTAY, s. 236.; YILDIZ, Sorumluluk, s. 77. Yazarlara göre bu yetki genel kurula aittir. Zira TTK m.616 incelendiğinde müdürlerin atanması ve görevden alınması, ücretinin belirlenmesi ve ibrasında yetki genel kuruldadır. Görüldüğü üzere müdürler üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi genel kurula ait olup, görevden alma ve ibra konuları doğrudan sorumluluk davası ile ilgilidir.

²⁸⁰ TTK m.624.

²⁸¹ Mülga TTK 341. Maddede sorumluluk davası açılabilmesi için genel kurul kararının bulunması gerektiği belirtilmiştir. Doktrinde hakim görüş, bu şartın dava şartı olmadığı ve bu kararı olmadan bu davanın açılabileceği ve mahkemenin genel kurul kararı alınmaya kadar davayı bekletici mesele yapması gerektiği yönündedir (YILDIRIM, s.168.; PEKCANITEZ/Hakan, Anonim Ortaklıkta Denetçiler Tarafından Açılacak Davalar, DEÜHFD 1987, C.III, S.1-4 s.454 ; HELVACI, s.82.).

Böyle bir durumda genel kurul ya sorumluluk davası açılmasına kendisi karar verecek ya da ortaklığa yeni müdürler seçerek bu davanın açılmasına onların karar vermesini bekleyecektir.

Ortaklık iflas durumunda ise dava açma görevi iflas idaresinde olacaktır. Ortaklık tasfiye durumunda ise bu yetki tasfiye memurlarındadır²⁸².

5.1.2. Ortakların ve Alacaklıların Dava Hakkı

5.1.2.1. Hukuki Dayanağı

Kimi yazarlara göre; ortakların ve alacaklıların doğrudan doğruya zararları sebebi ile açtıkları davaların temel kaynağı sözleşmeseldir. Bu görüşteki yazarlara göre, ortakların ve alacaklıların davaları, üçüncü kişilerin sözleşmenin ihlal edilmesi nedeni ile tazminat isteyemeyecekleri kuralına getirilen istisnalardandır. Ortakların ve alacaklıların sözleşmeye aykırılığa dayanarak dava açabilmeleri için iki şartın gerçekleşmesi gerekmektedir. Buna göre müdürün zarar verici fiili aynı zamanda ortaklık ile aralarındaki sözleşmenin ihlalini teşkil etmeli ve pay sahibi ve alacaklı sıfatından dolayı ortaklık veya alacaklıların doğrudan doğruya zarar görmeleri gerekmektedir²⁸³.

Diğer bir görüşe göre ise; müdürler ile ortaklar ve alacaklılar arasında bir sözleşme ilişkisi olmadığından davanın hukuki içeriğinin sözleşmeye dayandığını söylemek de mümkün değildir. Üçüncü kişilerin zararını tazmin kuralına bir istisna da söz konusu değildir. Burada, ortaklar veya alacaklılar doğrudan uğradıkları zararın tazminini talep etmektedirler. Bu görüşü savunan yazarlara göre, davanın hukuki mahiyeti bu sebep ile TBK da ki haksız fiildir²⁸⁴.

Bu görüşe göre, ortaklık ile ortaklık alacaklıları ve ortaklar arasında vekâlet veya hizmet sözleşmesi gibi doğrudan sözleşmesel bir ilişki olmadığı için sorumluluğun sözleşmesel sorumluluk olduğunu söylemek mümkün değildir. Buradaki sorumluluk, haksız fiil sorumluluğudur. Bir olayda alacaklının sözleşmeye dayanması ile haksız fiile dayanması arasında önemli farklılıklar vardır. Akitlerde genel zamanaşımı süresi uzundur (10 veya 5 yıl); haksız fiillerde ise daha kısadır (2 veya 10 yıl). Sözleşmeye dayanan borç ilişkilerinde borçlu borca aykırı davrandığında, borçlu aleyhinde aksi ispatlanabilir bir kusur karinesi mevcuttur.

²⁸² ÇEVİK/Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, s.379, 4. Bası, Ankara 2003,

²⁸³ İMREGÜN, s.189.; ÇAMOĞLU, Sorumluluk, s.133.;ŞAHİNKUŞU, s.47.

²⁸⁴ ŞAHİNKUŞU, s.48.; AKDAĞ GÜNAY, Sorumluluk, s.115.

Bu durumda ispat yükü borçluda olup, borçlu kusursuzluğunu ispatlamalıdır. Alacaklının borçlunun kusurlu olduğunu ispat etmesi aranmaz. Alacaklı sadece alacaklı olduğunu, zarara uğradığını ve illiyet bağının varlığını ispatlaması yeterli olacaktır. Buna rağmen haksız fiilde, haksız fiilin koşullarını ispat yükü zarar görene düşer.

Ortaklar ile alacaklıların dava hakkı iki şekilde ortaya çıkabilir. Bunlardan birincisi bu kimselerin dolayısıyla uğradıkları zararlar için (yansıma zarar) dava hakkı, ikincisi ise doğrudan uğranılan zararlar için dava hakkı şeklindedir²⁸⁵.

5.1.2.2. Doğrudan Zararlar Durumunda Dava Hakkı

Ortakların ve alacaklıların müdürlerin faaliyet ve eylemleri sonucunda limited ortaklığın zararlarından bağımsız ve ayrı olarak uğramış oldukları zararlar doğrudan zararlardır²⁸⁶. Ortaklar ve alacaklılar müdürlerin işlem ve fiilleri neticesinde ortaklık veya alacaklı sıfatlarıyla sahip oldukları hakları, doğrudan zarar görmesi durumunda müdürlerden bu zararların tazminini doğrudan isteyebileceklerdir. Ortaklar ve alacaklılar açacakları bu davaları sözleşmeye aykırılığa dayandıracaklardır. Tabi bu durum için müdürün eylemi ortaklık ile aralarındaki sözleşmeyi de ihlal etmelidir. Eğer müdürün zarar verici eylemi bu nitelikleri barındırmıyorsa bu durumda ortaklar ve alacaklılar haksız fiile dayanarak dava açabileceklerdir.

Bu davanın, ortaklar ve alacaklılar tarafından açılabilmesi için genel kurul kararına gerek duyulmadığı gibi, teminat da aranmayacaktır. Ayrıca dolayısıyla uğranılan zarar sebebiyle açılan davalardan farklı olarak, talep edilen tazminat ortaklığa değil, bizzat ortağa veya ortaklık alacaklısına verilecektir. Bu davanın diğer davadan bir diğer farkı da, davacının davanın açıldığı sırada pay sahibi veya ortaklık alacaklısı olmasının yeterli olup, bu sıfatın yargılama sonuna kadar muhafaza etmenin gerekli olmamasıdır²⁸⁷.

Ortakların doğrudan uğradıkları zarara örnek olarak şunlar gösterilebilir²⁸⁸;

- Bir kimsenin yasaya aykırı düzenlenmiş bir bilançoya güvenerek pay sahibi olması,

²⁸⁵ İMREGÜN, s.247.; KARACA, s.148.; ÇAMOĞLU, Sorumluluk, s. 117 vd.; HELVACI, s.124.; Örnek mahkeme kararı ve Değerlendirme için Bkz. TEOMAN/Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Kitap:15, 2012-2013, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014, s.303-319.

²⁸⁶ YILDIRIM, s.169.

²⁸⁷ KARACA, s.151.; HELVACI, s. 152.; ÇAMOĞLU, Sorumluluk, s. 151.

²⁸⁸ KARACA, s.151.; PULAŞLI, Şirketler Hukuku, 2003, s.490.

- Sermaye artırımında ortakların, yeni pay alma haklarının ihlal edilmesi,
- Bir ortağın payının kanuna aykırı şekilde iptali veya sermaye payına uygun olarak temettü hissesi ödenmemesi vs.

Ortaklık alacaklılarının doğrudan uğradığı zarara örnek olarak ise, bilançonun doğruluğuna güvenerek ya da ortaklığın durumu hakkında müdürlerce verilen yanlış bilgiler sonucunda ortaklığa kredi vermiş olmaları gösterilebilir²⁸⁹.

Müdürlerin ibra edilmesi doğrudan zararlarda, ortakların ve alacaklıların dava hakkını etkilemez. Ortağın ibra kararında olumlu oy kullanmış olması dahi bu hakkı ortadan kaldırmaz²⁹⁰.

Alacaklıların doğrudan gördükleri zararlarda açacakları sorumluluk davaları dolayısıyla gördükleri zararlardan farklı olarak ortaklığın iflası dışı durumlarda da açılabilir²⁹¹.

5.1.2.3. Dolayısıyla Zararlar Durumunda Dava Hakkı

Müdürlerin zarar verici eylemleri sonucu ortaklık zarar görür. Bu durumlarda ortaklıkla beraber özellikle ortaklar ve bazı durumlarda alacaklılarda zarar görmektedir. Ortaklığın gördüğü doğrudan zarar ortaklar ve alacaklılar için dolaylı zarar teşkil etmektedir²⁹². Ortaklığın zararı ortakların ve alacaklıların dolayısıyla zararının olmazsa olmaz koşuludur. Ortaklık malvarlığında meydana gelen zarar ortakların ortaklık pay değerlerinin de azalmasına neden olur²⁹³. Aynı şekilde ortaklıkta oluşan zarar neticesinde ortaklıktan alacaklı olan kişilerde zarar görme tehlikesi ile karşılaşılırlar. Bu durumlarda hem mülga TTK hem de mevcut TTK dolayısıyla görülen zararlar için ortaklara ve alacaklılara dava hakkı tanımıştır.

5.1.2.3.1. Dolayısıyla Zararlarda Ortakların Dava Hakkı

Ortakların ortaklığın uğramış olduğu zararlardan dolayı dava açmada hukuki menfaati bulunmaktadır. Tabi ki müdürler aleyhine açılacak sorumluluk davasını açma yetkisi asıl olarak zarar gören limited ortaklığa aittir. Ancak ortaklıkta meydana gelen zarar neticesinde ortakların hisselerini de etkileyeceği için ortakların da dava açma yetkisi bulunmaktadır.

²⁸⁹ KARACA, s. 152.; ÇAMOĞLU, Sorumluluk, s. 142.

²⁹⁰ AKDAĞ GÜNAY, s. 224.

²⁹¹ ŞAHİNKUŞU, s.58 vd.; YILDIRIM, s.169.

²⁹² ÇAMOĞLU/POROY/TEKİNALP, s.340.; PULAŞLI, s. 488.; AKDAĞ GÜNAY, s.225.

²⁹³ ARSLAN, s.159.; YILDIRIM, 169.

TTK 555. Maddesi gereği ortaklar açacakları bu davada ortaklığın tüm zararının tazminini talep edebileceklerdir. Talep edilecek tazminat miktarı ortağın kendi hissesine düşen zararın miktarı değil, ortaklığın gördüğü zararın tamamıdır. Ancak bu davalarda tazminatın kendilerine değil ortaklığa verilmesini talep edebilirler²⁹⁴. Ortaklığın iflası hâlinde, tazminatın ortaklığa ödenmesini isteme hakkını ortaklık alacaklıları da sahiptir. Ancak, pay sahiplerinin (ortakların) ve alacaklılarının istemleri önce iflas idaresince ileri sürülür. İflas idaresi öngörülen davayı açmadığı takdirde, her pay sahibi veya alacaklı bu davayı açabilir. Elde edilen hasılat, İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre, önce dava açan alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis olunur; bakiye, sermaye payları oranında davacı pay sahiplerine ödenir; artan iflas masasına verilir.(TTK m.556).

6102 s. TTK ile mülga TTK'dan farklı bir düzenleme öngörülerek dava açan ortağı korumak istenmiştir. Gerçekten de düzenlemeye göre ortağın açtığı dava haklı ise, hâkim, mahkeme masraflarını ve avukatlık ücretini, bu giderler davalıya yükletilerek ödetilemediği durumlarda, davacı ortakla ortaklık arasında, hakkaniyete uygun bir şekilde paylaşır²⁹⁵. Bu düzenleme ile ortaklar hareketsiz kalan ortaklık yerine bu davayı açtıkları için dava giderlerini düşünüp davadan vazgeçmelerini önlemeye çalışmıştır²⁹⁶.

5.1.2.3.2. Dolayısıyla Zararlarda Ortaklık Alacaklıların Dava Hakkı

6102 s. TTK ile getirilen düzenleme ile beraber ortaklık alacaklılarının her durumda dolayısıyla zararlar nedeniyle dava açma hakkı kısıtlanmıştır. Alacaklılar ancak belirli şartların gerçekleşmesi durumunda dolayısıyla oluşan zararlardan dolayı dava açabileceklerdir.

Alacaklılar, ortaklığın iflas etmiş olması, alacaklıların sorumluluk davası açılması için iflas idaresine başvurmaları ve yapılan başvuruya rağmen iflas idaresinin müdürler aleyhine sorumluluk davası açılmaması durumunda dava açabileceklerdir. Sorumluluk davası sonucunda elde edilen tazminat ortaklık adına hükmedilecektir. Ancak İcra İflas Kanunu çerçevesinde elde edilen tazminattan öncelikle dava açan alacaklıların bedelleri ödenir ve

²⁹⁴ TTK m.555 “Şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir. Pay sahipleri tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebilirler.

Pay sahibinin açtığı davayı hukuki ve maddi sebepler haklı gösterdiği takdirde, mahkeme, dava giderleriyle avukatlık ücretini, bu giderler davalıya yükletilemediği hâllerde, davacı pay sahibiyle şirket arasında, hakkaniyete göre paylaşır.”

²⁹⁵ YILDIRIM, s.172.

²⁹⁶ AKDAĞ GÜNAY, s.226-227.

geriye kalan miktar iflas masasına verilecektir²⁹⁷. Alacaklı aynı zamanda ortak ise yukarıda belirtilen şartlar aranmadan dava açabilecektir.

5.1.3. İflas İdaresini ve Tasfiye Memurlarının Dava Açma Hakkı

Ortaklığın iflası ve müdürlerin sorumluluğunun bulunduğu durumlarda, dava açılması gereken hallerde, müdürler hakkında dava açma hakkı iflas idaresindedir.

İflas dışı sebeplerle ortaklığın infisah etme durumu söz konusu olursa, bu durumda dava açma hakkı tasfiye memurlarına aittir.

5.2. Davalılar

Sorumluluk davasında, davalılar sorumluluğun müteselsil olduğu tüm müdürlerdir. Ancak farklılaştırılmış teselsül ilkesi gereği davacı davayı tüm müdürlere karşı açsa da, hangi müdürün hangi miktar üzerinde sorumlu olacağı hâkim kararı ile tespit edilecektir. Ancak müdürlerin kişisel sorumluluklarını doğuran durumlarda dava sadece o konu ile mesul müdüre açılacaktır. Müdür veya müdürler kurulundaki üyelerden birisi tüzel kişi ise, bu durumda dava tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiye değil, doğrudan tüzel kişiye karşı açılacaktır²⁹⁸.

5.3. Sorumluluk Davasında Ortaklığın Temsili

Limited ortaklıklarda ortaklığı temsil yetkisi müdürlere aittir. Dolayısıyla açılacak davalarda ortaklığı müdürler temsil edecektir. Ancak sorumluluk davalarında bu mümkün değildir. Zira burada müdürler sorumlu olarak davalı tarafta yer alacaklardır. Ancak sadece belli müdürlerin sorumlu olduğu durumlarda diğer müdürler sorumlu olmadıkları için ortaklığı temsil edebileceklerdir. Tüm müdürlerin sorumlu yani davalı olduğu durumlarda ortaklığa kayyım atanmalı ve ortaklık atanmış kayyım aracılığıyla temsil edilmelidir. Aleyhine sorumluluk davası açılma kararı alınmış müdürün görevi başkaca bir nedenle sona ermesi durumunda, ortaklığa yeni seçilecek müdür, bu davada ortaklığı temsil edecektir²⁹⁹.

Ortaklık tasfiye halinde ise açılacak sorumluluk davalarında ortaklığı tasfiye memurları, ortaklık iflas halinde ise iflas idaresi temsil edecektir³⁰⁰.

²⁹⁷ YILDIRIM, s.173.

²⁹⁸ Hasan/PULAŞLI, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, s.584.; YILDIZ, Sorumluluk, s. 79.

²⁹⁹ ŞAHİNKUŞU, s.53.; ÇAMOĞLU, s.108; ARSLAN, s.214.

³⁰⁰ YILDIRIM, s.174.

5.4. Sorumluluk Davalarında Diğer Hususlar

5.4.1. Görevli ve Yetkili Mahkeme

Sorumluluk davalarında görevli mahkeme Asliye Ticaret Mahkemesidir. Limited ortaklıklarda müdürlerin sorumluluklarını gerektiren haller Ticaret Kanununda düzenlendiği için, bu hususta açılacak sorumluluk davalarında görevli mahkeme Asliye Ticaret Mahkemesi olacaktır (TTK m.4).

Yapılan son değişikliklerle beraber Asliye Ticaret Mahkemeleri yeniden üç kişilik heyet olarak oluşacaktır. Asliye Ticaret Mahkemesinin bulunmadığı yerlerde Asliye Hukuk Mahkemesi bu davalara Asliye Ticaret Mahkemesi sıfatı ile bakacaktır.

Yetkili Mahkeme ise TTK m.561 de düzenlenmiştir. Hükme göre sorumlular aleyhinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açılabilir. Hükümden de anlaşılacağı üzere kanun koyucu yetkili mahkemeyi düzenlerken aynı zamanda görevli mahkemeyi de tekrar belirtmiştir.

Yetkili mahkeme olarak ortaklığın merkezinin dışında HMK da belirtilen genel yetki kuralı gereği müdürlerin yerleşim yerinde de dava açılabilir. Ancak yerleşim yerleri birbirinden farklı birden fazla müdüre karşı sorumluluk davası açılacaksa bu durumda ortaklık merkezinin bulunduğu yer mahkemesi ortak yetkili mahkeme olarak kabul edilecek ve dava bu mahkemede görülecektir.

Taraflar yetki sözleşmesi yapılarak da yetkili olmayan bir mahkeme yetkili hale getirilebilir³⁰¹. HMK gereği sadece tacirler veya kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek bir uyuşmazlık hakkında, bir veya birden fazla mahkemeyi sözleşmeyle yetkili kılabilirler. Ancak yetki sözleşmesi yapılabilmesi için tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği bir konu olmalı, yazılı olmalı, uyuşmazlık belirlenebilir olmalı ve yetkili kılınan mahkeme gösterilmiş olması gerekir³⁰². Müdürler ve ortaklık TTK kapsamında tacir oldukları için yetki sözleşmesi yapılmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

³⁰¹ YILDIRIM, s.176.

³⁰² HMK m.18 "Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri konular ile kesin yetki hâllerinde, yetki sözleşmesi yapılamaz. Yetki sözleşmesinin geçerli olabilmesi için yazılı olarak yapılması, uyuşmazlığın kaynaklandığı hukuki ilişkinin belirli veya belirlenebilir olması ve yetkili kılınan mahkeme veya mahkemelerin gösterilmesi şarttır."

Ayrıca taraflar uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözülmesi için anlaşabilirler. Bunun için taraflar arasında yazılı olarak bir tahkim sözleşmesi yapılmalıdır. Tahkim şartı esas sözleşme ile de kararlaştırılabilecektir.

5.4.2. Davaların Birleştirilmesi ve Kesin Hüküm

Ortaklığı, ortakları veya alacaklıları zarara uğratan bir eylemden birden fazla kişinin sorumlu tutulması durumunda, bu kişilerin birlikte dava edilmesi zorunlu değildir. Bu kişiler hep birlikte dava edilebileceği gibi, her birine karşı ayrı ayrı da dava açılmasında da bir sakınca bulunmamaktadır. Bu durumda bu kişiler arasında ihtiyari dava arkadaşlığı mevcuttur³⁰³. Müdürün dışında, zarar doğurucu eylemle ilgili diğer kişilere karşı da dava açılması halinde, bu davaların birleştirilmesi zorunlu değildir. Ancak usul ekonomisi ve yargılamanın hızlı gerçekleşmesi için birleştirilmesinde fayda bulunmaktadır.

Müdürün de sorumlu olduğu olayla ilgili, başka kişilere karşı dava açılması ve mahkeme tarafından verilen kararın kesinleşmesi durumunda, bu davada verilen hükmün müdüre etkisinin ne şekilde olacağı sorunu karşımıza çıkacaktır. Böyle bir durumda mahkeme de açılan davada müdür taraf olmadığı için, söz konusu karar müdür için bağlayıcı olmayacak, ancak bu karar müdür için ileride açılacak sorumluluk davasında kuvvetli bir delil niteliği taşıyacaktır³⁰⁴.

5.4.3. Yargılamada Usul

Sorumluluk davalarında basit yargılama usulü uygulanacaktır³⁰⁵. Bu husus 6102 s. TTK m.1521 de düzenlenmiştir. Hükme göre “Ticaret ortaklıklarında, ortakların veya pay sahiplerinin ortaklıkla veya birbirleriyle ortaklık ortaklığından veya pay sahipliğinden kaynaklanan davalarda veya ortaklığın yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları ya da denetçilerine karşı açılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır” şeklinde düzenlenmiştir.

Basit yargılama usulü uygulandığı için davalarda dilekçeler aşamasında replik ve düplik dilekçeleri yer almaz. Bu davalar adli tatilde de görülebilir. Yasa koyucu, Ticaret Kanununda bu şekilde oluşan uyuşmazlıkların hızlı ve etkili bir şekilde çözümlenmesi için

³⁰³ HELVACI, s. 150.; KARACA, s. 167.

³⁰⁴ KARACA, s.168.; HELVACI, s. 151.

³⁰⁵ KARACA, s. 168.; YILDIZ, Sorumluluk, s.79.; YAVUZ, s.185.

basit yargılama usulünü kabul etmiştir. Bu sayede davalar çok daha hızlı ve etkin bir şekilde çözüme kavuşturulabilecektir.

6. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran Haller

6.1. İbra İle Sorumluluğun Ortadan Kalkması

İbra kelimesi aslen Arapça kökenli olup, aklama, beraat etme, temize çıkarma anlamına gelmektedir³⁰⁶. İbra, tüzel kişinin karar alma organlarının, hesap veren organın üyelerine karşı, işlemlerin hukuk, ekonomik ve iktisadi yönlerden uygun olduğunun bir karar ile ifade etmesi anlamına gelir³⁰⁷. Ortaklıklar alanında düzenlenen bu ibra, bu yönüyle borçlar hukukunda düzenlenen ibra akdinden ayrılmaktadır. Zira tüzel kişiler alanındaki ibra borçlar alanında düzenlenen ibra sözleşmesinden farklı olarak ibra edilenin kabulüne gerek duymamaktadır³⁰⁸. Ancak ibra kararının geçerli olup hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için karşı tarafa ulaşması gerekir. Bununla birlikte ibranın gerçekleşmesi ibra edilen kimsenin bunu kabul etmesine gerek yoktur.

Müdürleri sorumluluktan kurtaran hallerden biride ibradır. Limited ortaklıklarda genel kurul ibra kararı vermekle müdürler aleyhine, görevleri ve yükümlülükleri sebebiyle gerçekleştirmiş oldukları genel kurulca bilinen işlemlerin kanuna veya esas sözleşme hükümlerine uygun olduğunu, sorumluluklarının bulunmadığını ve müdürler aleyhine olarak sorumluluk davası açılmayacağını kabul etmektedir³⁰⁹. Ortaklık ibra kararıyla beraber müdürün veya müdürlerin belirtilen zamanlardaki eylemlerinden dolayı sorumluluklarının olmadığını kabul etmiş olmaktadır. Ancak ibra, ortaklık dışındakilere etkisi olmayan, tümüyle ortaklık içi bir hukuki işlemdir. Bu bağlamda ibra sadece ortaklığı ve belli şartlarda pay sahiplerini yani ortakları bağlar. Bunun ötesinde, ibra kararının özellikle alacaklılara bir etkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, ortaklığın sorumluluk davası açma hakkı ibra kararı ile son bulmasına rağmen, alacaklıların ve kural olarak pay sahiplerinin yani ortakların uğramış oldukları zarar ve kayıplar için dava açma hakları devam etmektedir.

³⁰⁶ ÇELİK/Aydın, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Kasım 2007, s.1.

³⁰⁷ AKDAĞ GÜNAY, s. 289.

³⁰⁸ EREN, s.1222; AKDAĞ GÜNAY, s. 289.

³⁰⁹ MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı, Kapsamı ve Geri Alınması, Batider, 2001, C. XXI, S.2, s.5; KARACA, s.159. vd.; ÇAMOĞLU, s.198; BİLGE, s.81; YILDIRIM, s.183.

İbra kararını ortaklık genel kurul verebilir. Bu yetki genel kurulunun mutlak yetkileri arasında olup, devredilemez (TTK m.616). Genel kurul ibra kararını kural olarak olağan genel kurul toplantılarında alır, ancak olağanüstü genel kurul toplantılarında da ibra kararı alınmasında kanunen bir sakınca bulunmamaktadır.

TTK m. 559 da müdürlerin sorumlulukları konusunda özel bir düzenleme bulunmaktadır. Hükme göre müdürlerin ortaklığın kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumlulukları, şirketin tescili tarihinden itibaren dört yıl geçmedikçe sulh ve ibra yoluyla kaldırılamayacaktır³¹⁰.

Genel kurul tarafından alınan ibra kararı genel veya özel nitelikte olabilecektir. İbra kararında herhangi bir sınırlandırma yapılmıyorsa ibra kararı genel niteliktedir. Genel kurul tarafından alınan ibra kararı konu, zaman veya kişi bakımından sınırlandırılması durumunda ise özel nitelikte ibra kararı alınmıştır³¹¹. Genel kurul tüm müdürler (yönetim kurulu) için tek bir kararla ibra kararı verebileceği gibi, her bir müdür için ayrı ayrı karar vermek suretiyle bazı müdürleri ibra etmeyebilir.

Ayrıca TTK m. 424 gereği bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı aksine başkaca herhangi bir hüküm öngörmüyorsa, müdürlerin ibrası sonucunu doğuracaktır. Bilançonun onaylanmasına rağmen genel kurul açık olarak müdürlerin ibra edilmediğine karar verdiği durumlarda ise ibra gerçekleşmiş olmayacaktır³¹². Nitekim benzer hükmün yer aldığı mülga TTK m.380'e ilişkin olarak Yargıtay da çeşitli kararlarında, genel kurulun, bilançonun onaylanması ve ibra kararını ayırabileceğini belirtmektedir³¹³. Bilançoda ciddi hata ve eksikliklerin bulunması ve genel kurul üyelerinin bunu bilmemeleri veya fark edememeleri durumunda ise alınan onama kararı ibra anlamına gelmeyecektir.

İbra, genel kurulun bilgisine ulaşan işlem ve konuları kapsar³¹⁴. Genel kurulun hiçbir şekilde bilgi sahibi olmadığı ve öğrenmesi durumu da bulunmayan işlemler ibranın kapsamında değildir. Zira genel kurulca bilgi sahibi olunmayan bir konuda genel kurulun ibra kararı vermesi mümkün değildir. Böyle bir durumda verilen ibra kararı hukuken sakattır³¹⁵. Nitekim bu husus kanunun 424. Maddesinde açıkça düzenlenmiştir. Bu durumlarda kanun

³¹⁰ YILDIRIM, s.184.

³¹¹ KARACA, s. 159-160.; MOROĞLU, Batider, s.8; ERİŞ, s.2083.; AKDAĞ GÜNAY, s.294.

³¹² ÇELİK, s.218.; KARACA, s. 160.; ERİŞ, s.2096.; YILDIRIM, s. 185.; AKDAĞ GÜNAY, s.295.

³¹³ Yarg. 11. H.D. 25.11.2004, 2004/2554 E. 2004/11495 K. (www.kazanci.com.tr)

³¹⁴ HELVACI, s.138.; AKDAĞ GÜNAY, s. 296.

³¹⁵ AKDAĞ GÜNAY, s. 296.

koyucu ibranın hüküm ve sonuçlarını doğurmayacağını özel olarak düzenlemiştir. Bu düzenlemeye paralel bir düzenleme mülga TTK m. 380 de yer almaktadır. Ancak yeni düzenleme eskisinden farklı olarak, bilançonun gerçeği yansıtmadığı durumlarda, bilinçli hareket etmiş olma şartını aramaktadır. Yani bilançonun gerçeği yansıtmadığı her durumda değil, bilançoğu düzenleyenlerin bilinçli hareket etmeleri halinde ibranın geçersizliği söz konusu olacaktır. Madde gerekçesinde bilinç sözcüğünün kasıt sözcüğünden kaçınmak amacıyla konulduğu ifade edilmiştir³¹⁶.

TTK m. 617/III atfı gereğince limited ortaklıklar için de uygulama alanı bulan TTK m. 413/II'e göre, genel kurul toplantılarında gündeme bağlılık esastır. Gündemde bulunmayan konular genel kurulda görüşülemez ve karara bağlanmaz³¹⁷. Bu kural müdürlerin ibrası içinde geçerlidir. İbra konusu gündeme getirilmeden genel kurul ibra kararı veremeyecektir. Ancak bütün ortakların oy birliği ile gündeme yeni bir madde eklenerek müdürlerin ibrası hususu karar bağlanabilecektir³¹⁸.

6.1.2. İbrada Karar Yeter Sayısı

Limited ortaklıklarda müdürlerin ibrasına ilişkin olarak özel bir karar yeter sayısı düzenlenmemiştir. Dolayısıyla genel kurul basit çoğunluk ile ibra konusunda karar alabilecektir³¹⁹. Ancak daha önceden de ifade ettiğimiz üzere müdürlerin sorumlulukları kuruluş işlemlerinden veya esas sermayenin arttırılmasından kaynaklanıyorsa, bu durumda müdürler ortaklığın tescilinden itibaren dört yıl boyunca ibra edilemeyeceklerdir³²⁰. Dört yılsonunda ise müdürlerin ibra edilmeleri için esas sermayenin onda birinin (azınlık) müdürlerin ibra edilmemesi yönünde oy kullanmaması gerekecektir (TTK m. 559). Yani müdürlerin ibra edilip edilmemesi azınlık karar verecektir³²¹.

6102 s. TTK m. 619 da oydan yoksunluk düzenlenmiştir. Hükme göre herhangi bir şekilde ortaklık yönetiminde yer almış kişiler, müdürlerin ibralarına ilişkin oylamada oy kullanamayacaktır. Bu hüküm kanunda emredici olarak düzenlendiği için esas sözleşme ile bu

³¹⁶ AKDAĞ GÜNAY, s. 297.

³¹⁷ Aksi görüş için bkz. TEKİNALP/Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları, s.414.

³¹⁸ TTK m.416/II "Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir; aksine esas sözleşme hükmü geçersizdir."

³¹⁹ ÇAMOĞLU, s.204; YILDIRIM, s. 187.

³²⁰ YILDIRIM, s. 187.

³²¹ YAVUZ, s.191.; YILDIRIM, s. 187.

oy yasağı kaldırılamayacaktır. Bu yasak sadece müdürlerin açık ibrasında değil, bilançonun onaylanması suretiyle meydana gelen ibra durumunda da geçerli olacaktır³²².

6.1.3. İbra Kararlarının Hukuki Niteliği

İbra hukuki niteliği itibariyle menfi bir borç ikrarıdır³²³. İbra kararı yenilik doğurucu bir karardır ve geçmişe etkili olarak sonuç doğurur. İbra kararların geçerli olabilmesi için öngörülen karar yeter sayısına ulaşılması gerekir. Aksi durumda alınan ibra kararı yokluk yaptırımına tabi olacaktır. Yokluk veya butlanla sakat olan ibra kararları açılacak tespit davaları ile belirlenebileceği gibi, açılacak davalarda defa olarak da ileri sürülebilecektir³²⁴.

İbra kararına aleyhte oy kullanan genel kurul üyeleri ise 6102 s. TTK hükümleri gereği altı ay içinde sorumluluk davası açmaları gerekir. Bu süre içinde dava açılmazsa aleyhte oy kullanmalarına rağmen süreyi kaçırdıkları için bu haklarını ileri süremeyeceklerdir. Zira bu hakları zamanaşımına uğramış olacaktır.

Son olarak belirtmek gerekir ki TTK hükümleri gereği ibra kararları genel kurul tarafından geri alınamayacaktır³²⁵ (TTK m. 558). Kanun bu hüküm sayesinde bir genel kurulun aldığı ibra kararını, zamanaşımı süresi içinde bir diğer genel kurulun kaldırmasını engellemek istemiştir. Ancak ibra kararı, diğer genel kurul kararları gibi, kanun, esas sözleşme veya dürüstlük kuralına aykırı ise bu durumda iptal davasına konu olabilecek ve iptal edilebileceklerdir. Bu durumda alınan ibra kararının geçersiz olup olmadığına mahkeme karar verecektir. İbranın mutlak hükümsüzlüğü yani yokluk veya mutlak butlanla sakatlığı, ilgisi bulunan herkes tarafından ileri sürülebilir. Genel kurul kararlarının yokluk³²⁶ veya

³²² KARACA, s. 161-162.; YILDIRIM, s. 188.

³²³ İSMAİLOĞLU, s.85.; KARACA, s. 158.; MOROĞLU, Batider, s. 5; ÇAMOĞLU, s.198; BİLGE, s.81; HELVACI, s.137.; AKDAĞ GÜNAY, s.291. Aksi görüş için ULUSOY/Erol, Şirketler Hukukunda İbranın Hukuki Niteliği, Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s. 253-271. Yazara göre, ibranın hukuki niteliği menfi bir borç ikrarı değil, maddi hukuk anlamında edimi yerine getirmekten imtina hakkı veren bir savunma aracıdır. Menfi borç ikrarı ise hata, hile, ikrah ile ilgili durumlar hariç olmak üzere alacak talebini sona erdirir. İbra kararının menfi borç ikrarı olarak kabule edilmesi durumunda, ortaklığın tazminat alacağına artık kesin olarak sona bulması gerekir. Hâlbuki alınan ibra kararı ortakların ve alacaklıların dava hakkını ortadan kaldırmaz ve engellemez. Ayrıca davada hükmedilecek tazminat ortaklığa ödenir.

³²⁴ YILDIRIM, s. 189.

³²⁵ ÇELİK, s.201.; YAVUZ, s.191. Kanunun gerekçesinde bu düzenlemenin amacının, hakkında dava açılmamış ve sonuçlarını doğurmuş bulunan ibra kararlarının yıllar sonra kaldırılmasının işlem güvenliği anlayışına ve hukuka uygun olmadığıdır.

³²⁶ Genel kurul kararlarının yokluğu, bir kararın meydana gelmesi için kanunun öngördüğü unsur ve şartların hiçbirinin mevcut olmaması durumunda gerçekleşen sakatlık halidir(Ayrıntılı bilgi için bkz. ÇELİK, s.205).

butlanla sakat olması halinde tespit davası açılabilceği gibi, yokluk veya butlan defii yoluyla da ileri sürülebilir. Alınan karar iptal edilebilir bir karar ise, buna karşı süresinde iptal davası açılabilir. Bu hususların mevcut olmaması durumunda ibra kararından dönülemez. Zira ibra kararları tek taraflı yenilik doğuran hukuki işlemlerdir ve bir kez geçerli olarak doğduktan sonra bu kararlardan geri dönülmesi söz konusu olamaz³²⁷. Ayrıca ibra kararın yoklukla veya butlanla sakat olmasının pay sahipleri ve alacaklılar açısından pratik bir önemi yoktur. Zira onlar her durumda dava açabileceklerdir.

6.1.4. İbra Davası

6.1.4.1. Genel Olarak

Müdürler genel kurul tarafından haksız olarak ibra edilmedikleri konusunda bir inançlarının bulunması durumuna ortaklık merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurarak kendilerinin ibra edilmelerini isteyebileceklerdir. Müdürlerin bu davayı açabilmeleri için genel kurulun toplantıda müdürleri ibra etmemesi gerekir. Genel kurulun toplanamaması veya herhangi bir sebeple ibra konusunu karara bağlayamadığı durumlarda da müdürler ortaklık merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurarak ibra edilmelerini isteyebilirler.

Bu dava, genel kurul tarafından ibra edilmemiş müdürler tarafından ortaklığa karşı, ortaklık merkezinin bulunduğu Asliye Ticaret Mahkemesinde açılır. Bu davada müdürler hatasız bir yönetim ile ortaklığı idare ve temsil ettiklerini, hesap ve bilançonun usulüne uygun olduğunu ve ibra edilmemelerini sağlayacak herhangi bir sebebin bulunmadığını ispat etmeleri gerekecektir³²⁸.

6.1.4.2. Hukuki Niteliği

İbra davasının hukuki niteliği konusunda doktrinde iki farklı görüş bulunmaktadır. Bir görüşe göre bu davayı menfi tespit davası olarak değerlendirmek gerekir. Bu görüşe göre mahkeme, ibra davası sonucunda ortaklığın müdürleri ibra etmesi yönünde karar vermeye

³²⁷ POROY/Reha, TEKİNALP/Ünal, ÇAMOĞLU/Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2011, Nr.615b.; MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı Kapsamı ve Geri Alınması, Makalelerim II, İstanbul 2006, s. 61.; KIRCA/İsmail, İbra Kararının Geri Alınması ve Bankacılık Kanununun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali ve Zamanaşımı, BATİDER, 2006/VII, C.XXIII, S.3, s.31-34.; ÇELİK, s.201 vd.

³²⁸ ERİŞ, s. 2086; YILDIRIM, s. 192.

zorlayamaz. Burada müdürler açtıkları ibra davası ile ileride kendi aleyhlerine açılacak tazminat davasına yer olmadığına karar verilmesini talep edeceklerdir³²⁹.

Bir diğer görüşe göre ise ibra davası eda davası olarak değerlendirmek gerekir. Bu durumda ibra edilmeyen müdür ortaklığın merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurarak, ortaklık adına ibra anlamına gelecek bir karar vermesini veya ortaklığın ibra kararı vermesi yönünde ortaklığı zorlayacak hüküm vermesini talep edebileceklerdir³³⁰.

Kanaatimce, ibra davasının hukuki niteliği menfi tespit davası niteliğindedir. Müdürler ibra davası sonunda alacakları mahkeme kararı ile ileride aleyhlerine açılacak sorumluluk davalarına karşı kesin delil kazanmış olacaklardır³³¹.

6.1.5. Sorumluluk Davalarına İbranın Etkisi

6.1.5.1. Ortaklığın Sorumluluk Davasına İbranın Etkisi

İbra kararı ile beraber ortaklık müdürler aleyhine sorumluluk davası açamayacaktır. İbra kararı ile beraber, müdürlerin o dönemde yapmış oldukları işlem ve hareketler, ortaklık tarafından kabul edilmiş ve bu işlemler sebebiyle müdürlerin sorumlu olmayacağı anlamına gelir. Tabi bu durum haklarında ibra kararı verilen müdürler için geçerli olacaktır. İbra kararı verilmeyen müdürler için sorumluluk devam edecektir. İbra kararı açık veya zımni olarak verilebilir. Genel kurul tarafından müdürlerin ibralarının reddi durumunda, sorumluluk davası açma hakkının saklı tutulduğu anlamına gelir. Bu durumda müdürler aleyhine sorumluluk davası açılabilir. Ancak ibranın reddedilmesi halinde sorumluluk davası kendiliğinden açılmış sayılmaz³³².

6.1.5.2. Ortakların Sorumluluk Davasına İbranın Etkisi

6.1.5.2.1. Dolaylı Zararlar Sebebiyle Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın Etkisi

Burada ikili bir ayırım yapmak gerekir. Eğer ortak ibra kararında olumlu oy kullanmışsa bu durumda o ortağın dava açma hakkı düşecektir³³³. İbra lehine oy kullanan

³²⁹ ŞAHİNKUŞU, s.71.; YILDIRIM, s. 192-193.

³³⁰ İSMAİLOĞLU, s.85.

³³¹ ÇAMOĞLU, s. 193; YILDIRIM, s. 193.

³³² AKDAĞ GÜNAY, s.309.

³³³ BİLGE, s. 100; PULAŞLI, Şirketler, s. 497.

ortak, ancak iradesinin hata, hile veya ikrah gibi sebeplerle sakatlanması durumunda sorumluluk davası açabilecektir³³⁴.

Eğer ortak ibra kararı yönünde oy kullanmaması durumunda, ortakların dava hakkı üzerinde bir etkisi olmayacak ve ortak sorumluluk davası açabilecektir. Ancak 6102 s. TTK mülga TTK dan farklı olarak kısa bir hak düşürücü süre öngörmüştür. Bu çerçevede ibra yönünde oy vermeyen ortaklar ibra kararının alınmasından itibaren 6 ay içinde sorumluluk davası açmaları gerekir. Aksi durumunda hak düşürücü süre geçtiği için mahkeme süre yönünden davayı reddedecektir. Böyle bir düzenleme getirilmesinde ki amaç ise müdürlerin sürekli olarak sorumluluk tehdidi altında olmalarını engellemek ve müdürlerin görevlerini daha rahat bir şekilde gerçekleştirmelerini sağlamaktır.

Son olarak da ortaklığa ibra kararı alındıktan sonra katılan ortakların durumunu değerlendirmek gerekecektir. 6102 s. TTK m. 558' e göre ibra kararını bilerek ortaklıktan hisse alan ortaklar, müdürler aleyhine sorumluluk davası açamayacaktır. Hisselerini devreden eski ortak ibra aleyhine oy kullanmış olsa bile, yeni ortak ibra kararını bilerek hisse almışsa dava açma hakkı olmayacaktır³³⁵. Tabii bu durumun geçerli olabilmesi için yeni ortağın ibranın içeriği ve koşulları konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olması, iradesinin herhangi bir sebeple sakata uğramamış olması gerekecektir.

6.1.5.2.2. Doğrudan Zararlar Sebebiyle Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın Etkisi

Ortakların uğradığı doğrudan zararlarda ortaklar açacakları sorumluluk davalarını, ortaklık adına değil kendi adlarına açarlar ve dava sonunda kazandıkları tazminat ortaklığa değil bizzat o ortağın kendisine verilir. Bu sebeple müdürlerin ortaklık tarafından ibra edilip edilmemelerinin bu dava açısından bir önemi bulunmamaktadır. Doğrudan zarar durumunda ortak, müdürler için genel kurulda ibra yönünde oy kullansa bile sorumluluk davası açabilecektir³³⁶.

6.1.5.3. Alacaklıların Sorumluluk Davasına İbranın Etkisi

Daha önceden de değindiğimiz üzere, müdürlerin ortaklığın malvarlığını, kalitesini ve değerini düşüren faaliyetleri ortaklık alacaklıları için dolaylı zarar oluşturur. Alacaklılar

³³⁴ BAHTIYAR, s. 194.; AKDAĞ GÜNAY, s. 310.; YILDIRIM, s.194.

³³⁵ YILDIRIM, s. 195.

³³⁶ ÇAMOĞLU, s. 222; YILDIRIM, s.196; ERİŞ, s.2087.

dolayısıyla gördükleri zararlardan ancak ortaklığın iflas etmesi ve iflas idaresinin müdürler aleyhine sorumluluk davası açmaması durumunda dava açabileceklerdir.

Alacaklılar ortaklığa göre üçüncü kişi konumunda bulunmakta olup, ortaklık tarafından alınan ibra kararı alacaklılar için bağlayıcı nitelikte olmayacaktır. Zira ortaklık tarafından alınan ibra kararı ortaklığın iç işleyişi ile alakalı olup, ortaklığa göre üçüncü kişi konumunda bulunan alacaklıların dava açma hakkını engellemeyecektir³³⁷. Doktrinde farklı bir görüş ise sorumluluk davasında asli dava açma hakkının ortaklığa ait olduğunu ve ortaklığın müdürleri ibra etmesi durumunda alacaklıların uğramış oldukları dolayısıyla zararlar sebebiyle dava açma hakkının olmayacağını ileri sürmektedirler³³⁸.

6.2. Kusursuzluğun İspatı

Limited ortaklıkta müdürler, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemekle veya ihlal etmekle birlikte bu eylemleri kusurlu olarak yapmadıklarını ispat etmeleri durumunda sorumluluktan kurtulacaklardır. Bu durumda müdür kendisine bir kusur yüklenemeyeceğini kanıtlayıp, ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir. Bu durumda, davacı taraf yalnız zararın varlığını ve bu sorumluluğun sebebinin bildirecektir. İspat yükü müdüre ait olup, meydana gelen zararda kusurlu olmadığını ispat ederek sorumluluktan kurtulmaya çalışacaktır.

6.3. Zarar Görenin Rızası

Müdürler, limited ortaklık genel kurul kararlarını, geciktirmeksizin ve gereği gibi yerine getirmekle yükümlüdür. Aksi bir durum müdürlerin sorumluluğunu doğuracaktır. Genel kurul tarafından alınan bir kararın yerine getirilmesi durumunda ortaklığın zarara maddeleri arasında yer alan zarar gören kişinin rızası ilkesi limited ortaklıklar içinde uygulanması durumu ortaya çıkacaktır.

Türk Borçlar kanununda zarar görenin rızası halinde gerçekleşen fiil hukuka aykırı sayılmayacağı belirtilmiştir. Mülga TTK döneminde müdürlerin, ortaklık çıkarlarına aykırı genel kurul kararlarını, ifa etme yükümlülüğü olup olmadığı doktrinde tartışılmıştır. Bazı yazarlara göre, ortaklık çıkarlarına aykırı bir genel kurul kararının müdürlerin uyarı ve telkinlerine rağmen alınması durumunda artık bu kararlar müdürler için talimat niteliği

³³⁷ ÇAMOĞLU, s. 222; BİLGE, s. 100.; AKDAĞ GÜNAY, s. 310.

³³⁸ ARSANLI, C. II, s.189. (YILDIRIM, s.197, bkz. dipnot 713.)

taşıyacak ve bu kararların yerine getirilmesinden müdürler sorumlu olmayacaktır³³⁹. Aksi görüşteki yazarlara göre müdürlerin genel kurula değil ortaklığa karşı sorumlu oldukları, bu sebeple de genel kurul tarafından alınan bir karar ortaklık çıkarlarına aykırı olması durumunda, genel kurul tarafından ifa edilmesi için ısrar edilse bile müdürlerin bu kararları yerine getirmemesi gerektiğidir. Aksi bir durum müdürlerin sorumluluğunu doğuracaktır³⁴⁰.

Genel kurul tarafından alınan hukuka uygun geçerli bir kararın müdürler tarafından yerine getirilmesi durumunda, ortaklığa karşı sorumluluğu ortadan kaldıracaktır. Tabii bu durum dolaylı zararları sebebiyle alacaklıların açacakları sorumluluk davalarında geçerli olmayacak ve müdürlerin sorumluluğuna gidilebilecektir. Son olarak da zarar görenin rızası durumu müdürlerin devredilemez görev ve yetkilerinde geçerli olamayacak ve bu durumlarda müdürlerin sorumluluğuna gidilebilecektir.

6.4. Sulh

Sulh, mevcut bir uyuşmazlığın resmi kurumları devreye sokmadan, tarafların karşılıklı anlaşması ve fedakârlığı ile ortadan kaldırılmasıdır. Sulh olunmasıyla beraber uyuşmazlık ortadan kalkar.

6102 s. TTK sulh sözleşmelerine ilişkin yeni bir düzenleme getirmemektedir. Bu konuda açık bir düzenleme mevcut değildir. Kurucuların ve müdürlerin sorumluluklarından dolayı dört yıl geçmeden sulh ve ibra yoluna gidilemeyeceğine ilişkin düzenleme, sadece kuruluştan doğan sorumluluğa ilişkin olup, müdürlerin, kuruluş dışındaki sorumluluklarına kıyas yolu ile uygulanmaz. Zira 6102 sayılı TTK. m.559'un kıyasen uygulanması durumunda ortaklığın kuruluş dışında müdürler ile sulh sözleşmesi yapma durumu sınırlandırılmış olacaktır. Ortaklık kuruluş dışındaki diğer sorumluluk durumlarında, bu hükümden dolayı dört yıl geçmedikçe müdürler ile sulh anlaşması yapamayacaktır. Oysaki sözleşme özgürlüğü ancak yasada açıkça düzenlenmesi durumunda kısıtlanabilir. Ayrıca kanunun m.559'un kuruluş dışındaki sulh sözleşmesine kıyasen uygulanması durumunda, sözleşmenin geçerliliği sadece dört yıl geçmesi koşuluna değil, genel kurul onayı ve azlığın muhalefet etmeme koşuluna da bağlı olacaktır³⁴¹. Bu sakıncalar ve herhangi bir açık hüküm olmaması da dikkate

³³⁹ AKDAĞ GÜNAY, s.315.

³⁴⁰ HELVACI, s.59; AKDAĞ GÜNAY, s.315.;PULAŞLI/Hasan, Şirketler Hukuku, 8. Bası, Adana 2009, s.329.

³⁴¹ AKDAĞ GÜNAY, s.321.

alınarak ortaklığın genel hükümler çerçevesinde (kuruluştan doğan sorumluluk dışında) sulh veya feragat ile alacağını istediği zaman sona erdirebilir³⁴².

6.4.1. Sulh Sözleşmesinin Ortakların Dava Hakkına Etkisi

Ortakların dava hakkı açısından sulh sözleşmelerine ibra anlaşmalarına ilişkin hüküm kıyas yoluyla uygulanmalıdır. Sulh sözleşmesinde, ibra anlaşmasından farklı olarak sorumlu tutulan müdür, ortaklığı idare ve temsile yetkili organ ile bir anlaşma yaparak sadece ortaklığın kendisine dava açmasına engel olabilmektedir. Sulh sözleşmesi genel kurulun onayına sunulmuş ise, burada olumlu oy kullanan pay sahibinin dolayısıyla zararı sebebi ile dava açmaması gerekir. Aksi bir durum hakkın kötüye kullanımını teşkil etmiş olur

Sulh sözleşmesine kabul etmeyen pay sahibi için dolayısıyla zarar sebebiyle açılacak sorumluluk davası 6 aylık hak düşürücü süreye tabi olur³⁴³.

Genel kurulda, sulh sözleşmesine onay veren pay sahibi, sonradan dolayısı ile zararı sebebi ile dava açamayacaktır. Sulh sözleşmesi genel kurul tarafından onaylanırken oy kullanmayan pay sahibi ise, dava açabilecek ancak, talep edilecek tazminat, sulh olunan miktar ortaklığa ödenmekle zarar bu oranda azalacağından, ortaklığın geriye kalan zararı ile sınırlı olacaktır³⁴⁴.

6.4.2. Sulh Sözleşmesinin Alacaklıların Dava Haklarına Etkisi

Alacaklıların doğrudan zarar uğradıkları durumlarda, sulh sözleşmesi onların dava hakkını etkilemeyecektir. Alacaklılar sadece iflas halinde dolayısıyla uğradıkları zararlarının tazmini için dava açma hakkına sahip olup bu hak iflas idaresi tarafından kullanılmadığı zaman ortaya çıkacaktır.

Dolayısıyla zarar gören pay sahipleri ve alacaklılar da müdürler ile sulh sözleşmesi yapmaları mümkündür. Tarafların karşılıklı rızaları ile yapılan bu sözleşme taraflar için bağlayıcı nitelikte olacaktır. İleride açılacak sorumluluk davalarında müdürler bu anlaşmayı mahkemede defî olarak ileri sürebileceklerdir.

³⁴² AKDAĞ GÜNAY, s.320.; ŞAHİNKUŞU, s. 67.

³⁴³ 6102 s. TTK m.588/2'nin kıyasen uygulanması durumunda.

³⁴⁴ AKDAĞ GÜNAY, s.325.

6.5. Zamanaşımı İle Sorumluluğun Ortadan Kalkması

Sorumluluk zamaaşımı ile de ortadan kalkabilir. Belli sürelerin dolması ile beraber müdürlere karşı dava hakkı ortadan kalkar ve oluşan borç eksik borç haline gelir. Zamaaşımı konusunda 6102 s. TTK, mülga TTK dan farklı düzenlemeler öngörmüştür. Gerçekten de mülga TTK da zamaaşımı ile ilgili hükümler farklı yerlerde düzenlenmiş ve atıflara yer verilmişti. 6102 s. TTK ile beraber zamaaşımı konusunda atıflardan kaçılmış ve zamaaşımı kanunda açık ve kesin bir şekilde düzenlenmiştir.

6102 s. TTK m.560 da üç tip zamaaşımı süresi düzenlenmiştir. Hüküm; “Sorumlu olanlara karşı tazminat istemek hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamaaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanununa göre daha uzun dava zamaaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamaaşımı uygulanır.” şeklindedir.

Hükümden de anlaşıldığı üzere iki yıllık süre, sorumluların ve zararın öğrenilmesinden itibaren başlayacaktır. Yani sorumlular ve zarar birlikte öğrenilmesi durumunda süre başlayacaktır. Zararın bütün olarak değil de kısmen öğrenilmesi durumunda süre, zararın öğrenilen kısımları için o tarihten itibaren, öğrenilmeyen kısımları için ise öğrenildiği tarihten itibaren başlayacaktır³⁴⁵.

Sorumluların birden fazla bulunması durumunda sürenin başlayabilmesi için tüm sorumluların öğrenilmesi şart değildir. Her sorumlu için süre kendisinin öğrenilmesi tarihinden itibaren başlayacaktır.

Ortakların dava hakkı olduğu durumlarda ise süre, ortaklıktan bağımsız nitelikte olup, her ortak için süre zarar ve sorumluların kendisi tarafından öğrenilmesi ile başlayacaktır. Doktrinde azınlık görüş olarak ortağın dava hakkının ortaklığın dava hakkından doğduğunu, bu sebeple ortaklık için başlayan zamaaşımı süresinin ortaklar içinde başlayacağını ileri sürmektedir³⁴⁶.

Alacaklılar ise dolaylı gördükleri zararlar için, ortaklığın iflas etmiş olması ve iflas idaresinin dava açmaması durumunda dava açabilecekleri için, alacaklılar için zamaaşımı

³⁴⁵ YAVUZ, s.191., ÇAMOĞLU, s.222; YILDIRIM, s. 179.

³⁴⁶ YILDIRIM, s.180.

süresi iflas idaresinin dava açamayacağını alacaklılara bildirmesi tarihinden itibaren başlayacaktır.

Belirtmek gerekir ki ortakların ve alacaklıların doğrudan doğruya gördükleri zararlar sebebiyle açacakları davalarda burada belirtilen süreler uygulanmayacak ve zarar hangi hukuki durumdan kaynaklanmışsa, zamanaşımı süreleri de bu duruma göre tespit edilecektir³⁴⁷.

Hükümde ifade edilen beş yıllık zamanaşımı süresi ise zarar doğurucu eylemin oluşması ile başlar. Dava açmaya yetkili kişiler, zararı ve zararı meydana getiren kişiyi beş yıl sonra öğrenmiş olsalar dahi, onların dava hakkı zamanaşımına uğramış olacaktır. Yasa koyucunun buradaki amacı beş yıllık bir süre öngörerek müdürlerin daha uzun bir süre sorumluluk tehdidi altında kalmalarını engellemek ve müdürlerin görevlerini daha rahat bir şekilde gerçekleştirmesini sağlamak istemesidir.

Hükümde öngörülen ceza zamanaşımı süresi ise, sorumluluk yaratan eylem, aynı zamanda suç teşkil etmesi durumunda ve Türk Ceza Kanununda (TCK) o suç için daha uzun bir süre öngörülmesi halinde Ceza Kanunda öngörülen sürenin uygulanacağıdır. TCK da asgari zamanaşımı süresi sekiz yıl olarak belirtilmiştir³⁴⁸. Bu sebeple sorumluluk teşkil eden fiil aynı zamanda suç teşkil etmesi durumunda TTK da yer alan beş yıllık sürenin bir anlamı kalmayacak ve sorumlu müdürler sekiz yıllık zamanaşımı süresine tabi olacaklardır

³⁴⁷ YILDIRIM, s. 179.; AKDAĞ GÜNAY, s.327 vd.

³⁴⁸ TCK m. 66/I-e.

DEĞERLENDİRME

Mülga TTK'da olduğu gibi 6102 s. TTK'da da limited ortaklık müdürlerinin ehliyeti konusunda açık bir ifade bulunmamaktadır. Tam ehliyetli bir kimsenin limited ortaklıkta müdür olabilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak sınırlı ehliyetsizler ve sınırlı ehliyetliler konusunda kanunda açık bir düzenleme yer almaması, uygulamada karışıklığa sebep olmaktadır. Ancak seçilecek müdürlerin tam ehliyetli olması, hem ortaklığı, hem ortaklıkla muhatap olacak üçüncü kişileri hem de müdür seçilecek kişinin kendisinin korunmasını sağlayacaktır. Bu sebeple kanunda açık bir düzenleme yer almasa da limited ortaklıkta seçilecek müdürlerin tam ehliyetli olması gerektiği kanaatindeyiz.

6102. s. TTK ile özden organ ilkesinden vazgeçilmiştir. Bu çerçevede Kanun koyucu bu düzenleme ile mülga TTK'dan farklı olarak, ortaklık esas sözleşmesi ile veya ortaklık genel kurulu ile ortaklığa müdür atanmadığı takdirde tüm ortakların müdür sıfatını taşıması ilkesinden vazgeçmiştir. Bu nedenle müdürler ya ortaklık sözleşmesi ile ya da ortaklık genel kurulu tarafından yapılan seçimle atanacaktır. Ancak kanun koyucu bu düzenlemeyi öngörse de limited ortaklığın idaresini tamamen üçüncü kişilere bırakılmasına karşı çıkmış ve en az bir ortağın limited ortaklıkta müdür olarak bulunması gerektiğini belirtmiştir.

Müdürler ile ortaklık arasındaki hukuki ilişkinin niteliği de hukukumuzda oldukça tartışmalıdır. Müdürler ile ortaklık arasındaki hukuki ilişki mevzuatımızda yer alan sözleşme tiplerine benzese de hiçbirine tam olarak uymamaktadır. Bu nedenle müdürler ile ortaklık arasındaki ilişkiye öncelikle kanun veya esas sözleşme hükümleri ile ortaklık ile müdürler arasındaki somut akdi hükümleri uygulanmalı, bunlarla sorun çözülemiyorsa, sözleşmeye ilişkin genel hükümlerin uygulanması gerekmektedir. Bunlar duruma göre hizmet sözleşmesi duruma göre ise vekalet sözleşmesi hükümleri olacaktır. Müdürler ile ortaklık arasındaki ilişkiyi bu şekilde değerlendirmek, kanaatimizce en sağlıklı yöntem olacaktır.

Müdürlerin hakları incelendiğinde 6102 s. TTK da mülga TTK ile benzer düzenlemeler yer almaktadır. Müdürlerin ücret hakkı bulunmaktadır. Ücret, müdürlere sabit bir şekilde düzenli olarak ödenebileceği gibi, kazanç payı veya ikramiye şeklinde de ödenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkına yönelik 6102 s. TTK da hüküm bulunmasa da anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için öngörülen bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin hükümler, limited ortaklık müdürleri içinde

uygulanması gerekmektedir. Ayrıca müdürlerin bilgi edinme hakları ticari sır gerekçesiyle reddedilemeyecektir. Zira müdürler iş sahibi olarak bu sırlarında sahibi konumundadır. Müdürlerin bu hakkı ancak istisnai hallerde ve kötü niyet durumunda engellenebilecektir.

Müdürler kendilerine verilen görevleri bizzat yani şahsi olarak yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu görevler vekâleten bir başkası tarafından yürütülemeyecektir. Zira müdürler seçilirken onun şahsına duyulan güven ve ortaklığı temsil ve idare konusunda yeteneğine inanarak seçilmektedirler.

Limited ortaklık müdürünün özen yükümlülüğü hususunda mülga TTK'da herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen, 6102 s. TTK'da müdürün özen yükümlülüğü açıkça düzenlenmiştir. Özen yükümlülüğüne aykırılık halinde müdürlerin sorumluluğu doğacaktır. Bu konuda tedbirli bir yöneticinin verdiği 'iş adamı kararı' (Business Judgment Rule), kısaca BJR prensibinin hukukumuzda uygulanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Müdürlerin ortaklara sadakat ve bilgi verme yükümlülüğü de bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerle aykırı hareket eden müdürün hem sorumluluğu doğacak hem de görevden azledebileceklerdir. Müdürler aynı zamanda ortaklara karşı eşit davranmakla yükümlüdürler. Müdürler bu konuda keyfi hareket edemezler. Ancak ortaklığın çıkarları için haklı sebeplerin varlığı halinde böyle bir işlem yapabileceklerdir.

Müdürlerin ortaklıkla işlem yapmaması konusunda 6102 s. TTK da hüküm bulunmasa da, anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için kanunun 395. maddesinde öngörülen ortaklıkla işlem yapmama kuralının limited ortaklık müdürleri içinde uygulama alanı bulması gerekmektedir. Buna aykırı olarak müdürün ortaklıkla izin olmadan yapmış olduğu işlemler askıda hükümsüzdür. Yani yapılan bu işlemler müdür açısından bağlayıcı, ortaklık açısından ise bağlayıcı nitelikte değildir.

Müdürler için rekabet yasağı düzenlenmiştir. Ancak 6102 s. TTK mülga TTK'nın aksine rekabet yasağını limited ortaklıktaki tüm müdürler için öngörmüştür. Gerçekten de mülga TTK döneminde rekabet yasağı düzenlemesinde ortak müdür ve ortak olmayan müdür ayırımı yapılmaktaydı. Ayrıca mülga TTK'da hangi durumların rekabet yasağına girdiği sayım yoluyla belirlenmişken, 6102 s. TTK da ise bu sayımdan vazgeçilmiş ve müdürlerin ortaklıkla rekabet etmeyeceği genel olarak düzenlenmiştir. Müdürlerin rekabet yasağına aykırı hareket etmeleri sonucuna ilişkin olarak ise, gerek mülga TTK da gerekse de 6102 s. TTK da nasıl bir yaptırıma bağlı olacağı belirtilmemiştir. Bu durumlarda rekabet yasağına aykırı

davranan müdürler için anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağını düzenleyen TTK m. 396. hükmünün uygulama alanı bulacağını söyleyebiliriz.

Müdürlerin görevleri konusunda ise, TTK m.625 de açıkça müdürler, kanunların ve ortaklık sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir denilmiştir. Ayrıca maddenin devamında müdürlerin vazgeçilemez ve devredilemez görevleri sayılmıştır. Müdürler bu görevleri başka herhangi bir kişiye devredemeyeceklerdir.

Limited ortaklığı temsil görevi, müdürler veya ticari mümessiller ve ticari vekillere aittir. 6102 s. TTK, mülga TTK da olduğu gibi limited ortaklıklarda müdürlerin temsil yetkisinin kapsamına ilişkin olarak anonim ortaklık hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanacağını belirtmiştir. Bu düzenleme çerçevesinde, müdürler ortaklık adına üçüncü kişilerle işlem yapabilecekleri gibi mahkemelerde de ortaklığı temsil edebilecekler, yani ortaklık adına açılmış bir davada ortaklığı temsil edebileceği gibi, ortaklık adına davada açabileceklerdir. Ayrıca, TTK ile ultra vites ilkesinden de vazgeçilmiştir. Ultra vites ilkesine göre, ortaklığın ancak ortaklık ana sözleşmesinde belirtilen işletme konusu içinde hak elde edebileceğini, aksi takdirde yapılan işlem geçersiz olacaktır. TTK ile bu ilkeden vazgeçilmiş, bu sayede temsile yetkili müdürler ortaklık adına her türlü işlemi yapabileceklerdir. Temsil yetkisi ortaklık tek müdürden oluşmuyorsa çift imza kuralı ile iki müdür tarafından kullanılacaktır. Ayrıca müdürlerin temsil yetkisi, sadece iki şekilde sınırlanabilecektir. Bunlar merkez veya şube işlemleri ile sınırlama ve birlikte temsil esası ile sınırlamadır.

Ortaklık birden fazla müdürden oluşması durumunda TTK'nın 624. maddesinde ayrı bir düzenleme öngörülmüştür. Bu hükme göre müdürlerden herhangi biri şirketin ortağı olup olmadığına bakılmaksızın, genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak atanacaktır. Müdürler kurulunda oyların eşit çıkması halinde, başkanın oyu üstün sayılır. Bu sayede yönetimde meydana gelebilecek kitlenmenin de önüne geçilmek istenmiştir. Müdürler, müdürler kurulu toplantılarına bizzat katılmaları gerekir.

Müdürlük vasfının kendiliğinden sona ermesi konusunda anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinden farklı olarak, limited ortaklık müdürleri için kendiliğinden sona erme sebepleri kanunda açıkça düzenlenmemiştir. Ancak anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri için uygulanan hükümlerin limited ortaklık müdürleri içinde uygulanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Müdürleri azletme yetkisi genel kurula aittir. Ancak bazı durumların gerçekleşmesi halinde müdürler, mahkeme kararıyla azledebileceklerdir. Ayrıca haklı sebeplerin bulunması halinde her ortak, mahkemeye başvurarak müdürlerin azledilmesini isteyebilecektir.

6102 s. TTK, limited ortaklık müdürlerin sorumluluğunu ayrı bir bölümde değil, anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin hükümlerine atıf yapılarak düzenlemiştir. Müdürler, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem ortaklığa, hem ortaklara, hem de ortaklık alacaklılarına karşı verdikleri zararlardan sorumlu olacaklardır.

Müdürler aleyhine açılacak sorumluluk davalarında ise mülga TTK, 6102 s. TTK dan farklı bir usul öngörmüştür. Gerçekten de mülga TTK m. 341 de sorumluluk davasının açılmasına karar verme yetkisi genel kurula tanınmıştır. Ancak genel kurul müdürler aleyhine sorumluluk davası açılmaması yönünde karar vermiş olsa bile, 1/10 paya sahip azınlığın dava açılması yönünde oy kullanması durumunda genel kurulun dava açılmasına karar vermesi gerektiği belirtilmiştir. 6102. s. TTK ile beraber müdürler aleyhine sorumluluk davası açılabilmesi için, bu konuda genel kurulun karar alması veya azınlığın bu yönde talepte bulunması artık gerekli değildir. Tüzel kişilerin müdür olması halinde ise sorumluluk temsilciye değil, bizzat tüzel kişiye ait olacaktır.

TTK m. 625'e göre ortaklık sözleşmesiyle ve kanunlarla genel kurula yetki verilmeyen tüm hallerde müdürlerin yetkili ve görevli olduğu belirtilmiştir. Bu itibarla bir müdür aleyhine sorumluluk davası açılmasına diğer müdürler tarafından karar verilebilecektir. Ortaklık tek bir müdürden oluşuyorsa veya sorumluluk doğuracak konu tüm müdürleri ilgilendiriyorsa, bu durumda müdürlerin bu konuda karar almalarına olanak bulunmamaktadır. Böyle bir durumda genel kurul ya sorumluluk davası açılmasına kendisi karar verecek ya da ortaklığa yeni müdürler seçerek bu davanın açılmasına onların karar vermesini bekleyecektir. Ayrıca limited ortaklığın ortaklarının ve alacaklılarının dava açma imkânının engellenmemesi için kanunda, her biri için hangi durumlarda dava açılacağı düzenlenmiştir.

6102. s. TTK ile mutlak teselsül anlayışı yerine farklılaştırılmış teselsül ilkesi getirilmiştir. Farklılaştırılmış teselsül, hukuki sorumluluk kapsamında müdürlerin sorumluluğunun kusurları nispetinde ayrıştırılmasıdır. Bu çerçevede hiçbir müdür kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu

tutulamayacak; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınamayacaktır.

Doğrudan doğruya zarar, ortakların ve alacaklıların müdürlerin hareket ve görevleri sonucunda limited ortaklığın zararlarından bağımsız olarak uğramış oldukları zarardır. Ortaklar ve alacaklılar müdürlerin işlem ve fiilleri neticesinde ortaklık veya alacaklı sıfatlarıyla sahip oldukları hakları doğrudan zarar görmesi durumunda müdürlerden bu zararların tazminini doğrudan isteyebileceklerdir. Bu davanın, ortaklar ve alacaklılar tarafından açılabilmesi için genel kurul kararına ihtiyaç olmadığı gibi, teminat mecburiyeti de yoktur.

Dolayısıyla zararlarda ise, ortaklar dava açabilecek, ancak bu davalarda tazminatın kendilerine değil ortaklığa verilmesini talep edebileceklerdir. Dolayısıyla zararlarda alacaklılar ise ancak ortaklığın iflas etmesi durumunda ve iflas idaresinin dava açmaması halinde sorumluluk davası açabileceklerdir.

Sorumluluk davalarında görevli mahkeme Asliye Ticaret Mahkemesidir. Yetkili Mahkeme ise TTK m.561 de düzenlenmiştir. Hükme göre sorumlular aleyhinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açılabilir. Ayrıca sorumluluk davalarında basit yargılama usulü uygulanacaktır. Kanun koyucunun böyle bir düzenleme getirmesinde ki amaç, oluşan uyuşmazlıkların etkili ve hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulmasını sağlamaktır.

İbra, müdürleri sorumluluktan kurtaran hallerden biridir. Ortaklık ibra kararıyla beraber müdürün veya müdürlerin ilgili dönemlerdeki faaliyetinden dolayı sorumluluklarının olmadığını kabul etmektir. İbra kararını ortaklık genel kurul verebilir. Bu yetki genel kurulunun mutlak yetkileri arasında olup, devredilemeyecektir. İbraya getirilen yenilik ise, alınmış olan bir ibra kararının, genel kurul kararı ile kaldırılmasının yasaklanmış olmasıdır. Müdürler ibra oylamasına katılamazlar.

Müdürler, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlal etmekle birlikte bunu kusurlu olarak yapmadıklarını ispatlamaları halinde sorumluluktan kurtulacaklardır. Müdürler zarar görenin rızası ve sulh gibi diğer sorumluluktan kurtarıcı faktörlerin gerçekleşmesi halinde de sorumluluktan kurtulabileceklerdir.

Sorumluluk zamanaşımı ile de ortadan kalkabilir. Zamanaşımı konusunda 6102 s. TTK, mülga TTK dan farklı düzenlemeler öngörmüştür. Gerçekten de mülga TTK da zamanaşımı ile ilgili hükümler farklı yerlerde düzenlenmiş ve atıflara yer verilmişti. 6102 s. TTK ile beraber zamanaşımı konusunda atıflardan kaçınılarak net ve açık bir düzenleme öngörülmüştür.

KAYNAKÇA

AKDAĞ GÜNEY/Necla, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012

AKDAĞ GÜNEY/Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 1. Bası, İstanbul 2008

AKTAY/Nizamettin, ARICI/Kadir, SENYEN KAPLAN/E. Tuncay, İş Hukuku, Gazi Kitabevi, Yenilenmiş 6. Bası, Ankara 2013

ALIŞKAN/Murat, Limited Şirket, Legal Yayıncılık, 1. Bası, İstanbul 2013

ALTAY/Anlam, Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, İstanbul 2012

APAK/Talha, Limited Şirket Müdürlerinin Görev ve Sorumluluklarının Eski ve Yeni TTK Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, www.MuhasebeTR.com

ARKAN/Sabih, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na İlişkin Değerlendirmeler, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Konferans, Batider 2005

ARSANLI/Halil, DOMANIÇ/Hayri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi, C. III, İstanbul 1989,

ARSANLI/Halil, Limited Şirketler, Eğitim Yayınları, 1978.

ARSLAN/İbrahim, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya 1994,

ARSLAN/İbrahim, Şirketler Hukuku Bilgisi, Güncelleştirilmiş 14. Bası, İstanbul 2010,

AYHAN/Rıza, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992

BAHTİYAR/Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2010

BİLGE/Mehmet Emin, Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Sorumlulukları, İstanbul 1994

BİLGE/Mehmet Emin, Ticaret Sicili, Beta Basım Yayım, İstanbul 1999,

BİLGİLİ/Fatih, DEMİRKAPI/Ertan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Şubat 2012

BİLGİLİ/Fatih, DEMİRKAPI/Ertan, Şirketler Hukuku, Dora Yayıncılık, 2. Baskı Şubat 2012,

ÇAMOĞLU/Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Bası, İstanbul 2010

ÇAMOĞLU/Ersin, Yürürlükteki ve Yeni Ticaret Kanununda Limited Ortaklık Müdürlerinin Değiştirilmesi, Yaklaşım Dergisi, Nisan 2011, www.ticaretkanunu.net.

ÇEKER/Mustafa, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, 5. Bası, Adana 2012

ÇELİK/Aydın, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Kasım 2007

ÇELİK/Nuri, İş Hukuku Dersleri, Beta Yayıncılık, Yenilenmiş 26. Bası, İstanbul 2013

ÇEVİK/Orhan Nuri, Uygulamada Şirketler Hukuku, Ankara 1989.

ÇEVİK, Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, 4. Bası, Ankara 2003

DEMİRKAPI/Ertan, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri, İzmir 2008

DOĞAN/Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Bası, İstanbul 2011

DOĞANAY/İsmail, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, BATİDER, C.XVII, S.3,s.63

DOMANIÇ/Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, C II, İstanbul 1998

DURAL/Mustafa, ÖĞÜZ/Tufan, Türk Özel Hukuku C.II, Kişiler Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2002

ERDİL/Engin, Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, Güncelleştirilmiş 2. Bası, İstanbul 2010

EREN/Fikret, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Bası, Ankara 2012

EREN/Fikret, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 10. Bası, İstanbul 2008

FRANCO/Nisim, Anonim Şirketlerde Murahhas Azanın Hukuki Durumu, THYKS 2000, C.XVII,

GÖNEN/Eriş, Türk Ticaret Kanunu – Ticari İşletme ve Şirketler- 4. Bası, Ankara 2007

HELVACI/Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1995

HELVACI/Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Sorumluluğunun Müteselsil Olmasının Anlamı ve İsviçre Borçlar Kanunu 759. maddesi İle Getirilen Müteselsil Sorumluluğun Anlamının Tanıtılması, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağını, C. I, İstanbul 2001

İMREGÜN/Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 4. Bası, İstanbul 1989.

İSMAİLOĞLU/Ayşe, Limited Şirketlerde Müdürler ve Hukuki Sorumlulukları, Ankara 2007

KARAAHMETOĞLU/İsmail Özgün, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketin Temsili, Seçkin Yayıncılık, Şubat 2014

KARACA/Bedir, Anonim Ortaklıkta Müdürler ve Hukuki Sorumlulukları, 2. Bası, İstanbul 2010

KARAHAN/Sami, **ÇEKER/Mustafa**, Şirketler Hukuku, Mimoza Yayıncılık, Konya 2012

KAYAR/İsmail, Limited Ortaklıklarda Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997

KENDİGELEN/Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası

KILIÇOĞLU/Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Yeni Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış 16. Bası, Ankara 2012

KIRCA/İsmail, İbra Kararının Geri Alınması ve Bankacılık Kanununun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali ve Zamanaşımı, BATİDER, 2006/VII, C.XXIII, S.3

KIRKAN/Merve, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2013

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU/Necip, **HATEMİ/Hüseyin**, **SEROZAN/Rona**, **ARPACI/Abdülkadir**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, Filiz Kitabevi, Yenilenmiş, Genişletilmiş Tamamlanmış 5. Bası, İstanbul 2010

KUMKALE/Rükmettin, Limited Şirketler, 2. Bası, Ankara 2006,

MOLLAMAHMUTOĞLU/Hamdi, **ASTARLI/Muhittin**, İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş, Genişletilmiş ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu İşlenmiş, 4. Bası, Ankara 2011

MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 6. Bası, İstanbul 2012

MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Bası, İstanbul 2004

MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı Kapsamı ve Geri Alınması, Makalelerim II, İstanbul 2006

MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı, Kapsamı ve Geri Alınması, Batider, 2001, C. XXI, S.2

MOROĞLU/Erdoğan, 6102 s. Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 7. Bası, İstanbul 2012

OĞUZMAN/M. Kemal, **ÖZ/Turgut**, Borçlar Hukuku, 7. Bası, İstanbul 2009

OĞUZMAN/M.Kemal, **SELİÇİ/Özer**, **OKTAY ÖZDEMİR/Saibe**, Kişiler Hukuku, (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 8. Bası, İstanbul 2005

PEKCANITEZ/Hakan, Anonim Ortaklıkta Denetçiler Tarafından Açılacak Davalar, DEÜHFD 1987, C.III, S.1-4

POROY/Reha, TEKİNALP/Ünal, ÇAMOĞLU/Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2011

POROY/Reha, TEKİNALP/Ünal, ÇAMOĞLU/Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2003

PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, Adalet Yayınları, Ankara 2011

PULAŞLI/Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar Adalet Yayınları, Ankara 2012

PULAŞLI/Hasan, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili, Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003

PULAŞLI/Hasan, Şirketler Hukuku, 4. Bası, Adana 2003

PULAŞLI/Hasan, Şirketler Hukuku, 8. Bası, Adana 2009

PULAŞLI/Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009

PULAŞLI/Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Özen Sorumluluğu, Batider Mart 2009, C.XXV S.1

SÜZEK/Sarper, İş Hukuku, Beta Yayıncılık, 6. Basım, İstanbul 2010

ŞAHİNKUŞU/Gözde Sert, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketlerde Kurulardan Doğan Sorumluluk, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013,

ŞENER/Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012

ŞENER/Hami Oruç, Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2002,

TAŞDELEN/Nihat, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih, Ankara 2012

TEKİL/Fahiman, Limited Şirketler ve Kooperatifler Hukuku, İstanbul 1994

TEKİNALP/Ünal, Tek Kişilik Ortaklık, 2. Bası, İstanbul 2011.

TEKİNALP/Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları, Güncelleştirilmiş 2. Bası, İstanbul 2011

TEKİNAY/Selahattin, AKMAN/Sermet, BURCUOĞLU/Haluk, ALTOP/Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993

TEOMAN/Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Kitap:15, 2012-2013, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014,

TEOMAN/Ömer, KENDİGELEN/Abuzer, Ticaret Hukuku Uygulamalı Ders Örnekleri, 4. Bası, İstanbul 2006

TEOMAN/Ömer, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000

TÜRK/Ahmet, Türk Ticaret Tasarısının Genel, Ticaret Şirketlerine İlişkin Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığa İlişkin Hükümlerden Bazıları Hakkında Düşünceler, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt II, Ankara 2010

ULUSOY/Erol, Gereçeli ve Karşılaştırmalı, Yeni 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Nisan 2012.

YARALI/Levent, Şirketler Hukukuna İlişkin Yargıtay Kararları I, Yaklaşım Yayıncılık, 2012,

YARALI/Levent, Limited Şirketin Kamu Borçlarından Müdürlerin ve Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 2010

YASAN/Mustafa, Anonim Şirket İdare Meclisi Azalarının Rekabet Yasağı, Prof. Dr. İrfan Başbuğ Anısına Armağan, İzmir 2005

YAVUZ/Mustafa, Limited Şirketlerde Müdürlerin Hukuki Sorumluluğu, Mali Çözüm Dergisi, Ocak-Şubat 2013,

YILDIRIM/Ali Haydar, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2008

YILDIZ/Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına göre Limite Şirketler Hukuku, İstanbul 2007

YILDIZ/Şükrü, Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:12, Sayı.24, Güz 2013/2

YILDIZ/Burçak, TTK Tasarısında Şirketin Ehliyeti ve bu Bağlamda TTK m.137 Hükümündeki Ultra Vites Sınırlamasının Yerindeliliğinin Değerlendirilmesi, AÜHFD, Cilt 55, Sayı 1, 2006

www.ticaretkanunu.net

www.kazanci.com.tr

www.muhasabeTR.com